

ס פ ר

קדושים תהיו

בו יבואר בעוה"י להזהיר על קדושת
ישראל כאשר יבואר אי"ה
בשער השני

מאת

הק"י יחושע אלטר ווילדמאן

אבר"ק קאסקוויאליא וביליראדקי ועוד בעוה"י ובעת ה"פ"ק ירושלים
תוכנ"א בעה"ה ספר בנין יהושע עסק יהושע אחרון, תורת החסידים
הראשונים, ואמרו אמן ב"י חלקים, ודא נורת אריתא על חומר
האיפור על הכלורית.

בעיה"ק ירושלים חובב"א

שנת תרצ"ג לפ"ק

נדפס מחדש עם הוספות
ספר דא גזירת אוריתא
שנת תשל"ס לפ"ק

ס מ ר

קדושים תהיו

בו יבואר בעזהי להזהיר על קדושת ישראל.

וכיארנו בעזהי דהעיקר קדושת ישראל היא כעינים כמו ששמעתו
בשם הנריא ויל בדרך רמו איה הכדשה היינו הוימה
היא בעינים. כמיש ועין נואף שאחזיל במדיר אחרי כי. וכמיש
בס' חסידים סי' ט' שאין חוצק בפני התאוה כעצימת העין.
וויל התרדים בפרק ב' מצות לית מהית החליות בעינים כתב
שם כמי' ר' וויל ונשמרת מכל דבר רע אזהרה שלא להסתכל
בעריות. כפסוק ולא תתורו אהרי עיניכם אסר הסתכלות
לשום זנות ופסוק זה [ונשמרת] בא ראסור ההסתכלות אפילו
שלא לשם זנות רק שנהגה מהסתכלותו ממנין תרניג מצות
להבטיח עכיל התרדים. ובתיצור ספר חרדים פרק ד' כתב
וויל אסור להסתכל בעריות אפילו שלא לשם זנות אלא שנהגה
בראייתה. עובר בלאו שנאמר ונשמרת מכל דבר רע והשמר
הוא לאו עכיל. ומכשיכ אם שבר חיז על איסור הנגיעה ליד
אשה ריל. דמביא מיתה על עצמו כמבואר במדיר פ' בא
פמיז ועוד משים ופוסקים המוכא בפנים הכפר דאין לו חלה
לעוהיב. וכבר הזהירו חכזיל באבות פיד משנה כיא דכל אדם
צריך לתקן עצמו בפרוזהור הוא העוהיז כדי שיכנוס לשרקלן
הוא העוהיב לחוות בנועם ה' ולהנות מזיו שכינתו ית'ש כמיש
חזיל במדיר ויקרא כיז וויל כל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן
עיניו ממנה וזכה לקבל פני השכינה שנא' עוצם עיניו מראות ברע
מלך ביופיו תחזינה עינך ובזכות שמירת קדושת ישראל מגדר
ערוה אשר שם אתה מוצא קדושה תחזינה עינינו ירושלם
עיהק על חילה בנוי. ובית קדשינו נכון כראש הר המורי. בב'א.

הק' אלמר יהושע ווילדמאן

אבדק' קאמסקיוואליא וכיליראדקי ועוד. וכעת חופיק ירושלים עיה'ק.
בעהמ' ספר בנין יהושע. עמק יהושע אחרון. תורת החסידים הראשונים.
ואשרי אמן כ' חלקים. ורא נורת אורייתא על חופר האיפור של תבליות.

להשיג ב. קרישבסקי בתי ניסן ירושלים

הסכמת כ"ה אדרמו"ד מרן הרב חנאון הכרדוש
הצדיק המפורסם סבא קדישא חו"פ ככש"ת
מוה"ר מנחם נחום בהרב הכרדוש מוה"ר יוחנן
זצוקל"ה מראחמיסטרטאווקא
בעיה"כ ירושלים תובב"א

כ"ה יום א' חקת א' תמוז תרצ"ג

כאשר בא אלי ידירי היקר הרב חנאון המופלא כתורה והכם כיראה חריר
יהושע אלטר ווילדסאן שליט"א וכידו מתברתו קדושים תהיו על טהרת וקדושת
צעירי אחכ"י, ואף אם מפני הלושת מזגי ורפיון כחי עברתי על ספרו כחשקפה
שטחיות בכל זאת נוכחתי לדעת אשר כל דבריו המה מיוסדים על דברי חז"ל
ועל מסקנת הפוסקים הראשונים והאחרונים וגם מספרי סוסר מקדושי עליון
כסקורות מים טהורים ונאמנים מנחל נובע חכמת הדת והדעת אשר טרחה ועמלה
ויגיעה רבה השקיע כזה עד אשר עלה בידו לסדרם לקבצם לאספם ולחברם יחד
וגם את אשר הוסיף נופך מדיליה הוא ג"כ נוסו על אדני ההגיון הכריא וקלע
אל המטרו, אי לזאת נכון לכי בטוח בו העמיר דבר על חזקתו כי חבר
מוכהק כמוהו לא יוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן כל צרכו וכבר אתמתי
נברא ואתמתי הקטיע שלו וזאת אומרת הספרים אשר הוציא לאור המלאים יראה
טהורה, ואמינא לפעלא טבא כזו יישר, ומצאתי לי לחוב לזרו ולעודר את לב
כל איש הירא וחרד לדבר ה' ולטהרת צעירי אחכ"י לחסכו ולסעדו ולחוקו
ולאמצו לעת זקנתו והורו ידירי כת"ח העוסק בתורה מתוך הרחקי ועד כטה נדול
האי כח המחזיק והתוסך ת"ח אך למותר להגיד, הלא נראה זאת מיעקב אבינו
הזקן עה"ש בתורתינו תקדושה אשר הקרים בכרכותיו את זכולו ליששכר
להיות מחזיק בו לתוסכו וגם משה רבינו עה"ש בכרכותיו כרכן כדעת יאעיה
ויעוין בכרכות ס"ג ע"כ ויראה ג"כ את גודל שכרו של המהנה ת"ח מנכסיו
וחנני מאציל עליו את ברכתי המסורה כירי מאכותי הקדושים זצוקל"ה כי
האל הטוב יוסיף לו שנים הרבה על שנותיו ויוכל לבלה את ימיו בתורה ועבודת
מתוך כריאה נכונה ושליטה בגו"נ מתוך מנוחה ושלחה ומתוך הרחבה דברי
המעטיר בערו וכעד כלל ישראל לטובה ולכריכה ולישועה ולגאולה שלימה כללית
ועולמית במהרה בימינו לעינינו דייקא.

מנחם נחום בהרה"צ מוה"ר יוחנן זצוקל"ה מראחמיסטרטאווקא

הסכמות הרבנים הגדולים הצדיקים

שליט"א. דפה עיה"ה ירושלם תוובכ"א

משה מרדכי עפשטיין

אב"ד ור"ס תראשי

ישיבת חברון כנסת ישראל

כעת בירושלם עיה"ק ת"ו

כ"ח ירושלם יום כ"ח אייר תרצ"ג

הנה כבוד הרב הגאון המפורסם ירא ותרד לדבר ה' כש"ת מויה יהושע אלטר ווילדמאן שליט"א. אב"ד דקאנסקאואליע, ובעת מתגורר בתוככי ירושלם תוובכ"א הביא לפני ספרו היקר אשר קראו בשם "קדושים תהיו" ומעורר לכב אחינו בני ישראל על הקדושה. קדושת ישראל להתרחק מעון המר והגמרה, אשר התורה הקדושה צוחה השמר, ועד איסור אביוריהו. דעריות, אשר זה מאלה המחויבים עליהם למסור נפשם על אילו ואביוריהו, והתורה הקדושה היא נצחיות לא תשתנה ולא יוקל האיסור מפני שחלילה רבים נכשלו והדבר נעשה חלילה כהיות ר"ל יכנסו הדברים ללבב הישרים שארית ישראל, ישימו לבכם על דרכיהם להשמר ולשמור לעשר את רבים וכפרט בעתים האלו, אשר מצוקת ישראל גברה ואחינו נאנחים ונאנקים מידי רודפיהם, וממצוקת הזמן בודאי עת היא להעיר שיתנו אל לבכם שעונותינו גרמו כל אלה ורואים אנו שיד ה' היא כי הצרות הם שלא כדרך הטבע ולא מקרה היא ומצוה נדרת מצוה לשום לב כי זאת והחילול שכרת הגורא אשר נסרץ מאור ה' ירחם המה בעוכרי עם ישראל, וכל ישראל ערבים זה בזה

וה' יתן ללבבותינו לשוב לתורתו ויראתו, ואו יראה ה' בעני ישראל וינאלנו נאולה שלמה

הכ"ד המדבר לכבוד התורה וקדושתה הסצפה לרחמי ה'

משה מרדכי עפשטיין

הסכמת הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים שליט"א דפה עיה"כ ירושלם תוכב"א

בית דין צדק

לערת אשכנזים חסידים

בעיה"ק, ירושלם תוכב"א

בעזה"י

יום י"ד לחדש מנ"א

מחויקנא טיכותא ואפריון נמטי להאי נברא רבא הרב הגאון
המפורסם בצדקתו ויראתו כש"ת מנהיר יהושע אלתר ווילדמאן אבדי"ק
קאנסקוואליע אשר דרכו בקודש לזכות את הרבים בשמירת המצות
ולעת זקנתו זכה וזיכה את הרבים בספרים יקרים המלאים מוסר
ויראת ה' ועתה הראה לנו ספרו הגחמד „קדושים תהיו“ אשר עומד
בו על המשמר ומוזהיר על מהרת קדושת ישראל בקול חוצב להבת
אש על חומת הדת שנעשה פרצות ובל דבריו בנויים מדברי חבזיל
ראשונים ואחרונים והוראות לחוק הצניעות והקדושה בישראל עם
קדוש אשר בעזה"י נפרץ בזה פרץ רב בימים אחרונים, ואשרי
להמערר לנרוד נרד ולהעמיד סיינים להתרחק מעון המר והגמרה
אשר תורתנו הקדושה צותה השמר, ואחינו בית ישראל התרדים על
מהרת וקדושת ישראל משכו וקחו באהבה אל תוך בתיכם את ספר
היקר הזה כי כודאי דבריו המדורים יעשו פרי בלכות כני ישראל
זמהראוי והנבון לחוק ידי הרב הגאון המחבר שליט"א בכל האפשרי
יילכו לאורו ויתענו מטובו ודכשו כי רב הוא.

ובזכות שמירת וקיום תהי"ק ירחם ה' את שארית עמו לבונן
את בית חייו ולהשיב שכינתו בחוכינו ומלאה הארץ דעה בכ"י בירא

כעתירה כר"צ החסידים פעה"ק ירושלם ת"ב התחמסם בכדכח כיום

א' לסדר עקב חסמקון שנת ה'תרצ"ג.

נאם **אברהם צבי שור**

נאם **ארי' מרדכי רבינוביץ**

נאם **מאיר דאויד בה"ג מ"מ ז"ל**

הסכמות הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים שליט"א. דפה עיה"ק ירושלם תובכ"א

איסר זלמן מלצר

(אב"ד ור"ם הראשי מלוצק)

זכעה ר"מ ראשי להשיבה

וראש המוסד הכללי

עץ חיים

בעיה"ק ירושלם תובכ"א

כ"ה ירושלם יום א' לחדש סיון שנת תרצ"ג

כבוד הרב הגאון המפורסם בתורתו וצדקתו מו"ה יהושע אלטר ווילדמאן רב דק' קאנסקיוואליא ועתה בעיה"ק ת"ז. שם לבבו לזכות הרבים בחבורים מעוררים לשמירת המצות ובהסרת סכסול מדרכי שומרי תורה ומצות. וחנה הביא לפני ספרו קדושים תהיו לעורר בדברים אשר באמת חמורים מאוד ובני הדור מחזיקים זה לקלות ועוברים בשאט נפש. וועילו דברין לאיש השם ארחותיו בדרכי התורה שלא יהי' נפתה אחר פתויי היצר שעושה הר' מישור. וועילו גם לכאים בימים שישימו לבבם לשוב על העבר אם נכשלו בכחרותם ושבו ורפא להם וועילו דברין להורים ומורים לעמוד בחזק חומר הענינים ולמנוע בניהם מלהכשל

וה' ישים בלכות צעירי בני עמנו לאהבה ודיראה את שמו ולהיות קדושים בדרכיהם וכמעשיהם כמאמר הכתוב קדושים תהיו וראוי לברכה הרב המחבר שהתעורר בזה ומצוה רבה להיות בעורו להפיץ ספרו ברבים.

כ"ד תכותב וחותם יום ד' ס"ג לספירה התרצ"ג בעיה"ק ירושלם תובכ"א

נאם איסר זלמן מלצר

הסכמות הרבנים חנאונים הגדולים הצדיקים שליט"א. דפה עיה"ק ירושלם תובכ"א

ירוחם פישל בערינשטיין

דומ"ץ

דכוללת החסידים

בעיה"ק ירושלם תובכ"א

בקה"י יום א' ג' סיון התרצ"ג פעה"ק ירושלם תובכ"א

מה נאה אילן זה ופרותיו מתוקים, דולה מים מבארות עמוקים ה'ה
מע"כ ידידי הרב חנאון, מפורסם לשבח בתורה ויראת ה' טהורה בנש"ק
מ"ה יהושע אלטר ווילדמן אבדק"כ הונסוואליא שליט"א אשו' מאו בואו
הנה בחצרות ה' בתוככי ירושלים ע"ק תובכ"א, נדבה רוחו אוחו, להיות
מתעסק בקדשים ולזכות הרבים בחבורים יקרים, אשר נתקבלו לרצון
ועלו על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן, עדיו כחותמיו וכו' ל"י דאתו ומסהדי
בשבח המניע לכתביו, וזקני ת"ח כ"ז שמוקינין וכו' רחש לבו דבר טוב
ומיעיל להציא לאור ספר בשם קדושים תהיו' להודיר על קדושת
וטהרת ישראל ואכף איש טהור לב מדברי ר"ל ופוסקים ראשונים ואחרונים
המדברים בענין זה, וכנן דא היא מצוה שהומן גרמא, ביחוד כימים האלה
אשר לרגלי מצוקת הזמן והרדיפות הנוראות שיש לאחכ"י שיהיו הן גרמ'
בעון הפרוץ מרובה, ומחיצת הכרם שנפרצה אומרים גדור, לכן ראוי ונכון
להיות למשען להרה"ג המחבר שיחי' ככל האפשר ונוצר תאנה יאכל פריו
ובזכות שמירת וקיום תוה"ק, ירחם ה' את שארית עמו, לכונן את
בית חיינו ולהשיב את שכינתו בתוכינו ומלאה הארץ דעה בכ"א.
בעזרת הכו"ח לכבוד תוה"ק ולמען המצוה הגדולה מצוה דרבים

ירוחם פישל בערינשטיין

הסכמות הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים שליט"א דפה עיה"ה ירושלם תובב"א

ישראל זאב מינצבערג

רב

בעה"ק ירושלם תובב"א

ב"ה ירושלם יום א' ג' לחדש סיון שנת תרצ"ג

אפריון נמצי לידידי הרב הנאון ירא וחרד לדבר ה' בנשיק כוי מויה יחושע
אלתר ווילדמאן שליט"א שאסף בעמיר גורנה דברי חז"ל מתקפו וחומרו
של איסור הסתכלות ונגיעה בנשים שכמעט נשחכח כל האיסור אצל רבים
שכדור הזה. ואוי לנו שכך עלתה בימינו ואחזיל בירושלמי ברכות פ"א
היה א"ר לוי ליבא ועינא תרין סרסורין דחמאה. דכתיב תנה בני
לבך לי ועיניך דרכי תצרנה. אמר הקב"ה אי יהבית לי לבך ועיניך
אנא ידע דאת לי

ונוצר תאנה יאכל פריי לכן מצוה להיות בעזרו שיוכל להפיק

ספרו

בעה"ח מיט למכ"י לסדר ונקת האיש מעין תרצ"ג ירושלם ת"ו

ישראל זאב מינצבערג

הסכמת הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים שליט"א דפה עיה"ק ירושלם תוכב"א

בית דין צדק

לכל מקהלות האשכנזים

בעיה"ק ירושלם תוכב"א

כ"ה

בואו ונחזיק טיבה להאי גברא רבא הרב הגאון הישיש המפורסם
לירא וחרד לדבר ד' כש"ת מו"ה יהושע אלטר ווילדמאן שליט"א. אשר
ליקט ואסף איש טהור מאמרי חז"ל ודברי גאונים וקדושים כספר אחד
למען יהיה לזכרון לכל הבא לטהר שמסייעין אותו מן השמים אחת לאחת
למצוא חשכון חשכונו של עולם שלא ילך אחרי ההכל ותהו ולא ישמא
את עינו גופו ונשמתו הקרושה החצובה ממרומים. ועוד יותר ממה
שכתוב כאן נאמר כדברי רבותינו ראשונים ואחרונים גודל האיסור
והטומאה רצוצה הבוקעת ועולה וגור אחית לתהום הנשיה בעונות הספורים
כספר הזה. קדושים תהיו. וכל מן דין סמוכו לנא יהא רעוא שדברי הספר
הזה יכנסו אל לבות צעירי הצאן קדשים. ואפילו אם יועיל כלפי אחד
כדאי הוא כי כל המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא ומצוה
רמיה על כל אחד לקנות את הספר הזה ויחזור תמיד על מאמרי חז"ל
הללו ויועיל לו שלא ישתקע ככוכב הרחובות המליאות כגילולי הפריצות
כאופן מבהיל בעוה"ז. והשי"ת יעורר רוח טהרה ממרום על בני וכנות
ישראל שלא יכשילו ולא יכשלו. ויסורו את הכנדים הצואים ומנהגם
הבלתי טהורים ויתעוררו לשוב לדרך התורה הקרושה וישלח לנו את
מלאך הברית להשיב לב אבות עד בנים ולב בנים על אבותם ככ"א.

הכו"ח בצעריך ירושלם ככ"א לירחא תליהאי. שנת הרצ"ג לפ"ק.

הבד"צ לכל מקהלות האשכנזים דפעיה"ק ת"ז

נאם פנחס בהגר"י ז"ל עפשטיין מח"ס או"ת ונחת ירושלם

נאם גרשון יהודה זילבערמאן

נאם דוד הלוי יונגריין

הסכמת הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים

שליט"א דפה עיה"ק ירושלם תובכ"א

הרכ

שמואל ראפאפארט

שכונת זכרון משה

ירושלם

בקה"ת יום א' א' לחדש תמוז לשנת תרצ"ג

הן הרכ הגאון המפורסם כיראתו המהורה וגדלתו התמימה ירא וחרד לדבר ד' כשית מ"ה יהושע אלפר ווילדמן שליט"א הרב אכ"ד דק"ק קאנפאזאליע כבר איחמזו נברא בחיבוריו הקדושים כדי לזכות את הרבים כיראתו המהורה וקדושתו התמימה כמבואר בכל ספריו כמו ספר חסידים. ואמרו אמן. כנן יהושע ועמק יהושע אחרון אשר שם הלכה ואנדה צמדים יחד ועתה כא בחיבורו ספר קדושים תהיו להסיר חרפת עמינו ע"י פריצת השמן שפרק כל נדר העריות מבני הנעורים והן אכזרייהו דגילו עריות כמבואר מכמה מאמרי חז"ל שצריך למסור נפשו ע"ז אפילו המרצה מעות מידו לידה כדי להתחכל בה אפולו יש בידו חרדה ומעשים טובים וכו' לא ינקה מדינא של נהנים מסי' ערובין יח ע"א או כל הצופה בנשים סוף בא ליד עכירה נדרים כ' ועוד כמה מאמרי חז"ל אשר הגאון בעל המחבר מביא בחיבורו - קדושים תהיו וכרוכ ענותנותו מכקש הסכמה גם ממנו סך ערכי אשר לא יאות לפני להיות נגזה בין הגזו צנחתי דדהכא נאוני חשוכי דעיה"ק ירושלם דק רצונו ש"א זהו ככדו ומימי לא עברתי על רבתי חכדי וכפרט לנברא רבא כמותו וביותר שמשתרל באימים שונים לנדר נדר עריות אשר כבר רמזה לנו תהי"כ שמכנה נפי דעריות כשם ראה כמו שגאמר וראה את ערותה והיא תראה את ערותו וכול לומר שדוא רמו שגם הסתכלות בעריות הוא אכזרייהו דקרוה ועל כל העריות נאמר ולא תקיא הארץ כי כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם, ככן כאשר אהנו שובנים באה"ק מזהירים אנחנו יותר ויותר בצניעות ובלל סח שמבואר בספר "קדושים תהיו" ומצוה גדולה על כל אחד מאחינו עם קידש להביא ספרו הנזכר לתוך ביתו לזכרון שהזורים מחויבים לכסות את חרפת בני הנעורים מכמן ועד גדול, וכפרט שמביאין בנות המנות לבתי כניסיות ככרכיים ערומות וזרועותיהן מנולות שאסור לפרות קיש נגדם וע"ז מרגילים כנותיהן הגדולות לילך ניב כחרפת נבל כזו כי הרגום מעודיהם נעשה טבע וכל כבודיה כח מלך פנימה.

ובזכות הצניעות נוכה לקדושה ולכנין בית מקדשינו המצופה לרחמי שמים כתשועת שלמים.

רפאל שמואל ראפאפארט

הסכמת הרבנים הגאונים הגדולים הצדיקים שליט"א דפה עיה"ק ירושלם תובב"א

חיים יהודה ליב אויערבאך

דומ"ץ ור"ם כישיבה הק' שער השמים

בעה"ס חכם לב על שו"ע אהע"ז וחשובות

רילכ"ח על ר' חלקי שו"ע

בעיה"ק ירושלם תובב"א

בעזרשי"ת

תמה תמה יקרא, כל איש יתמה תמוה בראותו. ספרא דצניעותא דא'
שכולו אך צניעות וטהרה.

אמנם כל הספרים הק' מלאים מהל' צניעות, אבל אין ספר מיוחד
לזה, ורבים ישאלו מה התועלת בזה, הלא אלה הפורצים גדרי הצניעות
בודאי אינם מצוים אצל ספרים כאלה.

אבל אמרינן בנמ' כיב, היכי דמי מחאה דאמר פלניא נולנא הוא
דאכיל ארעא בנולנותא, הגם דהגולן הוא במרחקים ורא משים לב למחאה
בכ"ז המוחה בטוח, דלמחר נקיטנא ל' כדינא' ובע"כ ישוב את הניירה.

ענין המחאה בניד הוא ע"ד המבואר בס' יראים בענין פנחס, ויכת רוסח
בירו, דעיי מעשה התעוב של זמרי הורעל והוסתאב האויר במחנה ישראל
שהשפיע למטמסם הלב אפי' על שרומי אמונים, ופנחס כמרצותו לתוך המחנה
בגודל קנאתו לאלקיו, ברומח אשר בידו השפיע בזה לטהר האויר מרוח
המוטאה והסיאוב.

ובן בעוה"ד אשר נגע צרעת הפריצות פשתה במחנה ישראל, ואויר
נשמותי ארצה"ק הורעל והוסתאב עד שמשפיע לרע על עובר ברהוב לתומו.
והמחאה העצומה המתפרצת מהכפר הזה אשר בו נלקטו יחדיו כל
עונשין ואזהרות וחמרי האיסורין אשר בדרכי הפריצות, יש בזה מן התועלת
לטהר את האויר ארצה"ק מרוח של שמות ועבירה, ולהריחו ברוח הטהרה
והקדושה המוטבע בעצם תכונתו שר אויר ארצה"ק המקודש והמטוהר.

והיות מלפנים בישראל חי העבריינים וכל מי שיצרו התגבר עליו
חיז עשו כמחשך והסתר מעשיהם, לובש שחורים והלך למקום שאין

הסכמות הרבנים הגדולים הצדיקים שליט"א דפעה"ה ירושלם תובב"א

מכירים אותו וזה לעומת זה הי' גם המוסר בצניעות ובסתר לשון בלי נקיה ורמה.

אבל כדורנו זה בעוה"ר אשר הפריצות יושבת כמרומי כרת כריש גלי' וחצופא יסני. בית הועד נהפך לזנות מתועדים יחד בחורים ובתולות בנשפי רקודים במועדונים ובמלובים בלי שום רגיש של כושה. נחוץ גם ספר מיוחד המכריז בפומבי על חומר העון.

במחאה נמרצה. פלניה גולנא הוה דאכיל ארעא. ארעא מדישא כנולנותא' נוזל וחומם את רוח הקדושה והטהרה מאוירא דא"י המהכים. למחר נקיטנא לי' בדינא" כדין תוה"ק התלוי במ"ע של מדושים תהיו בכל חומר העונשין והאזהרות המבוארים כס' זה מדברי חז"ל וכר הראשונים והאחרונים.

ואפרין נמטי' להאי סבא מדישא חסידא ופרישא כנש"ק הרב הגאון המפו' מוה"ר יהושע אלטר ווילדמן שליט"א אבדוק"ק קאנסקוול' בעה"מ ס' עמק יהושע ובנין יהושע כהלכות ועוד ספרים כחסידות ופרישות ויושב בשבת תחכמוני כמתכתא מדישא "שער השמים" אשר חכר ולקט וסדר הספר הזה אשר כשמו כן הוא "כולו רצוף קדושה וטהרה"

ומצוה רבה לתמכו ולסעדו ברוח נדיבה שיוכל להפיץ ספר זה ברכים.

ומנלגלין זכות ע"י זכאי. להשיב צאן קדשים נדחים לכרם בית ישראל הסונה בשושנים ולמי מנוחות של התורה והמוסר הקדושה והטהרה. כמאמר הכתוב "קדושים תהיו" כי מדוש אני ד'

כ"ד הכו"ח לכבוד התורה כתוכחת מנולדה מאהבה מסותרת לבנים אשר נמו מדרך הישרה להשיב לב כנים על אכותם כדרכי תוה"ק שכולה קדושה וטהרה.

עיה"ק ירושלם שלהי סניא תרצ"ג הי"ק חיים יודא ליב אויערבאך דומ"ץ ורב

הקדמה

באתרא דוקוקין דנורא ובעורין ראשא מאן מעי"ר בר נפחא לתמן כ"ש איש כמוני איכה אוכל להרים קולי ולדבר בשער בת רבים, אמנא למען אהבת האמת ואהבת תורתינו הקדושה וכבוד שמים אדבר נגד מלכים מאן מלכי רבנן ולא אבוש בעוה"מ ואודיע בשער בת רבים את דברי תורתנו הקדושה מענין הקדושה והטהרה הנחוצים לעמינו עם קדוש שמעו עמי ואדברה, יכינו נא זאת אם היתה ונהי' כזאת בישראל מיום היותם לעם קדוש, זכאה חולקיהון שמשמרים את עצמם בטהרות משפחה בקדושה וטהרה כפי שמצווה מתוה"ק וחז"ל, וברוכים אתם לה' זרע קודש, אבל מה נורא הפרצה שנפרצה בענין "חתן וכלה" בעוה"ר בהליכתם זה לזו או זו לזו אשר העון החמור הזה נפרץ מאד בישראל, "שגורם שריפת נשמה ושריפת נצחיי" וכאשר כבר צווח עי"ז בישועת יעקב סי' נ"ה סק"ב וז"ל ומהראוי לגדור גדר בזה בענין החתנים שנכנסים לבית המשודכות כי מאוד נתפרץ הדבר הרע הזה עכ"ל, וכבר מבואר בזוה"ק יתרו ברך פ"ד ע"ב וזוה"ק ובני"ב מאן רפשע בפקדי אורייתא כמאן דפשע בגופא דמלכא כמה דכתיב ויצאו ויראו בפני האנשים הפושעים בי, "בי ממש" וויי לחייבא דעברין על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קא עבדין עכ"ל, ובתיקונים ת"ע קכ"ט ע"ב וזוה"ק וכל מאן רפשע בפקודא אורייתא כאילו פשע בדיוקנא דמלכא עכ"ל, ואספר לכם מעשה רב אשר שמעתי מהרב הגאון הצדיק הגפורס ר' סענדר קאפשטיין אבד"ק ראדין וכעת הוא חונפק ירושת"ו שליט"א איך שהוא שמע סגביר נכבד ת"ח ויר"ש מפנס"ו ויר"נא היות שעשה שידוך עם בתו ולקח חתן בן תורה ויר"ש והי' קורם יו"ט שא"ל אותו החתן של בתו אפשר יכבד אותו לבוא אליו על יו"ט כמנהג העולם והשיב לו בני יקירי אשאלך דבר אחר האם אתה בטוח מהרהור עבירה ח"ו שהוא קשה מעבירה והשיב החתן לא אוכל להיות בטוח בזה ונתבטל הדבר הרע הזה לש"ש. ועתה הביטו וראו כמה גורם קלקול הזה בענין חמור הזה אשר על ידיו זה גורמים לקול ענות מהרסי ומחריבי התורה, קול ברמה נשמע קול ענות חרופין ונידוין בעוה"ר כנגד התורה וחילול השם, והתורה חונת שק כפי שביארנו בעוה"י בספריוה שעוברים עי"ז על כמה איסורים הן איסורי תורה והן איסורי חז"ל אשר כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה והמקיים דבריהם יתברך.

הכבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אחינו בית ישראל העם הנבחר לעם סגולה המחזיקים בתורת ה' והטו אונכם לשמוע לקול התורה הקדושה, ומה מאד יחרד לבבי ולא מצאתי מנוח לכף רגלי עד שאזכרם ואודיע לרבים ולהרים את הסכסוף הגדול הזה מבני עמנו למען דעת צדקות ה' ותורתו הקדושה כי בה אשר ה' הרימו מכשול מדרך עמי פנו דרך וכל מי לה' אלינו.

ועל הרי ישראל הרמים והנשאים אצעק לכבוד התורה שישניחו על זה ולזרום על האיסור החסור הנה כאשר הארכנו בזה בסנים הספר בעזרה ואקוה אשר כל מי שיש בו ריח תורה וזיק יקאת שמים ישמע לקול התורה לקיים מצות ה' בכל לב.

והנה הגם כי ידענא בנפשי אשר ישאלו אותי רבים מני ספורשת ביצה לי ע"א הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוננין וא"ל יהיו מודיין אבל פוק יחוי מש"כ בזה הרב הגאון בעל מחצית השקל במי תריח מק"ג וז"ל בשיטה מקובצת על ביצה ד' ל' כתב וז"ל העיד הריטב"א ז"ל בשם רב גדול מאשכנזים שהעיד בשם רבותיו הצרפתים ומכללם ר"י ומהר"ם מרוטנבורג שלא נאמרו דברים הללו מוטב שיהיו שוננין ואל יהי' מודיין לחלק בין איסור תורה לדרבנן אלא לדורותם אבל בדור הזה שמקילין בכמה דברים, ראוי לעשות מין לתורה ואפי' בדרבנן וקנסינן להועד דלא לעברו לא בשוננ' ולא במודיין וכן הוא במדרי' ירושלמי והדרבנא נכון עכ"ל השט"ם ק"ק עכ"ל המחצית השקל, וכן כתב בזה הרב הגאון היד"א במספרו מחזיק ברכה במי תריח מק"ה בשם השט"ם ק"ק ביצה הנ"ל כהמחצית השקל הנ"ל אות באות, ואם כן כתב הרב הגאון המחצית השקל והרב הגאון חיר"א בשם השט"ם ק"ק והראשונים הר"י והר"ם מרוטנבורג והירושלמי אשר הראשונים כמלאכים שלא נאמרו דברים אלו אלא לדורותם מכש"כ אנן יתמי דיתמי בודאי צריכינן אנו לצעוק בקולי קולות בשער בת רבים להודיע את גודל האיסור החסור והמכשילה הזאת והם ל"י לזרעא דאבא קדישא לשתוק בזה.

ולפענ"ד נראה במשימות דלא אמרו חז"ל מוטב שיהיו שוננין ולא יהיו מודיין רק שלא פמחות ולא לצעוק עליהם לומר להם בפה דאמור הוא לעשות זאת כיון שבודאי לא ישמעו ע"ז אמרו חז"ל חנח להם לישראל מוטב שיהיו שוננין ולא יהיו מודיין אבל לכתוב דיני התורה ל"ש בזה כולל וכלל לומר בזה מוטב שיהיו שוננין ולא יהיו מודיין דאם לא כן האיך כותבים ש"ם ופוסקים וכל שומת שבעולם א"א על כרחך לומר דזה אדרבה מצוה גדולה היא להודיע בעולם דיני התורה והשומע ישמע ומי שאינו שומע אין האחריות עלינו אלא על החדש לשמוע מצות דיני אלקינו ית"ש דיני התורה הקדושה ודו"ק כי זה ברור ואמת ויציב בעזרי עמי התורה והמסכים עמי בזה גדולי דורינו שיהיו.

ובזכות זה לא ישמע עוד פרץ וצוהה ברחובותינו ובסהרה ישמע קול מבשר טוב בארצינו ויראו כל אפסי ארץ כי שם ה' נקרא עלינו אמן.

הק' **יהושע אלטר ווילדמאן** בן הרב הגאון הצדיק סוה"ד א"י ס"ך וצ"ה"ה אבדק"ק קאנמקווא"י בפולין ומלפנים אבדק"ק כיליראקי.

בעמיהם בנין יהושע, עמק יהושע, ברכת יהושע, ואמרו אמן ב"ה, ומפר תורת החסידים הראשונים, ודא גזירת אורייתא על האיסור החסור של שומתת הבלירות בצירוף הרבנים דפה שליט"א.

הרושים תהיו

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

א) ראשונה אבאר בעה"ז את נודף האיסור של ההסתכלות בנשים, אשר ציונו השי"ת בתורתו הקדושה בפירושו. ובטרם כ"י צדיכין אנו לצעוק בקול גדול היות כאשר שמענו ונדעם את נודף חילול השם ותורתו הקדושה מהמנהג הרע הזה אשר יש בחורים חתנים אשר הם הולכים אצל הכלות שלהם ומראין להם חיבה כחיבוק ידיים דיל (תקיעת כף אל כף) אשר זה מכואר בגדול שבאחרונים הכרוים מ"י קצ"ה סק"ו שזה לאו מה"ת וחייב מלקות וא"כ הוי ואבוי מה נעשה לאחותינו היינו תורתנו הקדושה כמ"ש אמור לחכמה אחותי את ביום שירובר בה להדיא בתורתנו הקדושה לאיסור חמור אפי' להסתכל על כלתו כמו שנבאר להלן בעה"ז

ראשון תחילה נבאר בעה"ז באריכות מעט את נודף האיסור של ההסתכלות בנשים בין א"א ובין פנויה.

הנה בתוה"ק אמר הא"י ית"ש (דברים כ"ג י"י) ונשמרת מכל דבר רע ודרשו חז"ל כמס' ע"ז דף כ"י שלא יסתכל אדם באשה נאה אפי' פנויה, ובא"א אפי' מבוזרת, ומקשה בגמרא שם על רשב"י ור"ע שראו כותית נאה וברכו ברוך שככה לו בעולמו ה"א אמר לאסתכלי באשה, ומשני הגמרא קרן זוית הוה ופרשיי ז"ל דאינו רואה אותה מרחוק שיעצים עיניו עכ"ל, וא"כ הרי מפורש להדיא דאם אדם רואה אשה מרחוק צריך שיעצים עיניו והר"ף והרא"ש מביאים הגמרא הוה להלכה **ב) התום** בע"ז שם כתב בד"ה שלא יהרהר וז"ל ה"י קרא דונשמרת דרשה נמורה הוא ולא אסמכתא,

ג) וכן פירש"י ז"ל במסכתא כתובות מ"ו ד"ה ונשמרת וז"ל שם וכל מקום שנאמר השמר מן ואל אינו אלא ל"ת עכ"ל, הרי להדיא שהיא ל"ת נמורה ואתינן עליה שעל פי דעת תורה הקדושה אם אדם רואה אשה הולכת צריך להעצים עיניו ואם לא עובר ב"א תעשה כנ"ל.

ד) וכן הרמב"ם ז"ל פכ"א מה"ל א"ב הלכה כ"י וז"ל ואמר לאדם לקרין בידיו וברגליו או לרמו בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש, ואפילו להריח בבשמים שעליה או להכניס בידיה אכור וכו' עכ"ל.

ה) וכן כתב שם הרמב"ם בהלכה הנ"ל, וז"ל והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתבונן להינות כמו שמסתכל במקום התורף ואפילו לשמוע קול ערוה או לראות שעררה אכור עכ"ל.

וכן כתב כפירוש משניות להרמב"ם במ"י סנהדרין בפ"ז על המשנה דאלו הן הנסקפין אם חבק כ"י וכן המשחק עם אחת מן העריות והקריצה בעין במסתנו להנאה כ"י זה אמור ומכין להעובר מלקות עכ"ל הרמב"ם שם.

ו) דרי מפורש להדיא אפילו אם היא פנויה נאה אמור להסתכל עליה וא"כ אפילו בספק נאה נ"כ אמור להסתכל עליה כי אפ"תהיה נאה אצלו, אשר או אמור להסתכל עליה

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

עליו מה"ת יען כי קיי"ל רסד"א לחומרא, והיא ספקא ראורייתא מהקרא דונשמרת כו' ואפילו לדעת הרמב"ם ז"ל דסובר רסד"א מדרבנן להומרא, מ"מ הא כל איסור דרבנן אר"י היא דרביע ע"ה איסור של תורה הלאו דלא תסור וא"כ אכתי הוא איסור של תורה להסתכל אפילו על שום פנויה משום ספק דאפשר תהיה נאה אצלו ויעביר על איסור תורה.

(ח) **ובזה** אמרתי להבין הקיצור פסקי הרא"ש בע"ז אות כ' בפרק לפני אידיהן שכתב שם ז"ל אסור להסתכל אפילו באשה פנויה, ומשמ"ש שם תיבת "נאה" המובא בהגמרא וי"ל הטעם כמו שכתבתי לעיל דאפילו בספק היא ג"כ אסור להסתכל על פנויה מטעם סד"א לחומרא ובפרט בזה אשר יכול לבוא לידי איסור תורה אם תהיה נאה אצלו מטעם ונשמרת כו' ובלא"ה אף אם נאמר כהרמב"ם ספקא ראורייתא מדרבנן להומרא עכ"ז הלא כל איסור דרבנן וראי איסור של תורה היא מהלאודלא תסור כנ"ל. וכמ"ש הש"ך יור"ד סי' קי"ט סקט"ז וז"ל דמי שאינו מאמין בהו"ל הרי הוא חשוב כעכו"ם וא"כ אפילו בספק נאה הוי איסור מה"ת להסתכל עליה מטעם סד"א לחומרא, מדרבנן עכ"פ, והדר הו"ל איסור מה"ת מהלאו דלא תסור כהנ"ל,

(ט) **וי"ע** ראה מפורשת מדברי הגמרא ב"ב ג"ז ע"ב עה"פ עוצם עיניו מראות ברע זה שאינו מסתכל בנשים שעומדות על הכביסה ומקשה בגמרא שם ה"ד אי דאיכא דרכא אחרינא רשע הוא, ופירש שם הרשב"ם ז"ל ד"ה רשע הוא וז"ל ואע"פ שהוא עוצם עיניו שלא היה לו לקרב אלא להרהיק מן העבירה עכ"ל, ומשני בגמרא לעולם דליכא דרכא אחרינא ואפ"ה סבעי' ליה למינס נפשיה ופירש הרשב"ם ד"ה למינס נפשיה וז"ל להטות עיניו לצד אחר עכ"ל, ומדלא מהלק שם ככל בין א"א לפנויה, הרי מבואר להדיא שאף להסתכל בפנויה הרי הוא רשע, כמבואר בגמרא וברשב"ם להדיא.

(י) **ובזה יש** להבין דברי רבינו השו"ע אבה"ע סי' כ"א סעיף א' וז"ל צריך האדם להתרחק מן הנשים מאד מאד יע"ש, ואינו מהלק, כלל בין א"א לפנויה ע"כ דרין אחר להם.

(יא) **מצאתי** שהרב הנאון ר' חיד"א בספרו לב דוד פט"ז מביא בשם הרבינו יונה שכל המסתכל בנשים הוי מוסר לדבר אחד ואמרינן בגמרא בשבת ס"ד דכל המסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה כאלו הסתכל במקום התורף ר"ל עכ"ל.

(יב) **אמרינן** בעירובין י"ח ע"ב ת"ר המרצה מעות לאשה מירו לירה בשביל להסתכל בה לא ינקה מדינה של גיהנם שנאמר יר ליר לא ינקה רעה ואין רעה אלא גיהנם עכלה"מ.

(יג) **במסכת** כלה איתא כל המסתכל על האשה בכוונה כאילו בא עליה, ומה שאמרו בכוונה פירשו להביט על יופיה הוי כאילו בא עליה ר"ל.

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

יד) **ואמרינן** ביומא ע"ד אגור ר"ל טוב מראה עינים באשה וותר מנפוזי של מעשה שנא טוב מראה עינים מהל"ד נפש וכתב שם בתוס' ישנים ד"ה טוב וז"ל הלכך צריך לזוהר מאד ממנו עכ"ל התומ' וכ"כ הסמ"ג הובא בב"ח אבה"ע סי' כ"א יע"ש. טו) **ואמרינן** במד"ר פרשת אחרי פרשה כ"ג אר"ץ שלא תאמר שכל מי שהיא נואף בנופו נקרא נואף מציינו שאפילו הנואף "בעינו" נקרא נואף שנאמר ועין נואף עכ"ל.

טז) **ואמרינן** בנדרים כ' כל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה עכ"ל. יז) **וראתי** בספר פתח עינים להגאון ר' חיד"א במסכת ע"ז כ' שכתב שם בשם קרמן אחד דיש ראייה מנמרא מפורשת שאסור להסכל בנשים אפילו בהעברה בעלמא ממעשה דרשב"ג ור"ע שראו כותית נאה וברכו ברוך שככה לו בעולמו ומקשה הנמרא שם ומי שרי לאסתכלי באשה הא כתיב ונשמרת מכל דבר רע שלא יסתכל באשה נאה ואפילו פנויה ובא"א אפילו מכוערת ומשני קרן זוית הוי והראיה ה' באונס ולא משני דלא הסתכלו אלא ראו בהעברה בעלמא ש"מ מזה דאפילו בהעברה בעלמא נס כן אסור להסתכל על שום אשה. וכו' מצאתי בקונטרס דרך הקודש המחובר לטהור פ"ט אוהרת שבת שכן מצא בפנקסו של ר' י"ב חסיד מקעלם זצ"ל שזה ראייה שאין עליה תשובה שאסור להסתכל בשום אשה בשום אופן אפילו בהעברה בעלמא עכ"ל. וכ"כ במשנה ברורה בכיבוד הלכה בפי' רכ"ה דלענין אשה אפילו סתם ההסתכלות אסור יע"ש שסביא ג"כ ראי' זו דבאשה אפילו סתם ההסתכלות דהיינו ההסתכלות בעלמא ג"כ אסור עכ"ל. וכ"כ הרב הגאון טרנא ורבנא רשכבה"נ בעל הפלאה והמקנה זצ"ל בספרו היקר נתיבות לשבת על אבה"ע סי' כ"א סעי' ג' בד"ה והמסתכל ז"ל שם ובאמת נראה דאין חילוק בין ראייה להסתכלות שהרי אמרו בע"ז כ' ולאסתכלי מי שרי כו' ומשני קרן זוית הוי וכו' עכ"ל והיינו כנ"ל.

יח) **והנה** איתא בש"ע אבה"ע סי' כ"א סעיף א' צריך אדם להתרחק מן הנשים מאד מאד כו' ואסור לשחוק עמהם או להביט ביופיה וכתב שם הבי"ש סק"ב וז"ל הרבינו יונה כתב דאסור מדאורייתא להסתכל על האשה שנאמר לא תתורו אחרי עיניכם והרמב"ם ס"ל שהוא מדרבנן ובפנויה לכ"ע מדברי קבלה היינו מדרבנן. והרהור אפילו בפנויה אסור (לכו"ע) מדאורייתא עכ"ל הבי"ש. ומבואר מזה בפירושו דלהסתכל על אשה אפילו בלי שום הרהור, לרבינו יונה אסור מה"ת ולהרמב"ם אסור עכ"ל מדרבנן כי ההרהור אפילו בפנויה היא אסור מה"ת (לכו"ע) כמ"ש הבי"ש הנ"ל ולהסתכל אפילו על פנויה ואפילו בלי שום הרהור לר"ה היא איסור מדברי קבלה מדרבנן וא"כ נחזי אנו אם איש אחד יאכל בשר עוף בחלב דהוי ג"כ רק מדרבנן האם לא נחשוב האיש הזה לרשע נמור מטעם דכל איסור דרבנן ארי' היא דרביע עליה איסור של תורה מהלא: דלא תסור כהנ"ל ועוד דהרי לשיטת הש"ך ביו"ד סי' קי"ט הנ"ל דמי שאינו מאמין בדברי חז"ל הרי הוא

חשוב

קדושים תהיו

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

חשוב כעכ"ם וכש"כ אם יהיה לו הרהור ח"ו אשר אפילו בפנויה הוא לבו"ע איסור סדאורייתא בדברי הבי"ש הנ"ל ואם כן כי הוא זה ואיזהו הכחוד אשר אפילו אם רק מעט יראת שמים נגע בלבו אשר ירהיב עוזו בגמשו לילך אל בלתו ולא ירא לכתכל על בלתו שלא יבא לירי הרהור עבירה אשר היא קשה מהעבירה והוא איסור מן התורה בדברי הבי"ש הנ"ל. (ואף בלי שום הרהור רק להביט ביופיה היא לדעת רבינו יונה היא איסור מן התורה מהקרא דלא תזרו אחרי עיניכם יע' שם). ולהרמב"ם היא היא איסור סדרבנן עכ"פ.

י"ש) והנה הגם בעת שבא החתן להתקשר עם הכלה בתנאים ורואה אנ הכלה הוא מקיים "זה דברי הו"ל דאיסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה, אבל זאת מי הותר להם לאחר שראה איתה בשעת התנאים וההתקשרות והנסכם עליה למה ילך אצלה עוד הפעם ומי היתר זאת להם הרי אז הם עוברים על איסור דאורייתא לרבינו יונה ו"ל ועל איסור סדרבנן לדעת הרמב"ם ז"ל אפילו בלי שום הרהור כנ"ל וכש"כ אם יהיה לו הרהור או לביע הוא איסור דאורייתא היתכן כזאת.

והגם שיש הרבה שת"לים עצמם בדברי הו"ל הנ"ל דאיסור לקדש אשה עד שיראנה לכן הוא רוצה להסתכל עליה איזה מעשים אבל מה נעשה להם אם עינים להם ולא יראו אונים להם ולא ישמעו מה שכתב בזה להלכה סרנא ורבנא הרב הגאון רשכבה"ג בעל ההפלאה והמקנה וצ"ל בספרו הגדול נתיבות לשבת על אה"ע סי' כ"א סעיף ג' בר"ה מותר להסתכל בפנויה וכו' שישאנה וכו' וז"ל משמע דוקא מטעם זה אבל להסתכל בה עוד אחר שידוכין "אסור" ולא דמי למה דאמר שם סעיף ד' דמותר להביט באשתו נדה משום שיש לה היתר דהא קימ"ל בחתן שפירסה נדה אשתו נדה שאסורים ביוחד משום דאדרבה חתן תקיף יצרו טפי כל שלא בעל והיה להסתכל ביופיה וכן משמע מהא דפריך בע"ז דף כ"י לאסתכלוי מי שריא ואף על פי דאמר התם דר"ע ידע שישאנה אהר כן וותה"י מותרת לאהר זמן אלא ע"כ דקורם שנשאה שאני דתקיף יצרו וכ"ש כשהיא נדה עכ"ה"ג הנ"ל אות באות, ואם כן מאן השיב ומאן ספין לעבור על הפסק של הגאון הגדול הזה רשכבה"ג בעל המקנה דאיסור להדתן לכתכל עוד דפעם על הכנה לאחר התנאים וההתקשרות אשר אז ראה אותה כנ"ל לקיים מצות חו"ל אבל יותר מזה בודאי הוא נגד תוה"ק והוא עבריינן שעובר על דברי חכמים והפס"ד של מרן הגאון רשכבה"ג בעל ההפלאה והמקנה ז"ל הנ"ל שצסק בשיחוש דאיסור להסתכל בה עוד אחר השידוכין כנ"ל עד שיכניסנה לחופה וקידושין.

ובזה שמעתי מהרב הגאון הקדוש הצדיק המפורסם המקובל הרי אהרן שלמה מהרי"ל שליט"א ששאל אותו איש אחר אפשר יכבד את החתן של בתו לבוא אצלו על יו"ש ובמנהג ישראל והשיב לו איפה הובא המנהג היע הזה להכשיל להחתן בהרהורי עבירה ר"ל ושמע אפיו ולא בקשו.

קדושים תהיו

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

כ) **ובאמת** הלכה זו שבואר בשו"ע אבה"ע ס' ל"ה בב"ש שם סק"ב דעיקר ראיית סני הכלה להחתן הוא רק קודם הקידושין וז"ל שם ומה שאנו אין נוהרין בזה ועושין שידוכין ואין החתן רואה את הכלה משום דאינו אלא שידוכין וקודם הקידושין רואה אותה ולזה סמך לסעודה שעושין בלילה קודם החופה כדי שיראה אותה ועי' דרישה עכ"ל.
כא) **ועינתי** בררישה שכתב וז"ל ומה שאנו נוהגין בשידוכין שבינינו דרובא משדכין על ידי שדכן ושליח ואין החתן רואה אותה היינו משום דאין זה אלא „שידוכין בעלמא“ שנתקשרו יחד אבל מי"ט החתן רואה את הכלה קודם שיקדשנה עכ"ל. הרי שבואר להדיא בררישה ובב"ש דהעיקר החיוב ראיית סני הכלה צריך להיות רק קודם שיכניסנה לחופה ויקדשנה ואפילו לא יראה אותה בשעת התנאים והתקשרות ומכ"ש דאם רואה אותה בשעת התנאים וגם בשעת הקידושין בודאי די בזה.

כב) **ומכ"ש** לדעת הב"י שם שכתב וז"ל ואם אי אפשר לראות אותה כגון שהוא במקום רחוק ממנה ואי אפשר לו לירד למקומה ולראותה או שהיא כבודה בת סלך פנימה ואין יכול לראותה לא יניח מלקדשה בשביל זה ולא אמרו בזה אסור אלא היכא דאפשר עכ"ל הב"י שם. הרי להדיא דלא אמרו אסור לקדש אשה עד שיראנה אלא היכא דאפשר אבל היכא דלא אפשר ממרחק מקומו או שהיא צדיקת ומיאנה להתראות לאיש מטעם כל כבודה בת גלך פנימה הוא מותר לקדש אותה אף אם לא יראה אותה מקודם הקידושין וממילא שבואר רשימת הב"י שאם לדידיה אי אפשר לו לראות אותה ממרחק מקומו או מגודל צדקתו החייש להרהורא בודאי לא אמרו בזה דאסור לקדש את האשה עד שיראנה ראייה בודאי לא עדיפא ממנו ומותר בודאי לקדשה אף בלי ראייתה מקודם כלל באם לא אפשר לדידיה ממרחק מקומו או מגודל צדקתו אשר הייש להרהורא.

כג) **ובזה** יהי מתורץ דברי חו"ל בשבת נ"ג באחד שנשא אשה גירמית ולא הכיר בה עד יום מותה וקשה לכאורה הלא עבר על איסור חו"ל שאסור לקדש אשה עד שיראנה וגם באברהם אבינו כתב בפרשת לך י"ב ו"א הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את ופירש רש"י ז"ל מ"א עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם ועכשיו הכיר בה על ידי מעשה עכ"ל וקשה והאיך עבר על דברי חכמים הלא אי"א קיים כל התורה כולה אפי' עירוב תבשילין וע"כ לומר כשישת הב"י הנ"ל דאסור זה הוא לאו דוקא באם שא"א לו לראות אותה מגודל הרחק מקומו וגודל לצדקתו אשר הוא חיישא להרהורא בודאי מותר לקדשה אף בלי ראייתה מקודם כנ"ל.

כד) **ואתינן** עלה דעכ"ל אם ראה אותה ס"א בשעת התקשרות או קודם הנשואין בודאי די בכך ומכ"ש"כ אם ראה אותה ב' פעמים בשעת התנאים וקודם הקידושין

בודאי די והותר כדברי הרדישה והבית שמואל והב"י הנ"ל

וכתב בספר אמרי קדוש השומר עיניו יחיו בניו ויגדלם בלי צער ויציץ אותם על ידי והמבל סקריהזמן ח"ו ע"כ ח"ו לעבור על דברי חכמים על דברי המקנה הנ"ל.

חומר האיסור של ההסתכלות בנשים

(כה) **וְאִיֵּךְ** כאשר חוינן להדיא שיש בזה איסור דאורייתא להביט על הכלה לדעת הרבינו יונה ז"ל ואיסור דרבנן לדעת הרמב"ם ז"ל ואף בלי שום הרהור גם כן אסור מדרבנן עכ"פ, כמו שכי' הב"ש לשיטת הרמב"ם ולשיטת רמ"י יש בזה איסור מדאורייתא' כמו שכי' הבית שמואל להדיא ומכ"ש אם יהיה לו הרהור ה"ו על ידי ראייתה הלא לכ"ע הוא איסור דאורייתא כמ"ש הב"ש הנ"ל ומלכ"ד זה עוברים על העשה דקדושים תהיו דכל אביזרייהו דערייתו הוא בכלל המצות עשה דקדושים תהיו ואם כן בודאי צריכין לקיים הפסק של רבינו הנאון רשכבה"ג הבע"ל הפלאה והמקנה הנ"ל.

(כו) **לִבְנֵי** מוטל חוב קדוש על כל תלמיד חכם שיש בידו למחות שיצטוק צעקה גדולה ולמחות בזה בכל היכולת ולהודיע את גודל האיסור בשער בת רבים על גודל הפריצות והחילול השם מזה אשר החתן הולך אצל הכלה אחר התקשרות השידוכין כמה פעמים קודם כניסתה לחופה וקידושין אשר יש בזה איסור נמור על פי דינא דגמרא והפוסקים הנ"ל אשר מלחמן אנו אוכלין ומימיהם אנו שותין שהוא איסור מן התורה, וכל השומע לקול התורה והפוסקים יתברך ממעון הכרכות והצלחות.

(כז) **וְזָנָה** הברמי באה"ע סי' כ"א דין א' וזה לשונו והמסתכל אפילו באצבע קטנה כו' אמרו בירושלמי פ"ב דחלה להביט על אשה פ"י כל שהוא אכור כהרא דתניא והמסתכל בעקבה של אשה כמסתכל בבית הרחם והמסתכל בבית הרחם כאילו בא עליה, (כח) **כִּתְבֵּךְ** במדבר קדימות אות מ' מסתכל, וז"ל המסתכל בנשים ובעריות אף אם לא יחשוב לעבור עבירה ח"ו אבל סוף סוף יציור בשכלו צורה ההוא ויפגום הנפש מזה חס"ל שם נהר ל"ג עכ"ל.

(כט) **עוֹד** שם כתב במדבר קדימות בשם מהר"ח ז"ל בספרו עין הדעת טוב ורע מכתובת יד קדשו ממש וז"ל על הפסוק אל תפנו אל האלילים אל תפנו ש"א להסתכל בנשים כמו שדרשו בזה"ק שאם יסתכלו יולידו אחר כך אפילו בנשיהם בנים לע"ז וז"א וא"הי מסכה לא תעשה לכם עכ"ד ושוב ראיתי שהם דברי זיה"ק עצמו כפי קדושים פ"ד ע"א ע"ש ואפשר לרמוז בזה כי בנים זרים ילדו ס"ת נימי' צ"ו שהוא ע"ז ומכתי' ראיתי בשם מהר"י צמח ז"ל שהוא ר"ת כזבי עכ"ל, המדבר קדימות:

חומר איסור הנגיעה חזו ליד אשה

א) קיי"ץ ראפי' בעת שמכוין למצוה אסור לקרב עצמו לנגוע בידו לידי אשה והיא נטרא ערוכה, במסכת כלה שאלו את ר"א מהו לשתות מיד הכלה כל זמן שבע"ה מיסב עמה ואמר להם ר"א כל השותה מיד הכלה כאילו שותה מיד זונה עכ"ל הגמרא, ומה שאמרו כל זמן שבע"ה מיסב עמה פירוש שם בהמפרש נה"ל יעקב וז"ל לשתות מיד הכלה ר"ל לקבל הכוס מידה כדי לחבכה על בע"ה שאין עיניה צרה באורחין והשיב ראסור ליקח הכוס מיד הכלה מכ"ש לנגוע בידיה עצמה בודאי אסור והיו כאילו שותה מיד זונה עכ"ל .

ב) **עוד** שם במסכת כלה הכריז ר' אליעזר בן עזרי' בשלש מאות שופרות ואמר כלה אהר בנות ת"ח ואחד בנות ע"ה השותה בכלה כשותה בזונה ועוד אמרו שם במסכת כלה כל המקב"ל כוס מיד הכלה ושותהו אין לו חלק לעולם הבא.

ג) **עוד** שם במסכת כלה המשגר כוס של ברכה לאשה שלא מרעת בע"ה חייב מיתה מפני שרעתו רבה עליו וכן בני חבורה ששגרו כוס של ברכה לאשה שלא מרעת בע"ה כולן חייבין מיתה מפני שרעתו רבה עליהן רבי אומר מפני שהוצי"ר רבה עליהן עכ"ל הגמרא שם, וכתב שם המפרש נה"ל יעקב ר"ה המשגר כוס וז"ל אפשר דרבנותא קמ"ל אפי' כוס של ברכה אסור שלא מרעת בע"ה ומכ"ש בכוס שאינה של ברכה ועיין במסכתא ברכות נ"א דמשמע דצריך לשגר לה כוס של ברכה לאשתו אבל כאחר שלא מרעת בע"ה אסור עכ"ל, הרי להדיא מפורש כברייתא זו שאם בני חבורה שגרו לאשה אפי' כוס של ברכה שהיא כוס של מצוה שלא מרעת בע"ה כולן חייבין מיתה מפני שאסור להראות קירב הרעת וחובה לאשה, ומעתה ק"ו בי"ב של ק"ו את גדל האיסור להושיט לאשה את ידו סמך כדרך האוהבים שע"ז אמרו בחדיא במס' כלה שם כל הנוגע באצבע קטנה של אשה כאילו נוגע באותו מקום ר"ל, ומאחר דחוינן ראפי' במסכתא לבר חזו אמרו הו"ל במס' ב"ה הנ"ל דהיו כאילו בא עליה אם בן כש"כ בנוגע בה ממש ח"ו דהיו כאילו בא עליה.

ד) **מד"ך** פרשת בא פט"ו בכל מי שנוגע באשה שאינו שלו מביא מיתה על עצמו עכ"ל המדרש וכתב בספר מתת"י בנו של הגאון רש"ש על המדרש הנה ונ"ל שכן הוא דעת הרמב"ם במ' המצות ובחיבורו שנונית ערוה אסור מה"ת ונדה יש לה דין ערוה ממש ורוב בתולות יש להם דין נדה כנ"ל.

ה) **וע"כ** מי זה הוא ואיזה הוא אשר יבא למלא את לבו לעבור על דברי חכמים הקדושים האלו ולפשוט ידו לשום אשה להראות לה חיבה וקירב הרעת נגד התורה הקדושה וכל המוסקים הנ"ל וע"ז עליו נאמר כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה ואין לו חלק לעיה"ב כנמי מפורשת הנ"ל.

ו) **והנה** שמעתי אומרים שמתרצים עצמם בזה שמעשיהם בזה הוא רק מטעם מנהג וטעום דרך ארץ הם נותנים ידם לאשה הוי ואיי מהעון הנדול הזה אשר בידם

כרושים תהיו

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

אשר בפירוש נאמר בחז"ל ר"ה ט"ו ע"ב במקום איסורא כי נהגו שבקינן להו ופי' רש"י ותוס' שם בתמיה הלא באם שיבא מי לומר שהמנהג הוא לאכול טריפות ונבילות האם נחזיק זאת למנהג הרי מפורש יוצא מפי השי"ך סי' קי"ט סי' ט"ז שכל מי שאינו מאמין בדברי חז"ל הרי הוא חשוב כעכו"ם כאשר כבר הבאתי לעיל את דבריו הקדושים וע"כ יהי' מי שיהי' אם יחכים לעבור על דברי חז"ל ותורתנו הקדושה אשר הותרה לקיים ולשמוע את דבריהם הקדושים של חז"ל מלאו ד"א תסור הם יהיו בטל"ן ומבוטל"ן וקיצה של תה"ק לא יבוטל ח"ו ואין בדבריהם ומנהגיהם שום ממש ח"ו כי מנהג שהוא נגד התורה הוא אותיות גהנם,

ו) **ואם** כן טובן הדבר שהיא עבירה כפולה ומכופלת למקום אם החתן נותן ידו ממש להכלה חס ושלוש וכאשר שאנ על זה השליה הקדוש בשער האותיות אות ק' דף ק' וז"ל והזהרו במאור שקודם החופה לא ישב החתן אצל הכלה ולא זו שמושיבין החתן אצל הכלה אלא מחבק אותה אוי לעינים שכך רואות ואוי לאזנים שכך שומעות ותמה אני על חכמי הדור שמובלים את העון הגדול הזה ובידם למחות ואינם מוחים לא מיבעיא אם התולדה באה לכ"ל נידות הנה עברו אדאורייתא וא"ל אשה בנתת טומאתה לא תקרב ראסור אפילו קריבה בידו אלא אפילו עריון היא קטנה מ"מ החתן בתוקף אהבתו יצרו מתנכר וכו' לדי קרי והוצאת ז"ל ואמרינן במס' נדה י"ג ראמר ר' יוחנן כל המוציא שכבת זרע לבטלה הייב מיתה ר' אסי אמר כאילו עובר ע"ז ואפי' אם לא יצא ממנו זרע מ"מ א"א שלא יבא לידי קישוי ורבותינו נידויו ע"ז כמו שאמר המביא עצמו לידי קישוי הוא בנידוי שם רש"י ע"ב על כן אתם בניס וכו' וכל הסרים למשמעתי הנני מזהיר בתוקף אזהרתי שכל יראה וכל ימצא תועבה זו בישראל והחתן לא יהיה אצל הכלה ולא יגע בה כלל וכלל ח"ו עכ"ל הש"ך הש"ל אות באות,

ח) **והנה** אחריו שאנ כארי הארי החי הוא רבינו הגדול הרבי ר' יהונתן בחיבורו הגדול כרתי ופלתי בס' קציה סי' ו' דאפילו בנגיעה איכא לאו מן התורה וחייב מלקות כמ"ש הרמב"ם במנין המצות מצוה שנ"ג וז"ל הזהיר הכתוב מהקרב אל אחת מן העריות ואפי' בלא כו' עכ"ל הרמב"ם ז"ל וכתב הפלתי שם וז"ל ומכל זה יצא לנו עכ"ס תוכחת מגולה על המנהג הרע ומר אוי לנו על שברינו ואוי לנו כי חטאנו אשר יחבק החתן להכלה וי"ך אל הנערה והיא לא טהורה מטומאתה ואביה ואמה רואים ושומעים אוי לנו שמלבד האיסור קישוי לדעת ונידוי יצה"ר ועון קרי ומז"ל ר"ל בעוה"ר אף כי הוא איסור חמור של תורה וניתן להיות בכלל יהרג ואל יעבור ובעוה"ר חכמי הדור מחשים וזה אשר הוא גורם אריכת הגלות ואברן הוד ישראל ועיני עוללה לנפשי לכל בני ישראל כי רבים חללים הפילה עון זה ועצומים כל הרוגיה בעוה"ר ואולי ירחם ה' להשיב לנו רוח חדש ולב טהור ויהי' ידינו רמות למחות אבן הטועים הוה ולבער עון החמור הוה מישראל עכ"ל הפלתי

חומר איסור חנגיעה חיו ליד אשה

ט) **וכזה** צעק סאד בצעקה גדולה ומרה הנאון בעל הפלתי הנ"ל גם בספתו הקדוש יערות רבש דף כ"ז וז"ל שם שמעו נא גוי קדוש וכאה חולקיכון קדושי עליון אשר משמרים עצמם מאשה נדה בנייעה ושיחה ופרישות והאיש אשר הוא עובר ע"ז הוא מתועב בעיני הבריות ברוכים אתם לה' אבל מה תפסתם החבל במקצה אשר הוא נזר מאשתו נדה בכל מיני הרחקות וכתו הבתולה יבא המיועד לה הנקרא חתן אל הנערה הנקראת כלה והיא נדה ואין אומר דבר אינו לוי אמי כי ידרתני לראות הפרצה הזאת וכי יש חילוק והפרש בין אשתו נדה לבתולה נדה [הערה: וכמש"כ בספר לב רוד פט"ז מהרב הגאון ר' חיד"א וז"ל ואיסור נדה הוא בכל אשה כמ"ש הריב"ש סי' תכ"ה והמהב"ק נדה אע"פ שאינו נהנה חייב מלקות מן התורה וכבר צווחו קמאי על המנהג הרע הזה וכו' שהמשודך יבא למשודכתו בשחוק וקלות ראש אשר זאת שביח ר"ל עכ"ל הרב רוד הנ"ל] ולפי דעת הרמב"ם וסיעתו וכן בשו"ע בהרי"א דאם יאמרו לאחד חבק לנערה נדה או מות תמות חייב האדם למסור עצמו להריגה אדם יעשה כזאת כי הוא בכלל אביווייהו הנילוו עריות אשר קי"ל יהרג וא"ל יעבור כו' והמפקק בזה הוא **"מיזן - רשע"** ו**"ואפיקורס"** ודבר ה' בזה כו' ובפרש בזה"ל אשר רובם כבולם יש להם אורה כנשים א"כ מה נאמר ומה נדבר באיסור נדה וגריו היצה"ר בקישוי עצמו לדעת ומז"ל שאף האיסור החמור הזה הוא אמור בתורתנו הקדושה כמ"ש הרמב"ם ז"ל בה"ל א"כ כו' ובש"ע אה"ע סי' כ"ג סעיף א' ע"כ סאד רבבי הוסיף על העון החמור הנפרץ בישראל אשר אין איש שם על לב כו' ואתם שורפים בניכם ובנותיכם באש של ניהנם עד שאול תיקר אש אכרון ושריפת נשמה שריפת נצחי והאבות והאמהות מלקטים עצמם לשרפם אשר יקראו להתן וכלה ויאמרו יקומו הנעים וישחקו לפנינו כחיבוק ידים וכדומה מקרובת ג"ע ושעירים ירקדו שם ושם יקוננו השטן וכת דיליה, לכן מבאן והלאה אראה איה"ש לגדור נדר בזה בכל יכולתי ולא אהיה מרשה לכתוב תנאים עד שיתנו שניהם תקיעת כף לאבותיהם לכל

יגעו זה בזה יד ביד חיו וגם לא יבאו אחד לשני עד חתונתם

י) **בספר** עבודת הקודש בס"י פ"ד כתב וז"ל וק"ו ליגע בהן ובלבושיהון ולשחוק עמהן חיו כי כ"ז גורם לטמא את נפשו וחבלים נפלו לו חבלי עבותות לירש ניהגם ובשעת פטירתו מלאכי חבלה יראוהו כל הצורות ההם ויצערוהו עכ"ל (א) **ושם** בס"י פ"ה כתב וז"ל וב"ש שצריך להסנע מהן בנידתן כי מה שסוכרים ההמון כי אין איסור נדה אלא באשתו שקר ענו כי כל אשה נדה אכורה ועובר על לאו: ואל אשה בנדה טומאתה לא תקרב עכ"ל.

יב) **ושם** בס"י פ"ז מוסף והל"ך בצעקה גדולה וז"ל וכמה ציחות ציחו קמאי ובתראי בספריהם על המנהג הרע הזה שנהגו קצת שהמשודך סובר שעשיית שטר השידוכים הותרה לו משודכתו בחיבוק ידים וכיוצא ר"ל ולא ידעו ולא יבינו דאפי' אם

קדשה

קדושים תהיו

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

קדשה קידושין נמורים וכתב לה כתובת אירוסין הלא היא אמורה לו לנגוע בה כנדה
 הכלה בלא ברכה אמורה לבעלה כנדה אפי' אם היא טהורה וכש"כ אם היא נדה ממש
 דאורייתא כל זמן שלא טבלה בוודאי שהיא אמורה וירם קרן באוצר גיהנם וכו' עכ"ל
 שם וכ"כ הרב הגאון ר' שלמה נאנצפריד זצ"ל בהקש"ע שלו סי' קנ"ב אות י"ג
 (י) בשו"ת שדי חסד כמערכת חתן וכלה אות י"ב בשם הרמב"ם ז"ל שכל מי
 קריבה בידו בנידה אמורה מה"ת ולא דוקא חיבוק ונישוק אלא אפי'
 נגיעה בעלמא מידו לידה אמורה מיד ליד לא ינוקה רע מדינה של ניהגם, אף שאין
 מתכוין ליהנות והאריך שם בחומר דאיסור מנע כנדה שהיא לכ"ע מה"ת ותקיעת כף
 אל כף הן הן גופי עבירה עכ"ל

(יד) בס"ח סי' תתרי"ג וי"ל בענין חומרות איסור נגיעה ליד האשה שהיא אפילו ביד מעוטף
 ע"י בנד ע"ש וק"ו דאסור לנגוע באשה בידה ממש ח"ו ורבינו הש"ך בספרו
 פועל צדק מצוה ר"ז כתב וי"ל ולא יקרב בשום צד קירוב ונגיעה שנאמר ואל אשה
 כנדה טומאתה לא תקרב עכ"ל.

(ט"ו) ובס' רחמי אב אות קדושה כתב וי"ל וחלילה לעשות מוחקות החתן עם הכלה
 קודם החתונה כדרך הקלים ומוטב הי' להם להלך על נחלי אש יותר
 מהאש הזרה הזאת שהיא עד שאול תחתית ר"ל עכ"ל

(טז) ופוקן וחזו מה שכתב הרב הגאון ר' שלמה נאנצפריד זצ"ל בספרו קיצור שלחן ערוך
 סי' קנ"ב אות י"ג וזה לשונו כבר הארכו גדולי ישראל בספריהם הקדושים
 בתוכחות מוסרים על המנהג הרע הזה באיוו מקומות שאינן בני תורה ויראה, שמתקרבים
 החתן עם הכלה בחיבוק ונישוק כו' ומלכד האיסור הנדול של איסור נדה שהרי כל
 הבתולות מסתמא נדות הן, ואין חילוק באיסור נדה בין פנויה לנשואה וכל הנוגע בה דרך
 חבה חייב מלקות (כמנהג העולם שאין נותנים ידם רק לאוהביהם דרך חבה והוא חיוב
 מלקות מן התורה) עוד מנדה יצר הרע בנפשי ומביא את עצמו לידי קישוי לדעת והוצאת
 זרע לבטלה ר"ל, (ואמר ר"י כנדה י"ג כל המוציא שו"ל חייב מיתה, ואמר רב שם ריש
 ע"ב דהמקשה עצמו בדעת הוא בנידוי, ואמר רב אמי שם כל המביא עצמו לידי הרהור
 אין מנסיין אותו במחיצתו של הקב"ה) ובודאי כל מי שיש בידו לסחות צריך להתאמץ
 בכל כחו לסחות ולכל הפחות צריך כל איש אשר יראה ה' בלבו להיות שורר בביתו
 ולהשגיח על בני ביתו שיתרחקו מן הכיעור הנדול הזה וכל מי שיש בידו לסחות ואינו
 מוחה ח"ו הוא נתפס בעון זה וכל המציץ את אחרים מן החטא הציל את נפשו וטוב לו
 עכ"ל הקיצור ש"ע.

(יז) והנה שמעתי שיש איוו אנשים קלים שמקילים בזה להושיט ידם לאשה והם עושים
 עצמם היתר של עבר ושנה וטעמם כי גדול כבוד הבריות הלא גדול עונם
 מנשוא לעבור על איסור דאורייתא של נגיעת א"א או אשה נדה שהיא איסור

דאורייתא

חומר איסור הנגיעה חזו ליד אשה

דאורייתא מכש כמו שכתב הגאון בלע הכרתי ופילתי וז"ל ואפילו בנגיעה איכא לאו מן התורה וחייב מלקות כמ"ש למעלה אף שאינו מתכוון להנות התורה אסרה כמ"ש הרמב"ם במצוה שנ"ג ובהל' א"ב פרק כ"א. ומכשי"כ הרהור פנויה שהוא לכלוי עלמא דאורייתא כמבואר בב"ש סי' כ"א סק"ב הנ"ל, מכש"כ נגיעתה כמו שאמרו חז"ל במסכת כלה שכל הנוגע אפילו כאצבע קטנה של אשה כאילו נוגע באותו מקום ר"ל.

יה) **בא** וראה טשארז"ל במדרש תנחומא פי' בראשית אות י"ב וז"ל ר' עזריא אומר על הכל הקב"ה מותר חוץ מן היומה.

יט) **ואיתא** במדר' פי' בא פס"ו אמר הקב"ה אשה שאינה שלך אכור ליגע" בה כל עיקר כי לא ינקה כל הנוגע בה וכל מי שנוגע באשה שאינו שלו

מביא מיתה על עצמו שנאמר רבים הללים הפילה וכתוב רנליה יורדת מות שאול צעדיה יתמוכו עכ"ל המדר' הנ"ל וכלתו קודם הקידושין הלא עדיין אינו שלו כמבואר בהדריושה סי' ל"ה דהוי רק שידוכים בעלמא. ואם כן איך שייך בזה לומר גדול כבוד הבריות כי בודאי כבוד שמים וכבוד התורה שאמרה דבר זה בודאי היא יותר גדולה מכבוד הבריות ומה שאמרו חז"ל בברכות י"ט ע"ב שגדול כבוד הבריות שרוחה את לא תעשה שבתורה הלא הם אמרו בפירוש בברכות כי ע"א דהו דוקא בשב ואל תעשה אבל לא בקום ועשה ובקום ועשה אמרו שם בפירוש דאין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה' ואמרינן שם בברכות י"ט ע"ב אר"י א"ר המוציא כלאים בבגדו פושטו אפילו בשוק ומקשינן שם הא גדול כבוד הבריות שרוחה את לא תעשה שבתורה ומתצינן שם דהו דוקא בשב ואל תעשה אבל לא בקום ועשה וכ"פ המחבר ביו"ד סי' ש"ג סעיף א' וז"ל הרואה כלאים של תורה על חבירו אפילו היה מהלך בשוק קושין עליו וקודעו מעליו מיד ואפילו הוא רבו עכ"ל המחבר שם וחזינן להדיא דאף על גב דהשתא הוא שב ואל תעשה אצל המלובש בכלאים מכ"ל מקום כיון דבשעת שעשה העבירה היה קום ועשה בלבשו שעטנו הוא מוכרח לשטו אפילו בשוק ואם לא פושטו הרי מחיוב אפילו תלמידו לקרע מעליו מיד את המלובש של השעטנו אשר לבש דבקום ועשה לא שייך כלל כבוד הבריות כי בודאי כבוד השי"ת וכבוד התורה דאסרה זאת היא בודאי יותר גדול מכבוד הבריות בקום ועשה וזה מוכן מאליהו דלקרע המלביש של רבו בשוק הוא יותר בוין מזה אשר לא יתן ידו להאשה ועם כל זה אמרו על זה אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד השם ומחייב התלמיד לקרע את המלביש של רבו בשוק בלי חמלה ופושטו מעליו מבלי חמלה על בוין רבו יען כי כבוד השי"ת וכבוד תורתו הקדושה היא יותר גדול מכבוד רבו, וק"י ב"ב של ק"ו האיסור החמור הזה להושיט ידו לאשה אפילו לפנויה אשר על פי רוב המה נידות דחייבין עליה מלקות בנגיעתם אותה אפילו בלא מתכוון להנות כמ"ש לעיל. וכשי"כ באשה אשר היא אשת איש אף שאינה נדה אבל ערוה היא לו כמ"ש כל הפוסקים בודאי גדול עונם מנשוא וחזו להרהר בזה לומר שגדול כבוד הבריות במקום שיש חיפול התוה"מ

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

וחילול כבוד שמים שאין הולקין כבוד בזה אפילו לרבו כניל מכל שכן בעבירה החמורה הזאת לננוע לידה של אשה שיש בזה איסור תורה בקום ועשה שאכרה התורה בזה וכניל אשר היא בודאי איסור חמור אביורייהו רניע ואין שייך לימר על זה כבוד הבריות כניל ומה נימוס ומנהג שייך בזה אם הוא נגד התורה הקדושה אשר צונו השי"ת בהשויע בהטור והמחבר הקדושים דצריך להתרחק מן הנשים מאד מאד ואם כן בודאי לא שייך נימוס לעבור על השויע מפורש באהיע ריש סימן כ"א כי כל מי שהוא עובר על דברי השויע מפורש הלא רשע גמור הוא ר"ל.

(כ) **והדרינגן** דרעי' כמה דמתחילינג מהמנהג הרע הזה מה דיש בחורים המקילים עצמם לידך לבית הכלה שלו ומראין להם חיבה בחיבוק ידים בתקיעת כף אל כף ר"ל הלא עומד כנגדם איסור תורה ונמרא מפורשת שאסור דאורייתא הוא אפילו להסתכל עלי' לבר אפילו בלי נגיעה מהפסוק ונשמרת מכל דבר רע, שלא יכתכל אדם במנויה נאה ובאשת איש אפילו מכוערת וכתב התוס' שם דברי המתחיל שלא דראי קרא (דונשמרת) הוא דרשה גמורה ולא אפסכתא וכן כתב רש"י בכתובות מ"ו דברי המתחיל ונשמרת וי"ל דכל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה כניל ומכש"כ לננוע בה ח"ו אשר ח"ו מביא מיתה עולמית על עצמו כהמדר' פ' בא הני"ל.

(כא) **והזינגן** דאטרו רבנן בכפילא בטור ובשיע אהיע סי' כ"א סעיף א' וי"ל צריך אדם להתרחק מן הנשים מאד מאד והבית שמואל כתב שם בס"ק ב' דהרהור פנויה לכולי עלמא דאורייתא ועל כן מי הוא זה הבחור אשר יראת השי"ת ננוע על כל פנים מעט בלבבו אשר הוא לא ירא להסתכל על כלתו אולי יבוא לידי הרהור אשר היא קשה מעבירה והוא איסור דאורייתא כהבית שמואל הנ"ל ואפילו בלי שום הרהור רק להביט ביופיה הוא גם כן איסור דאורייתא לשיטת רבינו יונה כמו שהובא בבית שמואל ולהרמב"ם ו"ל הוא איסור דרבנן עכ"ל.

(כב) **ומה** יעשה הבחור הזה עם הנמרא ערוכה נדה י"ג כל המביא עצמו ליד הרהור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה וכאשר הבאתי לעיני דברי השלהי"ק שצוה על זה ככרוביא וכתב שאפילו היא קטנה אי אפשר שלא יבא לידי קישוי ר"ל אשר רבותינו נידו על זה במס' נדה הני"ל, ואקוה שכל מי שיראה דברינו הנאמנים טפי השי"ת ונדולי הסוסקים את גודל האיסור והמכשולים בודאי ידא נזהר ויקיים את דברי התורה הזאת.

(כג) **וקיזו** בי"ב של קיזו אם החתן מטייל עם הכלה ח"ו כדרך הפריצים אשר זה מביא גם לידי יחוד שהוא איסור ידוע לכל כמיש בשיע אבהיע סי' נ"ה בחלקת מחוקק סק"א דאסור להמשודך ליחד עם המשורכת.

(כד) **וגם** בישועת יעקב סי' נ"ה סק"ב כתב וזה לשונו ומהראוי לנדוד גדר בזה בענין החתנים

חומר איסור נגיעה חיז ליד אשה

החתנים שנכנסים לבית המשודכת כי מאד נתפרץ הדבר הרע הזה וכאשר בלאו הכי אסורים להתיחד משום איסור היחוד כאבהע"י סי' ג"ה הנ"ל.

כה) **וכ"כ** בספר פלא יועץ באות כלה דף פ"ד שמרעיש מאד על זה וזה לשונו שם יש מקומות שכלה בהיותה משודכת יש לה קירב הדעת עם החתן שלה ויש להם ימים מיוחדים שמתראים יחד פנים אל פנים כגון כחנוכה ופורים ובמועדים וקרומה ויושבים זה בצד זה ומדברים יחד ושוחקים יחד וכהנה מנהגים רעים ר"ל, וכבר צווחו על המנהג הרע הזה בספרים קדושים שכתבו כשם שאי אפשר לאש בנעורות שלא יתבהב כך אי אפשר להתתן להנצל מקושי דרעת שהוא עון פליטי עד שאמרו רז"ל בנדה י"ג שהוא בנידוי ר"ל וגם מתוך כך הוא בא לירי העון הגדול והמר של מו"ל שהוא עון חמור מאד אשר כתב עליו המחבר באבן העזר סי' כ"ג סע"א שעון זה הוא חמור מכל העבירות שבתורה ואמרו רז"ל בנדה י"ג שהוא כהורג את הנפש וכאילו מביא מבוץ לעולם והייב מיתה ואם מידי עבירה יצא מידי הרהור לא יצא א"א לומר ונקה במקום אשר השטן מרקד ביניהם ותבער במ אש היצה"ר ולא יכלו מל"ט מעבירה או מהרהורי עבירה, ישתקע הדבר ולא תהא כזאת בישראל ומה טוב ומה נעים מנהג ערי טרקיא שאין החתן רואה את פני הכלה משעת התנאים וקישור השידוך עד שעת החופה וקידושין ויאחזו צדיקים דרכם וטוב להם ויתברכו בזה ובבא עכ"ל הפלא יועץ הנ"ל.

כו) **והנה** הגם ששאי איתו איזה אנשים אשר ראו בעיניהם מאיזה אנשים בני תורה אשר נתנו את ידם לאשה והשבתי להם האם הבני תורה ההם הם יגזר חכמים ויותר קדושים משלמה המלך ע"ה משיח ה' שהחכים על התורה ואמר אני ארבה ולא אסור ואמרו חז"ל במד"ר ריש פרשת וארא אשר באותה שעה עלתה היוד שבירבה ונשתטחה לפני הקב"ה ואמרה רבש"ע לא כך אמרת אין אות בטלה מן התורה לעולם הרי שלמה עומד ומבטל אותי אמר לה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו יהיו בטל"ן וקוצה מסך אינו מתבטל עכ"ל הרי מפורש שאין רשות לשום איש להחכים על דברי תורתנו הקדושה ועל מצותיו של הקב"ה שצוינו בתורתו הקדושה לא תסור מכל אשר יגידו לך ימין ושמאל ואפילו הגדול שבגדולים הוא מוכרח לקיים ולשמע דברי חז"ל וכמו שהבאתי לעיל דברי הש"ך מפורש ביו"ד סי' קי"ט ס"ק ט"ז שכ"ל מי שאינו מאמין בדברי חז"ל הרי הוא חשוב כעכו"ם ועל כן יהיה מי שיהיה אם יהימו לעבוד על דברי תורתנו הקדושה אשר הזהירה לקיים ולשמע את דברי חז"ל הקדושים בלאו מפורש דלא תסור הנ"ל הם יהיו בטל"ן ומבוטל"ן וקוצה של תורתנו הקדושה לא יבוטל כאשר ענה הקב"ה להיוד שבירבה אשר שלמה ואלף כיוצא בו יהיו בטל"ן וקוצה מסך אינו מתבטל, ועל כן עבירה כפולה ומכופלת למקום אם הוא נתן ידו ממש לאשה ח"ו אפילו פנויה בודאי מרה תהיה אחריתו במה שעובר על דברי תורתנו הקדושה ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד חשי"ת ותורתו הקדושה.

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

כז והנה כתוב בעבודת הקודש בחלק צפורן שמיר סי' פ"ה וז"ל והאיש אשר הירא את ה' יזכור שהוא יהודי ויאמין בתורה ובדבריו חז"ל הקדושים ולא ישיאנו יצרו הרע בדבריו שוא ומדוחים וידע שעל הכל עתיד ליתן דין וחשבון לפני מ"ה הקב"ה וכל האוסר הקב"ה ותרן יותרו חייו עכ"ל שם. וידוע אשר מרובה מדה טובה והגוהר יתברך בכל טוב.

כח) וראו מה שכתב הגר"א ז"ל ביורה דעה סי' קצ"ה סק"ב בבואור הגר"א שם וזה לשונו ולא ישחוק בו באבות דר"נ כריש ס"ב וא"ל אשה בנדת טומאתה לא תקרב יכול יחבנה בו וידבר עמה דברים בטלים תלמוד לומר לא תקרב עכ"ל, ומה גם כן תוכחת מגולה להחתנים אשר לבד האיסור להביט על כלתו כהפסק הגאון בעל ההפלאה והמקנה הנ"ל יש גם איסור דאורייתא על כל דיבור בטל שהוא מדבר עמה מלא תקרב הנזכר שאמרו חז"ל באבות דר"נ הנ"ל המוכב להלכה בדבריו הגר"א ז"ל הנ"ל שאסור לו לדבר עם אשה נדה דברים בטלים וכאשר כל הנדות יש להם דין עויה בין פנויות בין נשואות כהגאון השל"ה והכרו"ם וחיד"א הנ"ל וצוקללה"ה ממילא הלא הוא עובר על כל דיבור בטל שהוא מדבר עם הכלה שלו עב איסור דאורייתא של ולא אשה בנדת טומאתה לא תקרב כדבריו הגר"א הנ"ל על כן צריך כל חתן ליהרר בזה מאד.

וק"ו ב"ב של ק"ו אם החתן הוא רשע והולך עם הכלה שלו לבתי טטריאות אשר אמו' לילך לבדו לבתי טטריאות הוא איסור גמור מדיני דנמרא מסי' ע"ז ד' י"ח ע"ב תנו רבנן אין הולכין לטטריאות ולקרקסיות משום מושב לצים לא ישב ופירש"י שם שכלם מיני לצנים הם והרי"ף והרא"ש מביאים הברייתא זו להלכה וכ"פ המג"א בהל' שבת סי' ש"ז ס"ק כ"ב ד"ה משום מושב לצים וז"ל וה"ה להולך לטטריאות ולקרקסיות והם מיני שחוק כדאיתא בע"ז דף י"ח עכ"ל והוא לאו מדבריו קבלה וכן אמרו חז"ל בתורת כהנים הובא ברש"י ז"ל פ' אהרי י"ח ג' עה"פ בחוקותיהם לא תלכו כגון טטריאות ואצטריאות וכן אמרו חז"ל במד"ר הות עה"פ ותאמר הות וז"ל אמרה לה בתי אין דרכן של בנות ישראל לילך לבתי טטריאות ולבתי קרקסיות אמרה לה אל אשר תלכי אלך ע"כ ובמד"ר בפתחתא דמגילת איכה ר' אבא בר כהנא פתח לא ישבתי בסוד משחקים אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבון העולמים מימי לא נכנסתי לבתי טטריאות ולבתי קרקסיות עכ"ל הרי לפניך יסוד מוסר שהאיסור הליכות לטטריאות הן אסורין מן התורה מן בחוקותיהם לא תלכו כבתורת כהנים הנ"ל ומדבריו קבלה מן הש"ס ע"ז י"ח הנ"ל שעובר על ובמושב לצים לא ישב ומדבריו המג"א סי' ש"ז הנ"ל ומלבד כ"ז ידוע אשר כל הטטריאות מיוסדים לעורר האש של היצה"ר של מחשבות רעות והרהורים רעים ע"י שמיעת קול זמר של נשים הצופות שהוא ערוה שאסור הוא לשמוע עפי' ד"ת כמבואר להדיא בהרמב"ם ז"ל פכ"א מה"ל איסורי ביאה הלכה ב' שאסור לשמוע קול ערוה או לראות שערה עכ"ל, וכ"פ המחבר באבה"ע"ז סי' כ"א סעי' א' וז"ל ואסור לשמוע

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

קול ערוה או לראות שערה, וכתב במשנה ברורה בס"י ע"ה סק"ז וז"ל זמר אשת איש וכן כל הערוות לעולם אסור לשמוע וכן פנויה שהיא נדה בכלל ערוות היא ובתולות דירן כולם בחוקת נדות הן וזמר קול פנויה נכרית ג"כ בכלל ערוה היא עכ"ל המשנה ברורה שם וציין שם מקורם במש"ז סק"כ בפרט"ג שם וכתב בפ"ת ביי"ד סי' קצ"ה סק"י דה"ה דאסור לשמוע בקול זמר של אשתו נדה וסברה נכונה היא דלא גרע זה מהאיסור להריח בבשמים שעלי' במבואר בשע"ת סי' רי"ז סק"ה בשם הברכ"י וכת"ש הא"ר דאפי' בבשמים של פנוי אף שאינו נדה ג"כ אסור להריח דלא כהמג"א שם סק"ז דבבשמים של פנוי מותר להריח אבל המשיב שם ס"ק ט"ז מביא שם דכמה אחרונים מהסורין דאפי' בבשמים של פנוי אסור להריח ומציין שם למטה בשער הצינן אות כ"ה בשם הא"ר ומור וקציעה ושער אפרים דפלוני על המג"א בזה וסברו דגם בפנוי אסור להריח בהבשמים שעליה אף שאינו נדה דנהה אפי' פנוי ג"כ בכלל ערוות הן ובדירדהו נמי איכא הלאו דלא תקי' ונלולת ערוה וכת"ש במ"ב סקט"ז בשם הפרט"ג שכאשר התולות שלנו כתמן בחוקת נדות הן אסור לכ"ע להריח בהבשמים שעליהן גם כתב שם המ"ב בשם השע"ת שכי' בשם הברכ"י דגם בבשמים של אשתו נדה אסור להריח ומשיב בש"ע שם סי' רי"ז סע"ד דבשמים של ערוה התלוו בצוארה אסור להריח בהם כת"ש הטו"ז סק"ג דתלוו בצוארה לאו הוקא דאפי' אם הסירה משם ומנחה על השולחן ג"כ אסור להריח בהם דהא עשויים לדבר ערוה וכת"ש בשע"ת סק"ז דהברכ"י מסכים להטו"ז בזה וגם הח"א מסכים להטו"ז בזה, דאפי' במנחים על השולחן ג"כ אסור להריח בהם כמו שאמר לברך עליהן וכמו"ש בהמחבר רי"ז סע"ד ר' ומט"ל מוכן דאם החתן הוא רשע והולך עם כלתו לטטריאות אשר מלכד שהוא מורד בא"קים חיים לעבור בשאט נפש על תורתנו הקדושה ועל ש"ס ופוסקים הנ"ל דאסור לייך אפי' לבדו בבתי טטריאות עוד רעתו כבדה מאד במה שהוא שומע שם זמר של אשה שהוא אסור כנ"ל ברמב"ם וש"ע אבהע"ז סי' כ"א הנ"ל ומסתכל בהפריצות שלהם שהוא מהלל בזה שם שמים ותורת אלקינו ית"ש.

בט) ומלכד יה אם הוא הולך לטטריאות עם כלתו הוא מוסף בזה טומאה על טומאתו ככמה איסורי דאורייתא (הא') כאשר זה ידוע אשר כעת שפ"טרים זה מזו לביתם שתוקעין כפס ז"ל בדרך היבה בדרך כל האהבים שבעולם שנותנים כפיהם ז"ל בעת פרידתם זמ"ז והוא איסור גמור מה"ת שחייבים ע"ז מלקות כדאיתא בכרתי ופלתי סי' קצ"ה סק"ז ובקיצור ש"ע סי' קנ"ב אות י"ג ובספר ר"ב דור פט"ז מהרר הנאון ר' היד"א וז"ל שם ואיסור נדה הוא בכל אשה והמחבק נדה אע"פ שאינו נהנה הייב מלקות טן התורה עכ"ל ובכרתי הנ"ל כת"ש ז"ל לסי דעת הרמב"ם וסויעתו וכן בש"ע כהדיא דאם יאמרו לאחד חבק לנערה נדה אי מות תמות חייב למסור עצמו להריגה כי הוא בכלל אביוניהו דנלו ערוות אשר קיים"ל בזה יהיג ואל יעבור והמסקמק בזה הוא מין רשע ואפיקרום עכ"ל (הב') הלא אי"א בזה בעת י"הולך עמה שלא ירבה עמה דברים בטלים ועובר על הלאו וא"א אשה בנדת

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

טומאתה לא תקרב כמבואר בביאור הנ"א ביו"ד סי' קצ"ה סעק"ב (הג') שהוא מריח
 בהבשמים שעליה אשר זה אסור מה"ת להריח בהבשמים של אשה נדה כמבואר בהרמב"ם ז"ל
 המבואר לקמן ועוד פוסקים ומקורו מן הלאו דלא תנאף ודרש בהמכילתא דרשב"י
 הנדסם בפראנקפורט ע"י הרב הר"ר האשמן זצ"ל בפרשת יתרו סי' י"ד וז"ל דבר אחר
 לא תנאף לא תהנה באף מכאן אמרו אסור להריח בבשמים שעל ערוה עכ"ל המכילתא
 וכ"כ בספר החרדים בפרק ד' מצות ל"ת מן התורה התלויים בחוטם דבור שביעי של
 עשרת הדברות לא תנאף כו' עוד דרשו בו לא תנאף נוטריקון לא תהנה לאף ופירשו
 המפורשים שרוצה לומר שאסור להריח ריח אשת איש המבושמת וכן ד'ש"א"ר עיריזית האף
 פירוש חוטם לשון נומי האף רשכ"ץ. ענף מצוה עכ"ל החרדים אות באות, וכן בהרמב"ם
 ז"ל בפי' הסנוניות בפ"ז דמנהדרין על המשנה דאלו הן הנסקלין שכתב שם בפירוש
 שעובר ע"ז על הלאו דלא תנאף רק דאין לוקין ע"ז לפי שאין לוקין מדרשה דז"ל שם וכן
 אסור להריח בבשמים שעל ערוה כו' אבל אינו הייב ע"ז מלקות ואע"פ שאמרו לא
 תנאף לא תהנה לאף לפי שאין לוקין מדרשה עכ"ל הרמב"ם ז"ל שם וא"כ מבואר
 להדיא אשר לפי דעת חז"ל המכילתא הני"ל והחרדים והרמב"ם וכל דהמריח בבשמים
 שעל ערוה הוא עובר על הלאו דלא תנאף וע"כ כל הידא מדבר ה' צריך להרחיק מזה
 מאוד מאוד שלא לעבור בזה על הלאו דלא תנאף ח"ו וכל חתן יר"א צריך לנום מהעבירה
 החמורה הזאת ויצעק נווא"ר מען טאר דאך נישט דיא תורה הייסט דאך נישט ודי
 בזה (הד"ר) מה נאמר ומה נדבר בניורי יצה"ר בקושי עצמו דעתו ומוז"ל אשר
 עון זה חסור מכל העבירות שבתורה כמבואר כמבואר בש"ע אבהע"ז סי' כ"ג במחבר
 סעי' א' להדיא ופ"קו וחזי מה שכתב בזה הרוקח ז"ל בספר השם בענין נודל העון
 של מו"ל ר"ל וז"ל יש קבלה בדינו אשר הוא בדוקה ומנוסה בנסיון שכל הרגיל
 בעון הוצאת זרע לבטלה ר"ל אפילו אם נולד במזל טוב מתהפך להיות לו למזל רע
 ויהי גבר לא יצלח בימיו וכל אשר הוא עושה במלאכה או במחורה הוא מפסיד ואפי'
 אם זהב בידו מתהפך ברוע מזלו לנחושת מדה כנגד מדה הוא שלח את ידו וחילל את
 בריתו ברית קודש לכן בכל מעשה ידיו ישלח השו"ת את המארה ואת המנערת שיהי'
 עני ודל כל ימיו, וזה שאמר הכתוב או לרשע רע בי נסול ידיו יעשה לו (ישעי' כ')
 ולכן מוציא זרע לבטלה ר"ת מול, וגם גורם להיות נע וגד כו' אותו המקום שהוציא שם
 זרע לבטלה תשליך אותו למקום אחר בארץ ולא תסבול אותו האדמה עוד באותו מקום
 וזה מוד האמור אצל רודפי זימה ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה כאשר קאה את הגוי
 אשר לפניכם עכ"ל אות באות (הה') מה נאמר להאיסור ההסתכלות בהכלה שלו
 כאשר פסק הרב הגאון רשכבה"ג בעל המלאה והמקנה הג"ל שאסור להסתכל עלי' עד הנשואין
 מה"ת מעת התנאים וההתקשרות שראה אותה או לכיים מאחז"ל דאסור לקדש את האשה
 עד שיראנה וראה אותה אז בשעת התנאים והוסכם עליה אסור להסתכל עליה עוד עד שעת

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

הנשואין והוא איסור מהיה מונשעת מכל דבר וע"כ הלא יש בזה האיסור הי אבות המזמין ר"ל.
ו) ואם הוא ירא שבאם לא יעשה הצונה בזה יבטל השידוך היתכן לעבור
 כמה איסורי דאורייתא בשביל שלא יבטל השידוך הנשמע כזאת
 שאם הכלה שלו תנזור עליו שיאכל חזיר או טריפות יאכל חזיר או טריפות
 או אם תנזור עליו שיגלה זקנו ובאם לא יבטל השידוך יגלה זקנו ויעבור על המטה
 לאוין שלא יבטל השידוך היתכן והנשמע כזאת כי מה לי לאו זה או לאו זה וחיו
 לעלות על הדעת כן וכבר הזכרנו לעיל את דברי העובדת הקודש בציפורן שמיר סי'
 פ"ח וז"ל והאיש הירא את דבר הי' יזכור שהוא יהודי ויאמין בתורה ודבריו חז"ל
 הקדושים ולא ישיאנו יצרו בדבריו שוא ומרוחים וידע שעל הכל יבא לחשבון כמו שאמר
 חז"ל בפרק אבות סיג משנה א' ולפני מי אתה עתיד ליתן רין וחשבון לפני מטה הקביה
 ואם ח"ו אינו סומן בזה הלא הוא חשוב כעכ"ם כמבואר בש"ך סי' קי"ט מקמ"ז
 ובפרט שט"ור עם הכלה מביאו לדיי יחוד שהיא איסור נמור ליחד עם המשורכתו עד
 אחר הנשואין וע"כ כתב בספר שלחן העזר שלא יבקר חיו החתן להמשורכת שלו
 כדי שלא יבא לדיי יחוד חיו ובפרט שעל אכזרייהו דניע הלא צריך לספור נפשו להריגה
 מכשיכ לבטל השידוך כמ"ש בהלקת מחוקק סי' נ"ה כק"א דאסור להחתן ליחד עם
 הכלה שלו משעת קישור החיתון עד אחר הנשואין וע"כ לא יבקר בהיכלה שלא יבא
 לדיי יחוד ושאר איסורים ח"ו:

זא) וגם צריכים למנוע חליפות מכתבים בין חתן וכלה כי זה נורם האיסור של
 דרישת השלום של אשה המבואר להראי בש"ע אבהע"ז סי' כ"א כע"י ו'
 וז"ל הכחבר שם אין שואלים בשלום אשה כלל אפי' ע"י שליח ואפי' ע"י בעלה אסור
 לשלוח לה דברי שלומים עכ"ל המחבר אתה באותו ובא וראה משיכ הרד"ק בפי' חיי
 שרה על המסוק ותצ"ל מעל הגמ"ל וז"ל ובסיפור הזה למדה תורה דרך ארץ ולגינות
 שראוי לאשה לבייש מארוכתה ושלא תתראה אליו עד שתנשא לו עכ"ל הרד"ק וכבר
 הזכרנו דברי היושעות יעקב סי' נ"ה ס"ק ב' שכתב שם וז"ל ומהראוי לגרור נדר בזה
 בענין שלא יכנסו החתנים לבית המשורכת כי מאד נתפרץ הדבר כאשר בלאו דכי אסורים
 להתיחד משום יחוד הפניה עכ"ל, ואיכ כל חתן שיש בו ריח תורה ויר"ש צריך ליהרר
 בזה מאד שלא יעבור על דברי חכמים שאסרו לשלוח דברי שלומים לאשה וע"כ הלא
 אסור לו להחתן לשלוח דרישת שלום להכלה וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה
 לשמים וכאשר הזכרנו לעיל דברי הדרישה והבייש בסי' ל"ה ס"ק ב' דקודם הקידושין
 היו רק שידוכין בעלמא וע"כ היא היו רק כאשה בעלמא וחיו לעבור על איסור של
 דברי חכמים לדרוש בשלומה להביא עצמו לדיי חייב מיתה של העובר על דברי
 חכמים ח"ו.

זב) וק"ץ ביב של ק"ז אם החתן הוא בן תורה הלא מלכד כל האיסורים הנזכרים הנ"ל
 הלא

חומר איסור הנגיעה ח"ו ליד אשה

הלא הוא מחלף שם שמים ברבים ולא יבואר לו העון הגדול הזה אפי' בתשובה עד המיתה ר"ל כמו שאמרו ז"ל ביומא פ"ו ע"א מי שיש בידו חילול השם אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביהוי"כ לכפר ולא ביסורין למרק אלא כולן תולין ומיתה מטרקת ואמרינן שם ה"ד חילול השם כל שחביריו מתכיישין מחמת שמועתו ועוברא רבה ידענה בהרב הגאון הקדוש הצדיק המפורסם אדמו"ר רבינו יחיאל הרבי מאלכסנדר זצוקללה"ה בעת שהי' או אבד"ק נהיצא אשר הייתי או דר שם והיו שם שני אנשים שנתחתנו יחד והיו הרים בחצר אחד והיה כופה אותם שמחותן אחד ישנה דירתו משם שלא יהיו החתן והכלה בחצר אחד ח"ו, ורי בהערה זו, וע"כ כל חתן שיש בו ניצוץ יהדות ישמור את נפשו וירחק עצמו מלהתנאל בהטומאה החמורה הזו לקרב עצמו ח"ו אל כלתו אשר

כתב ע"ז היעיד הנ"ל שהוא **מין רשע ואפיקורוס**

(ג) **ועי' בשו"ת שרי חמר בסערכת חתן וכלה** אות י"ב בשם קונטרס פני יצחק דאין שום צד זכות והצלה כלל להמקילים בדבר זה שהוא אסור מדאורייתא והביא מספר קרמון שהתקינו מסונים ע"ז לגדור גדר שהחתנים לא יכנסו לבית הכלה עד זמן כניסתם לחופה וכן ראוי להכריז ולתקן בכל מושבות בית ישראל עכ"ל השרי חמר הנ"ל.

(ד) **ובא** משי"כ בזה הרב הגאון הקדוש ר' משה חאניו זצוקללה"ה בספרו אלה המצות מצוה תקנ"ב וז"ל ראוי לכל בנות ישראל שלא יתעסקו עם אנשים ובשרט עם בחורים לא תראו פניהם כי רוצה אשה בקב ותפלות מעשרה קבין פרישות ופירצה קורא לגנב וח"ו נמצא שהן נורמין לבחירי ישראל שיעשו הרע בעיני השי"ת כי עינים שלהם רואה ולבם חומר ואין אפיטרודוס לעריות ועל טוב יזכרו בני ארץ ישראל ששומרין בנותיהן שלא ישלוט בהן עין רואה ואפי' החתן אם לא בשעת הקידושין דאו יראה את משורכתו והשי"ת נותן את הנם כעיני בעליון ומצאו מנוחה להאשה בבית אישה וכן ראוי שינהגו כן כל ישראל קדושים ועל ראשי ומנהלי העיר מוטל חובה זו לתקן כל אופן הפריצות והשי"ת ירחם על עמו ויחוק את לבכם לאהבתו וליראתו עכ"ל הי"ק.

(ה) **ובהיום** ששעתי מסערים לי אשר אצל המון עם לאחר כתובות התנאים מנשקים יחד החתן והכלה כאשר צווח ע"ז בספר שלחן העזר הג"ל בס"מ ד' סק"ה וז"ל כי אפי' ראוי לחוד חמור וכ"ש נגיעה אפי' בכל שחוא כו' והבאתי דבריו מחמת מנהג הרע הנהוג אצל העמי הארץ בשעת קישור התנאים אשר אוי כולם מתו בנשיקה החתן ביד אם הכלה וכ"ש הכלה וכן הכלה נושקת לאבי החתן וכ"ש להחתן ואם לא יעשו כן כשומים נחשבו וצרעת זו נתפשטה אצל הרבה סכת ההמון וכל המחנותנים והמחותנות יפשוטו ידיהם זה לזה המחנותן להמחותנת החדשר ובמעט להיתר גמור נחשב ואת בעיניהם וכן אחר החופה מנשקים

חומר איסור הנגיעה חזו ליד אשה

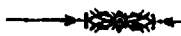
בני המשפחה להכלה ר"ל וכן הכלה להם וכן המחנותים להמחותנת אשר זה איסור נדרש מצד הדין ולא מצד חסידות ואין כאן שום צד היתר כלל ולא ינקו מדינה של גהונים כאשר כתבתי לעיל בשם הרב הנאון ר' חיד"א בספרו עבודת הקודש בהלק צפורן שמיר את ס"ו וז"ל וכמה צוחות צוחו קמאי ובתראי על המנהג הרע הזה שנהגו קצת כי המשוך סובר שעשיית שמר שידובין הותרה לו משודכתו בחיבוק ונישוק וכיוצא ואצל בשחוק וקלות ראש ולא ידעו ולא יבינו כי אפי' קדשה קדושין נמורים וכתב לה כתובות אירוסין אסורה לו לנגוע בה הכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה ולא הותרה אלא לאחר שבע ברכות וכ"ש בעת שהיא נדה דאורייתא ממש וק"ו כי תחת אהבתו יקד יקוד בגיהונים כבושרא אנוסרא ואין ספק שיבא להשחית ודעו לבטלה ר"ל בין בחלום בין בהקיץ כו' ועושין בנין להס"א וירם קרן באוצר ניהנם עכ"ל.

(ל) **ישם** בס"פ ס"ח כתב וז"ל והאיש הירא את דבר ה' יזכור שהוא יהודי ויאמין בתורה ובדברי חז"ל הקדושים [כמו שהזכרתי למעלה בשם הש"ך ס"י קי"ט ס"ק ט"ז שכל מי שאינו מאמין בחז"ל הרי הוא חשוב כעכו"ם] ולא ישיאנו יצרו במשאות שא- ומדוחים וידע שעל הכל יבא לחשבון לפני מטה הקב"ה גם על אשר לא האמין בדברי חז"ל וכל האומר הקב"ה ותרן יותרו חייו עכ"ל וכבר צוח ע"ז בהיע"ד חז"ל שבעוה"ר חכמי הדור מחשים אשר

הם צריכים לצעוק בקול צורח ניוואלט מען טאר דאך נישט ניוואלט ניוואלט

(ל) **ועי' בבעה"ט** פ' ח' עה"ט ואשם הנזם על אפה כתיב ואשם חסר יוד לומר שלא נגע בבשרה ואפי' לא ביד אצבעותי עכ"ל. ועי' בס' יפה ללב ד' קידרצא ולמד מעבדי

אבות שהיו קודם מתן תורה ורבקה היתה קטנה פחות מן' שנים כמו שפירש"י בס' תולדות כ"ד כי ועכ"ז ה' והיר שלא לנגוע בה מכ"ש אנן דיש לנו תורה שבכתב ותושבע"ט מה שהקב"ה מסר לנו ע"י מרעה בודאי מרה תהי' אחריתו אם יעבור ע"ז חזו ככל אשר כתבתי לעיל שדבר זה אסור מדאורייתא מתושב"ט ומתושבע"ט שהוא ג"כ דאורייתא כנ"ל מלא תסור [דארף מען צו וויסען מיט וועמען מען טשעפעט] מען דארף דאך צו וויסען או מען טשעפעט מיט ג"אט וואס האטשי עהר איז אמאריך אף אבער ונבי' די"ל אבער ער איז דאך אבער פארט נובה עם וייניגע וואס רער מענטש האט זיך פארזינדיגט כמו שאמרו חז"ל בב"ק דף ג' כל האומר הקב"ה ותרן יותרו חייו שנא' הצור תמים סעלו כי כל דרכיו משפט אין הימעל שענקט מען נישט, מען דארף צו וויסען אז אין הימעל שארנעפט מען נישט אזוי וויא עם שטייט כי אין שכחה לפני כסא כבודך, והיו לעבור על דברי חז"ל הקדושים אשר מקורם משי"ם והפוסקים ראשונים ואחרונים ולהשומע ינעם ותבא עליו ברכת טוב :

איסור ההסתכלות בצורת נשים המצוירת על הלוח

א) והנה כאשר ביארנו עד כה בעזרי לברור את גודל חומר האיסור של ההסתכלות בנשים מצאתי חיבה בעצמי להודיע בשער בת רבים מה שכתב בזה הרב הגאון הצדיק המפורסם ר' אליקים געציל וצ"ל המ"ם הק"ק בריסק ודק"ק ביאליסטאק בספרו הקדוש מחזה עינים הנ"ל בצורות נשים המצויות על הלוח הנקראים בילדער פארטרייטן ופאטאגראפן נ"כ אמר להסתכל בהם מדיני הנ"מ הק"ו וצ"ל שם בדי' כ"ג ואסור להביט בצורות נשים המצויות בילדער פאטאגראפן כי זה מביא להרהורי עבירה ומעורר מאד לתאוה, ומקורו מחול בסנהדרין ל"ג עה"פ והונות רחצו מלביס א' כ"ב צורות זונות שעשתה לו איזבל שתי צורות זונות כדי שיראה אותן ויתחכם הרי להדיא שהתואר אשה מצוירת מעוררת לתאוה כי צורה של אשה המצוירת בסממנין פארטרייט מעוררת לתאוה והראי' ספי' רש"י וצ"ל בסנהדרין ל"ט בד"ה רמות שתי זונות וצ"ל והיינו רחצו אותו שתי צורות נרחצו מדמו [אשר זה ה"י העונש שלו] עכ"ל הרי לך בס"י שהי' רק צורה מצוירת ולא בולטות כי צורה בולטת היא אינה נרחצת והרי מבואר להדיא שהי' צורה מצוירת והי' מעוררת אותו לתאוה ואי"כ היא היא מוכרח סגמרא ספורשת אשר חלילה וחלילה להסתכל בתואר אשה המצוירת על הלוח בפארטרייט בביילדער המצוירת בסממנין יען כי הצורות האלה מעוררת לתאוה חיו כו' ובפרט המצוירים איש ואשה שלובי יד ואחוזים יחד כי זה מעורר תאוה היצר יותר ויותר וזה פשוט מאד כי תאר אשה המצוירת מעורר לתאוה חיו והיא בכלל וגשמת מכל דבר רע, ואי"כ מה מכושר הדבר האיסור החסור הנה אשר תלואים בבתים רבים ציורים פארטרייטן של נשים אשר מלמנים עשתה איזבל הרשעה במרכבת אחאב לעוררו לתאוה וכעת עושות בטת ישראל בבתיהן תולות על הבית צורות נשים מסשפחתן ומנשים יפיות שבעולם ואין מוחה בידן, והלא לענן התעוררת לתאוה אין הברל בין צורה בולטות בין צורה המצוירת בסממנין שתיהן מעורר לתאוה לכן כל ירא ה' צא יאמר לציורי נשים וכל יעזוב לאשתו ובנותיו לתלות אותן על קירות הבית ואם אינו מוחה בידן הוא נתפס על אותו עון כמו שהוא בעצמו ה' תולה אלה דברים הנתעבים בעיני ה' בביתו כאשר אמרו חז"ל פרתו של ר"א היתה יוצאת ברצועה שבין קרני' שלא ברצון חכמים ואמרו שם כשבת ד' נ"ד תנא לא שלו היה אלא של שכנתו היתה ומתוך שלא סיחה בה נקראת על שמו ואמרו חז"ל כל שאפשר לפנות באנשי ביתו ואינו מוחה הוא נתפס על אנשי ביתו באנשי עיר הוא נתפס על אנשי עירו בכל דעולם נתפס על כל העולם כולו שם, ולכן אם רב העיר אינו מוחה באשתו ובנותיו מלתלות צורות הנשים בביתו ומפני יראו וכן יעשו בכל בתי העיר הוא נתפס בעון העיר כמו שהוא בעצמו ה"י הולך ותולה אלה הרברים הנתעבים בעיני ה' בכל בית ובית, ואוי לו מאתה בושא ואוי לו מאתו כלימה ליום הדין עכ"ל הספר מחזה עינים הג"ל.

ב) וכן ראיתי מעורר בספר מהרת ישראל שכתב שם בשער המהרה שלי אות ל"ד וצ"ל כתיב וגשמת מכל דבר רע אזהרה שלא יסתכל באשה נאה אפי' היא מנוי' באי"א

איסור הסתכלות בצורת נשים חמצוידת על הלוח

אפי' היא מכוערת ולא בבגדי צבע של אשה כו' וכ"ש שלא יסתכל אדם כתואר אשה מצוירת באמצע שמשוררת לתארה ר"ל עכ"ל ע"כ צריכים אנו לשמוע לשני חכמים הגדולים הצדיקים האלו אשר כל ירא ה' יאמר צא לציורי נשים התלויים בכותל ובכותת זה יצא מביתו כל רעות שבעולם ח"ו וביתו יתברך בכל מיני דברכות וכ"ש מלה:

(ג) ואגב אזכיר ואעתיק משי"כ הפ"ת ביו"ד סי' קמ"א מק"ו בד"ה ושמצייירים בכותל ח"ל ע"י בם' יערות רבש ח"א ררוש ב' שמוהיר מאר שלא להיות בתוך הבית צורה מצויר בכותל או על הלוח ואעתיק לשונו מה שכתב שם היע"ד וז"ל ההסתכלות במראות הצובאות רבו המחמירים ואוסרים דאסור לאיש לראות במראה אם לא לצורך כשטמסתר או להעביר כתמי נוזו אבל לראות במראה אם לבושיו סכוונים וכהנה הוא בנדר לא ילכש גבר שאלת אשה, וכהנה דברים רבים כי כל מה שאיש עושה להתקשט או להתנאות היא לדעת רוב הפוסקים בנדר לא ילכש גבר כו' וביחוד צריך שיאסר על הסתכלות המראה כי כבר נודע משי"כ הוזה"ק והסקובלים כי בכל דיוקן ודיוקן אית רוח השורה ולכן הסתכל במראה ללא צורך כני"ל הרוח מתלבש בדיוקנא ומזיק לו בסתו ונורם רעה לעצמו, כי ידוע תדע כי אין לך פרצוף וצלם שאין עליו שורה רוח ומזיק ומאוד יש להזהר מבלי להיות בתוך בותו פרצוף וצלם בצורה בולטות ואפי' צורה מצויר בכותל יש להזהר כי אין לך צלם ודמות דלא שריא ב"י רוח רעה כו' ואזלי ניתנה רשות לעין לראות היו חודרים ולא היו יודעים מה לעשות לרוב סחד, ולכן הכתוב אוסר עצביהם כסף חהב מעשי ידי אדם, ואין בוונת הכ' כששמוטו שאימנים עושים אותם שזה משיטא וכי לא ידוע שהם נעשים סאומנים רק חשבו כי עליהם שורה אליל שלהם כאשר הוא באמת כי שורה עליהם רוח סמאבא ולהמכשפים היענ"ה דבר עמם עכ"ל היע"ד ועתה ק"ו ב"ב של ק"ו הצויר של אשה דאיכא תרת"י לאיסורא האי' מטעם הרהורי עבירה כהשני גדולים הג"ל והב') מטעם היע"ד של הרב הגאון הצדיק ר' יהונתן וצ"ל הג"ל אשר כל דבריו בנח"ל אש.

(ד) ובענין הראיה של אדם כתב בסי' קב הישר פרק ב' אות ב' וז"ל וכל איש ואיש סכנים העינים בקדושה בנונין דעיניו, וזה לעומת זה כמו שהסתכל בדברי קדושה הוא עושה מלביש קדושה לראיית עיניו בן ח"ו הוא להיפך כיון שהאדם סמציא עצמו לראות בדברים אסורים האפורים ובנשים זרים או סכנים עצמו לטומאה גדולה, וכתב שם ראי' גדולה (באות ג') שהרא"י היא פונם וספנים מעוף אחד הנקרא בת היענה שעל ידי שהבצים מונחים לפני' והיא מסתכלת בהן בראייתה סנקבת הביצה ויוצא סכל ביצה אפרוח אחד וכת"ש דלכן תקנו קדמונינו חז"ל נדר וסייג שלא להסתכל במקום רע כגון

בנשים

איסור ההסתכלות כצורת נשים המצוירת על הלוח

בנשים ובתולדות המביא לאדם לידי קרי ועיז כיוון ההעיה העשר עיני מראות שוא ר"ל כי אותיות שוא בנימי ר"ת שכבת זרע והיא רמו נדול.

(ה) **וכתב** שם עוד באות ז' וז"ל ובא וראה מה דאיתא בבוה"ק ס' שקדדי כי יש מסנה אחד הנק' פתות על שם שהוא מסנה לבני נשא למסתכלא ולעיינין במה דלא איצטריך ליי' בכמה ניאופין וזינונין ולאחר מיתת האדם שנקבר בקבר בא המסנה ההוא ומחזיר לאדם נשמתו ואח"כ נוטל את האדם באכזריות ומשבר העצם של העינים ונוטר ממנו את העינים ואח"כ דן את האדם ביסודין קשים ומרים ואח"כ מורדין אותו לבור שיש בו הרבה נחשים ועקבים ואוחזין או ודנין אותו בדינין קשים ומרים רחמנא ליצלן עכ"ל שם באות ז'.

(ו) **וכתב** שם עוד באות ח' וז"ל ואמר הקדוש האר"י ז"ל כי יש עוף הנקרא בתורה ראה ונקרא כך על שם שרואה מרחוק ועל עוף זה אמרו חז"ל שנקרא כן שהוא למרחוק וממלא תאותו בריאותו, ולכן העונש של המסתכל בנשים יתגדל נשמתו בעוף זה מדה בנימי וסובר שם צער נדול מאד עכ"ל.

(ז) **וכיש** עוד באות י' וז"ל ואם הבן אדם רואה בראייתו בריות טמאות או הוא משיך עליו רוח הטומאה החוסף עליו בזה הדבר, ולכן הזהירו חז"ל שלא להסתכל אפי' באשתו נדה כי הטומאה של הנדה החוסף על האשה בימי נדתה ע"י הראייתו שואב הוא אותו הוזהמא ומדבק הטומאה בעיניו עכ"ל.

(ח) [הנהה מבעה"מ ואע"י שבני"ד ס"י קציה איתא שמוטר להסתכל באשתו נדה אין זה תבא למשיכי הרב האין הקדוש הקב הישר ריש הרבה דברים שהם מותר מצד הדין ובכ"ז הם אמורים מצד ישראל קדושים על דרך שכתב הרמב"ן ריש ס' קדושים שעל כנון זו באה מצוה והתקדישתם והייתם קדושים שלא נהי' ח"ו נבל ברשות התורה, וכמ"ש הרמב"ן בס' ויצא עה"פ ואל יחר לאדוני וז"ל והנכון בעיני שכן שמן נדה לרחוקן שחבלן מויק ונס מבטן מוליד ננאי ועיו"ש"ה ר"י ש"ם ר"ע וכמו שהזכירו חז"ל בכרייתא דמס' נדה ר' נחמי' אומר שאמ"ל הרבור שיוצא ממנה הוא טמא א"ר יוחנן אמור לאדם להיך אחר הנדה ולדרוס את עפרה שהוא טמא כמת ולכך אמרה רחל דרך נשים לי ולא תדרוך עפר רגלי ולא ענה אותה כי לא היו מספרים עבהם כלל משני שדיבורה טמא עכ"ל הרמב"ן ז"ל הרי שכתב הרמב"ן הקדוש שנס מבטן מוליד ננאי ועושה רושם רע, וכן מצינן במה שמפורש בש"ס וש"ע להתיר ועכ"ל כתב ע"ז המ"א דמסירת הסידות יש להחמיר היינו בשבת מ"א וש"ע או"ח ס"י פ"ה דדברים של חול' מותר לאסרן בל"הק במכואות המטונפות ועכ"ז שם המניא דמירת הסידת הוא להחמיר, וכן י"ל כאן דאף שע"פ דין מותר להסתכל באשתו נדה עכ"ז נאמן עלינו דברי הרמב"ן ז"ל שמבטן עושה רושם רע, וכ"כ בראשית חכמה פי"ז **משעדיה** וז"ל ומכאן ידן היר"ש למעט הרבור באשה ובפרט באשתו נדה כו' וכן מלהסתכל בה כי בעברו על אחת בכל אלה מושך

קדושים תהיו

כה

איסור ההסתכלות בצורות נשים

כה הטומאה אשר באשתו עליו ואשר שיימימיא'הי עכ"ל שם ובפי"ח שם הביא ברי"ח בשם ס"ח שהסתכל באשתו נדה כו' משכח תלמודו ודברי חכמה הם וא"צ חיווק עכ"ל לענינו, וכמו שאנו צריכים לקיים דברי הגמ"א הנ"ל מש"כ דמירת הסידות להחמיר כן עלינו לקיים את דברי הרמב"ן והר"ח והס' חסידים להחמיר שלא להסתכל הי"ו באשתו נדה כי כמה גדולים דברי חכמים האוסרין בזה וגם הגה"ק רחיד"א כתב בעבודת הקודש בהמורה באצבע סי' ק"ט וז"ל וא"י עם אשתו אמרו שאפי' שיחה קלה שבינו לבינה עתיד ליתן את הדין ומה גם אם היא נדה כי אפי' להסתכל בהפנים כתבו חז"ל שירחיק עצמו עכ"ל, ימשיך הקב חישר, פ"ב אות י"א הודירו הז"ל וגם בעבודת הקודש בהמורה באצבע סי' ק"ט כתב שהם דברי חז"ל נאמנים עלינו דבריהם הקדושים שהם דברי חז"ל וח"ו לעבור על דברי חז"ל הקדושים ובפ"ט אחר שדבריהם הקדושים מבוארים בהרמב"ן, ובס"ח, ובכזה"ק ובקב הישר, מאן חשיב ומאן ספין לעבור על דבריהם הקדושים עד כאן הגהה מבעה"ס

ט) **ובבב"ל** קדושת הרא"י כתב עוד שם בס' קב הישר הנ"ל באות (יא) דלכ"ן אמרו חז"ל דאכור הוא להסתכל בפנים של אדם רשע אלא ירני"ל עינו להסתכל בדבר קדושה ואו הוא ממשיך קדושה ונותן הארה גדולה לדי גוונין דעינין דילוי וטוב לאדם להסתכל בשמים כדי לראות מעשי ה' ותברך, כמיש בזהר פ' בראשית א"א ברשב"י יומא חד הוינא על כף ימא ואתא אל"י ואמר לי רבי ידעת מ"ד שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ואמינא ליה אילן שמיא וחליהון עובדא דקוב"ה דא"ל לבי"ג להסתכל בהו הברכה ל"י דכתיב כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת ובתיב ה' אדוננו מה אדיר שמיך בכל הארץ עכ"ל הזהר, וכן נוהגין אנשי מעשה להסתכל בשמים בשעת יציאת הכוכבים כשמתחילין להאיר ואומרים מה רבו מעשיך ה' וכו' ובפרט כשהתחיל החמה להאיר אוי צריך האדם להסתכל בשמים בצאתה בנבורתה כי אז הס"א והחיצונים מתעוררים ע"י תוקפא דשמשא ובאות י"ב כתב וז"ל וכן כשהלכנה תתחיל להזריח אז הס"א שאין יכולת להתראות באור הלכנה ושאיין בעולם בתוקפא וכחוק והן מבריחים עצמן בצל הלכנה וע"ז נאמר יומם השמש לא יכבה וירח בלילה, וע"ז יכין האדם ג"כ בשחרית יוצר אור המאיר לארץ ולדרים עלי' ברהמים שיאורו המאורות ברהמים ולא ינוק לשום בר נש ע"י זריחת אור דלהון עכ"ל באות י"א, י"ב,

י) **אגב** אביא מש"כ שם עוד באות (י"ג) וז"ל ע"כ צריך האדם ליהרר בראיית העין ומכ"ש בדיבור שהוא נחשב כמעשה ע"כ בהליכותו לביהכ"ס יראה למעט בדיבור דברי חול' כו' והו' סגולה נפלאה שיקבל השי"ת ברחמיו את תפלתו, ומביא ע"ז מעשה מכתבי האר"י ז"ל שציה לתלמודו ר' יצחק אשכנזי ז"ל שילך לכפר עין זתים על קבר ר' יהודה ב"ר אלעאי ושם יתפלל יחודים שמסר לו האר"י ז"ל ושם יגלה לו ר' יהודה ב"ר אלעאי שירוש על כאמר הזהר בס' האוניו וצוה לו האר"י ז"ל שלא ידבר

איסור ההסתכלות בצורות נשים

עם שום אדם בהליכתו והלך ר' יצחק אשכנזי ז"ל והתפלל ועשה כל היחודים ונשתטח על קברו ואין קול ואין תשובה וחזר בפחי הנפש אל רבו הארמי ז"ל וא"ל אדוני באתי על הקבר התנא רמי בריא ועשיתי ככל אשר צויתנו ולא בא אלי שום תשובה מסנן, והשיב לו הארמי ז"ל ולא ראיתי בהשגחותי שדיברת עם ערבי אחד כו' והודה לו עכ"ל, הרי לך ראי' שהדיבור והראי' פונמין זהו סגולה נפלאה ונאמנה עכ"ל הקב הישר

(יא) **ואעתית** עוד מעשה נורא מענין זהירות ההסתכלות על אשה, מס' קב הישר ס' מ' וז"ל ראה מה שמצאתי כתוב בשם הארמי ז"ל, בצפת תובכ"א הי' בחור אחד בן אחותו של ר' יהושע הרומא ז"ל והוא בן י"ח שנה, הי' לומר בשיבה פעם אחת הסתכל בו הארמי ז"ל ואמר לאביו בנך יש בו רוח א' ראה להמציא לו מזון ותורפה ואל תחוס על המסון והשיב אבי הבחור ח"ו שיהי' בו רוח כי אם זה שנתיים לבו כואב ולפעמים כשילכו חלש אזי ר' יהושע הרומא עושה לו רפואות ומתרמא לפי שעה ואח"כ חזר הכאב, ואמר לו הארמי תראה שכרברי בן הוא, לא היו ימים סועסים עד שנתגלה הרוח והתחיל לבצבץ בהבחור ובאו והודיעו להארמי ז"ל ושאל אותו הארמי ז"ל באיזה אופן בא חרוח להבחור והשיב לו הרוח הענין כך הוא, כשהייתי ברומי הייתי דר עם עני א' שהי' מתפרנס מהצדקה ולא הי' בכיתו שום לחם ומזון ובקש העני ממני שאתן לו לחם ולא הייתי רוצה ליתן לו ומת העני הנ"ל לנדר עיני מחסת הרעבון ולכן היו ביד של מעלה נודין שימות גם הוא כמו שהמית את העני וכן הי' שלא הי' ימים סועסים ובאו עלי נולנים והרנו אותי ואחד ההריגה באתי אל הבחור הזה ונזר עליו הארמי ז"ל שיצא מהבחור הזה בלי שום היזק ח"ו והשיב הרוח אם תרצה שאצא מהבחור אעשה תנאי עמך והוא כי אחרי צאתי מכאן שלא יראה פני אשה משך נ' ימים ואם יעבור על התנאי אהרננו ויצא הרוח וציוה הארמי ז"ל לעשות אל הבחור שיהי' יושב בביהמ"ד ולא ינחו אותו לצאת מביהמ"ד ולא תבוא שום אשה לביהמ"ד כי הרוח אורב על התנאי שעשה ובתוך כך גדול הדור מהור"ר חיים וויטאל ז"ל יצא מביהמ"ד להכין צורכי מצוה שעשה בראש חודש והגיע במקומו בן דודו ר' יהושע רומא הג"ל והלך ר' יהושע להתעסק במצוה אחרת והניח להבחור יחידי בבית חסדרש ובתוך כך באה אמו של הבחור ודודתו לביהמ"ד לראותו וכשהיו רואיו נשקו אותו ובאותו שעה בא הרוח וחזר להבחור צננך בו וחנקו ומפני היראה שלא יאמרו שהישראלים הרנו אותו עשה הארמי ז"ל קפיצת הדרך על שני קנים והלך עם תלמידיו לטבריא ברנע אחד וזה הי' בין השמשות ובטבריא התפלל הארמי ז"ל להמגיד פיהם של המלשינים וכן הי' ואח"כ חזר לצפת תובכ"ב, ע"כ יראה האדם גדול העונש חססתכל בנשים זרות ומה הבחור הזה שלא הסתכל אלא על אמו ודודתו חזי מה סליק ב' ומכ"ש בנשים זרות ועיזו אמרו רז"ל כל המרכבה שיחה עם אשה נורם רע לעצמו ע"כ ענין גדול היא שהאדם יתנהג שלא להסתכל למרחוק כי אם

עיניו

אסור ההסתכלות בצורות נשים

עיניו יהיו תמיד משועשעת לסטה לארץ, וכן סצינו בהנהגת חסידים הראשונים שענייהם לסטה ומתכוונים ליחד קוביה ושבינת' כי די גוונים של העינים מורים על די אותיות דשם הוי' ושכינה מורה על הארץ שנקראת ארץ הקדושה המקודשת מכל הארצות כשהי"כ עיני בנאמני ארץ לשבת עסדי, משאי"כ גבה עינים ורחב לבב אסר הקביה אותו לא אוכל אתו לא אוכל להתדבק, כי הוא ספירד בין הדבקים וכל הספקיר את עיניו לראות בהסתכלות דברים האסורים שואב ושואף הסיא אלינו וגורם רעות הרבה להיות הוא עין רעה וכל מי שיש לו עין רעה נורם קללה לעצמו ולחביריו וזהו שאמרו רז"ל צ"ט חלקים מתיים בעין הרע כו' כוונתם בהיוק ראי' שיש באדם וכל זה נורם איסור ראי', וירניל תמיד לראות בדברי קדושה כו', ונלסור עוד מזה שאל יעלים אדם עיניו מן הצדקה, וכו' ע"כ יהי' לכל איש לב רחשן [הנהה סבעהסי"ח עכ"ל ויוכור ביה דברי חז"ל ב"ב דף ט' ע"ב אסר ר' יצחק כו' כל הרודף אחר הצדקה הקב"ה ססציא לו מעות ועושה בהן צדקה, ויכניס לבו ועיניו ושאר איבריו בקדושה ויוכה לראות עין בעין פני השכינה שלש פעמים בשנה אמן עכ"ל הסי' הק' קב הישר פרק ס':

יב) והעיקר הנהירות הראי' אסורה מבואר נ"כ בירושלמי ברכות פ"א הלכה ה' תניא א"ר לוי ליבא ועינא תרי סרסורי רעבירה דכתיב משלי כ"ג תנה בני לכך לוי, ועיניך דרכי תצרנה אסר הקביה אי יהבת לי לכך ועינך, אנא ירעדאת לי עכ"ל הירושלמי: **יג) ובשבת קי"ח** א"ר יוסי מימי לא נסתכלתי במילה שלי איני והאמרו ליה לרבי ס"ט קרו לך רבינו הקדוש אסר להם מימי לא נסתכלתי במילה שלי ומשני רבי מילתא אחריתא הוי ביי שלא הכניס ידו לסטה סאכטשו.

וביומא ע"ד היש לקיש אסר טוב מראה עינים באשה יותר מנוסו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש וכתב שם בתוס' ישנים ובסמ"ג דבא ללמד דאיסור חסור היא להסתכל בנשים,

יד) גדה י"ג א"ר אמי כל הסביא עצמו לירי הרהור אין סכניסין אותו בסחיצתו של הקביה שנאמר וכו',

שם אסר רב כל המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי כו' :

טו) שם תניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו סביא סבול לעולם כו' וכי"כ למה ספני שסוציא זרע לבטלה דאסר ר' יוחנן כל הסוציא שיז לבטלה חייב מיתה שנאמר בראשית ל"ה וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אותה, ר' יצחק ור' אמי אמרו כאלו שוסך מיט, שנאמר כו', וכמ"ס כלה רבתי בס"ד איתא ראב"י אומר כאלו הורג את הנפש מכאן אמרו חכמים אין אדם רשאי ליתן ידו לאמה שלו [הנהה סבעהסי"ח חוץ בעת צריכת נקבים רסב"ס ז"ל ס' כ"א מה' א"ב ה"ל' כ"ג] ר' אמי אומר כאלו עובר ע"ז :

טז) שם ר' טרשן אומר כל הסכניס ירו לסטה סאיבורו תקצץ אמרו ל"י לר' טרשן ישב

איסור ההסתכלות בצורות נשים

ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו אמר להם לא אמרו לו והלא כריסו נבקעת מסג הקוץ אמר להם מוטב תבקע כריסו ואל ירד דבאר שחת :

(ז) **שם** דף י"ד תנא רובכי גמלים כולם רשעים וראבריהן מתחמטין בבשר הנמל ומוציאין ורע לבטלה והסמנים כולם חסידים ושרדים בסכנה ולכם לאביהם שבשמים החסרים מהם רשעים ומהם צדיקים ;

(ח) **שם** ריב"ל לייט אמאן דנני אפרקד ופ"י רש"י סניו למעלה שידיו מונחת לו על אברו ומתהמם עכ"ל :

(ט) **זוהר** ויחי דף ד"ט, א"ר יצחק ב"י תנינן בר מאן דאסיק זרעו' בריקניא אקרי רע ולא חמי אפי שכינתא דכתיב כי לא א"ל חסין רשע אתה לא יגורך רע, תנן א"ר יהודה לית לך חובא בעלמא דלא אית ל"י תשובה בר מהאי ולית לך חייביא דלא חסאן אפי שכינתא בר מהאי דכתיב לא יגורך רע: [הערה ומה שהקשו הא עין לך דבר שעומד בשני התשובה ועיין בשפתי צדיקים שתירוץ חלק בין עשה באתגליא ל"מ תשובה משא"כ בצנעה, או בין קבע לאקראי, או בין להכעיס משא"כ לתיאבון.]

(כ) **זוהר** שעות דף ג' תנינן לית קנאה קמי קוב"ה בר קנאה דברית קדישא דאיהו קיימא דשמא קדישא ורוא דסהימנותא, מה כתיב ויחל העם לזנות אל בנות מואב מיד ויחר אף ה' בישראל, רישא עמא דירעו ולא מחי בירייהו אתענשו בקדמייתא דכתיב שם קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש, ר' אבא אמר מאי נגד השמש נגד הברית דאקרי שמש ועל"י אתמר כי שמשומנן ה' אלקי שמש ומנן דא ברית קדישא מאי שמש זרח ונהיר על עלמא אוקף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופו דב"נ, מאי מנן איהו לאננא על"י דב"נ אוקף הכי ברית קדישא מנן על"י דב"נ ומאן דנשיר ל"י לית ל"י נוקא בעלמא דיכול למקרב בהדי, ורא הוא נגד השמש, רישא דעמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא אי ידעין ולא מקנאין ל"י בנין דחובא דא עלייהו לקנאה ל"י לקוב"ה בהאי ברית, ומאן דמשקר בברית קדישא דחתיים בבשרו' דב"נ כאילו משקר בשמא דקוב"ה, דמאן דמשקר חותמא דמלכא משקר ב"י במלכא ולית ל"י חולקא באלקרא דישראל אי לא בחילא דתיובתא תדיר:

(כא) **מסכת** כלה כפר הבאתי: לע"ל בר השותה מיד הכלה כאילו שותה מיד זונה עוד אמרו שם כל המקבל כוס מיד כלה אין לו חלק לעולם הבא אעפ"י שהיא חושב למצוה לחבכה על בעלה מ"מ אסור ואין לו חלק לעולם הבא כן פירוש בניי, שם [ל"ג ז' מה יתאונן אדם היר"ש הירא והחדר לדבר ה' וישא ק"ו שלא לקבל כוס מיד אשה דעלמא שוראי אין לו חלק לעוה"ב והעולם טוברים שהוא מידת חסידות ליהור בור והם לא ידעו דסתם קריכה אסורה מן התורה להרמב"ם ז"ל ולדעת הרמב"ן ז"ל הוא איסור דרבנן וכל וראי איסור דרבנן הלא הוא איסור דאורייתא מפורש מלא תסור ואפי' ההסתכלות

איסור ההסתכלות בצורות נשים

ההסתכלות בנשים היא איסור גמור הוא מדאורייתא ומכ"ש הנניעה ח"ו הכל כאשר בארתי לעיל בעוה"י.

כג) זָוָהּ סְקוּרֵי ד' רַסְיָהּ רַמְיָהּ הַיְכָלָא קַרְסָאָה בּוֹיָתְחוּת הַאי סַמְנָא קִיּוּמָא חַד סַמְנָא אַחְרָא דִּי אֵלְפָּ וּרְבִבְנָן תַּחְוּתֵי וְהַאי סַמְנָא אַקְרִי פְתוּת דָּא הוּא דַּאִהּוּ קִיּוּמָא לְפַתָּאָה בְּנִי נְשָׂא וְהַאי אִיהִי דְשִׁרֵי לְנִבִּי' וְאַסְטִי לִי לְאַסְתַּכְלָא וּלְעֵינַיָּא בְּמָה דְלָא אֲצִטְרִיךְ, וְהַאי אִיהִו סְרַסְרָא בִישָׂא לְכָל אֵינּוֹן כִּישוּיָּן, בְּכַמָּה זְנוּנִין וּבְכַמָּה נּוֹאסִין וְהַאי קָאִי עַל קְבֵרָא בּוֹמְנָא דַּאֲתַדָּן הֵהוּא גּוֹפָא וְתַכְרֵי לִי עֵינֵי בְּנִין דַּאִהּוּ רוּחַ לֹון כִּד אִיהּוּ כַּהַאי עֲלִמָּא, וְדִילִי אֵינּוֹן, וְכַהַאי אַתְרַּא אַתְרַּא נִשְׁטַתּוּ עַד דַּעֲלֵת לַהַאי אַתְרַּא דַּאֲקִרֵי בּוֹר וּבְמָה נַחֲשִׁים וְעַקְרִבִּים אִית בִּי דְכוּלְהוֹן עַקְצוּ לָהּ לַהַאי נִשְׁטַתָּא וְאַחֲרֵי בַּהּ וְדִינִין לָהּ : כז) זָוָהּ שֵׁם הַיְכָלָא תְּנִינָא בּוֹי פְּתַחַא קַרְסָאָה בִּי קִיּוּמָא חַד סַמְנָא עַסְטִירִיא שְׁמִיהּ וּבְמָה אֵלְפָּ וּרְבִבְנָן סַמְנָן תַּחְוּתֵי וְהַאי אִיהּוּ קִיּוּמָא עַל כָּל אֵינּוֹן דַּסְחַבְלִין אַרְחִייהּוּ לְאוּשְׁרָא זְרַעַא עַל עֵרַעַא אִו דַּמְפְּקִי זְרַעַא דְלָא כְּאוּרְהָא אִו לְכָל אֵינּוֹן דַּמְזִינִין בִּיּוּדִיהּוּ אֵילִין אֵינּוֹן דְלָא חֲמָאן אִמִּי שְׂבִינְתָא כִּלְרָ וְהַאי סַמְנָא דְבַסְטֵר סַסְאָבָא דְקַאֲסֵרֶן נַפִּיק בְּהַאי זְמָנָא וּכְמָה אֵינּוֹן אֵלְפָּ וּרְבִבְנָן כִּלְהוּ סַתְכַנְסִין עַל הַאי כִּד נִשׁ וּסְאָבִין לִי בְּהַאי עֲלִמָּא, וּלְבַתֵּר כִּד נַפִּיק נִשְׁטַתִּי מִינִי מְהַאי עֲלִמָּא הַאי סַמְנָא וְכִלְרָ אֵינּוֹן דַּעֲמִי סַסְאָבִין לִי לְנִשְׁטַתִּי וְאַחֲרִין בַּהּ וְאַעֲלֵוּ לָהּ לְאַתְרָנָא בְּהוּ וְאֵילִין אַקְרִין שְׂכַבְתָּ זְרַעַא רוּתַחַת דְכוּלְהוּ רִנְוִין סַסְאָבִין קִיּוּמִין כִּוְלְהוּ עַל דָּא בְּנִין דְכוּלְהוּ קִיּוּמִין וְשִׂרָאן עֲלִי דְבִלְנָן בְּהַאי זְמָנָא דַּאֲרַתַּח גְּרַמִּי וְחַמִּים לִי לְתִיּאוּבְתָא דָּא, וּכְדִין נַסְלִין לִי לַהַאי תִּיּאוּבְתָא וְהַאי זְרַעַא דַּאֲתוּשְׁרָא בְּאַרְעָא, וְאַתְתַּקְפוּ בִּי וְנַטְלִי לִי יַסְפְּקִי לִי לְעִילָא וְגַרְסוּ דְבַרְתִּי דָּא דִּישְׁתַּעֲבַד בַּסְטֵר סַסְאָבָא.

כד) זָוָהּ וִיקְרָא דָּף יִגְן דְכָל מָאן דַּנְטִיר הַאי בְּרִית כְּאֵלִי נְטִיר אִוְרִייתָא כּוּלּוּ וּמָאן דַּמְשַׁקֵּר מְשַׁקֵּר בְּאוּרִייתָא כּוּלְהּ, וְשֵׁם בְּרַף יִדְרָ וּמָאן דּוּכִי דַּנְטִירִי הַאי בְּרִית כְּדָקָא יֹאזֵת וְלָא חֲטִי בִּי כִּל יוֹמֵי כּוֹי וְכִי לְתִרִין עֲלִמִין עֲלִמָּא דָּא וְעֲלִמָּא דַּאֲתִי וְעַל דָּא אַקְרִי אַכְרַהִם שְׁלִים דְכַתִּיב הַתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהִי תַמִּים וְאִמְתִּי אַקְרִי שְׁלִים כִּד וְכַהּ בַּתְרוּוִייהּ:

כה) זָוָהּ סַקְצָא דָּף קַצְרִי ר' שְׁמַעוֹן אִוְרִי עַד לָא אִירַע לְיוֹסֵף הַאי עוּבְרָא לָא אִיקְרָא צְדִיק בִּינָן דַּנְטִיר הֵהוּא בְּרִית קִיּוּמָא, אִיקְרָא צְדִיק וְהֵהוּא דַּרְנָא דְבַרְתִּי קְרִישָׂא אַתְעֵטֵר בְּהַרִי :

כו) אַנְבָּ אַחְוֵר בְּכָאן מַה שְׂכַבְרֵי הַבְּאִתִּי לְעִיל בְּשַׁבִּיל מַה שְׁנַתְחַדֵּשׁ בַּהּ, מַסָּ כִלְהּ רַבְתִּי פִּרְקֵי אִי הַלְכָהּ דִּי הַמְשַׁנֵּר כּוּכָ שֵׁל בִּרְכָה לְאַיְתָהּ וְכִן בְּנֵי חַבּוּרָה שְׁשַׁנּוּ כּוּם שֵׁל בְּרַכָּה לְאַשְׁהָ שְׁלָא מְרַעַת בַּעֲלָהּ כּוּלָּן חִיבִין מִיתָה מַפְנֵי שְׂרַעַתָּן רַבְהָ עֲלִי:

כז) תְּנַדְאָר מ"ב חוֹר הַקְּבִיָּה לְרַצוּת יִשְׂרָאֵל, וְאַסֵּר לְהֵם בְּנֵי נִשְׁבַּע אִנִּי בְּכַסָּא הַכְּבוֹד שְׁלִי שְׂאִמִּי אֵין בִּידוּ שֵׁל אָדָם לָא מְקַרָא וְלָא מְשַׁנָּה אִלָּא מְשַׁבִּים

וּמְעַרְבִים

איסור ההסתכלות בצורות נשים

ומעריב לביהכ"מ ולביהמ"ד וקורא ק"ש בעבור שמי הגדול שכרו מונח לפניו ובכבוד שיהי' שמור מן העבירה עכ"ל וכתב שם בהפ"י תוספות בן יחיאל וז"ל בדין שיהי' שטור מן העבירה כופל ואומר מן העבירה ולא כי מעבירה סתם משמע מן העבירה המיוחדת והוא שגם הברית כמו עירובין י"ט וכן הוא בנמרא ר"ה י"ז פושעי אומות העולם כגופן אמר רב בעבירה פי' בתומי בעריות עכ"ל וכן סגאתי באגרות מהרש"א שבת ל"ג בר"ה כל הסמך עצמו לעבירה וז"ל כל עבירה סתם דקאמר בכ"מ היא עבירה ונות עכ"ל ואמרין שם בשבת ל"ג הסמך עצמו לעבירה חבורות ופצעים יוצאין בו שנאי חבורות מצע תמרוק ברע ולא עוד אלא שנידון בהדרוקן שנאי וסכות חדרו כסן אמר ר' נחמן ב"ר יצחק סימן לעבירה הדרוקן ופי' רשמי ביבמות סג הדרוקן פניהם של עובדי עבירה מוריקין, ואמרו חז"ל ביומא כיט הרהורי עבירה קשה מעבירה ושם מיירי ניכ מהעבירה של זנות :

(ח) **עוד** שם פי"ב מסכת כלה רבתי הלכה ה' הנחמים כאלים כל המחסם עצמו להוציא זרע לבטלה חשוב כבהמה כו' מה בהמה אינה עוסדת אלא לשחיטה ואין לה חלק לעוה"ב אף הוא אין לו חלק לעוה"ב עכ"ל.

(ט) **עוד** שם ברייתא דמ"ס כלה רבתי פי"ג אל תהי' נכשל בעיניך שאין מכשול אלא בעינים שכן אתה מוצא בעזה ועזאל לא נכשלו אלא בעיניהם שנאמר ויראו בני אלקים את בנות האדם :

(י) **מדרש** רבה במדבר פרשה י"י כתיב כמשלי כ"ג תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצוניה מה ראה הקב"ה לשאול מישאל הל"ב והעינים שיהיו אחריו לפי שהעבירה תלויה בהם הה"ד ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם עינא וליבא תרי סרסורא דחשאה אינון עינים רואה והל"ב מהרהר :

(יא) **מדרש** רבה שיר השירים ג' י"ג ר' מנחם ברי' יעקב אומר אם באה אשה לסניך בביהמ"ד לשאול לך על כתמי ועל גדתה תהא רואה אותה כאלו יוצאת מירכך ואל תתן עיניך בה ותפחד סדינה של ניהנים ופירש שם בעץ יוכף כאלו היא בתך שאין יצרך מהרהר עלי' כמו שאמרו סתייחד אדם עם בתו :

(יב) **מדרש** רבה ויקרא כ"ג סוף אחרי ומס' כלה רבתי פי"ב ר' מנשה בר' ברי' דריב"ל אמר מצינו שכל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עינו מסנה וזכה ורואה להקב"ל פני השכינה מיט כתיב ועצם עיניו פראות ברע מה כתיב בתריה סלך ביפיו תחזינה עיניך עכ"ל :

(יג) **כתב** בס' אור צדיקים מהרב הקדוש ר' סאיר פאפירש מנדולי המקובלים ז"ל בסימן כ"ד אות פ"ט שהחטא של הברית קודש בהוצאות זרע לבטלה ר"ל היא גריל עינו מנשוא ונידון במיתה עולמות ואין תפלתו נשמעת סיום ואין נשמתו עולה למעלה ובהיכל גונה ו' מלאכים עם רמיה כתות מנדין אותו ר"ל עכ"ל :

אסור ההסתכלות בצורות נשים

(ד) **בספר יש שכן** אסור להסתכל בערוה שכיב הוהימך בפי' בשלח דף ס"ז ע"ב וז"ל תנינן כר טאן דאסתכל בקשת כסאן דאסתכל בשכינה ולאסתכלא בשכינתא אסור כו' טאן קשת אי"ר אבא בקשת סתם סאי בקשת סתם אי"ר בקשת דלעילא ובקשת דלתתא כו' קשת דלתתא סאי היא ההוא אות קיימא דאתרשים ביי' כבי"ג דכל טאן דאסתכל ביי' עביד קלנא לעילא עכ"ל הרי מבואר שאסור להסתכל בערוה עכ"ל הסי' יש שכן :

(ה) **וב"ב** בסי' תוצאות חיים דף ט"ו בשם הוהר סי' קדושים ת"ח אסור ליי' לבי"ג לאסתכלא בקשת בנין דאיהי' חיזו דדיוקנא עילאה ואסור ליי' לבי"ג לאסתכלא באות קיימא בנין דאיהו רמוז לצדיקא דעלמא עכ"ל :

(ו) **וב"ב** הרמב"ם ז"ל בפי' כ"א הל' אימורי ביאה הל' כ"ד וז"ל חסידים הראשונים ונרולי החכמים התאמר אחד מהם שמעולם לא הסתכל במילה שלו ומהן מי שהתאמר שלא התבונן מעולם בצורת אשתו מפני שלכו סונה מדברי הבאי לדברי האמת שהן אוחזות לבב הקדושים עכ"ל :

(ז) **ושם** הל' כ"י כתב וז"ל ולא יסתכל בבהמה וחי' ועוף בשעה שמודקקין וז"ל ;
(ח) **ובהלכה** כ"א שם הרמב"ם ז"ל וז"ל וכן אסור לאדם להסתכל בכנדי צבעונין של אשה שהוא מכירה שלא יבוא יבוא לידי הרהור עכ"ל ;

(ט) **ובסי'** חסידים סי' טו כתב וז"ל אע"פ שמתלוצצים עליו וכוונתו לשמים ואינו רואה פני נשים וסופרם כבית החופה שהנשים מלובשות עדיים והוא אינו מסתכל בהם לפיכך יזכה לרב טוב הצפון כמיש אשר צפנת ליראך וכן אסר החכם אין לך דבר שחוצץ בפני התאוה כעצימת העין עכ"ל ;

(ס) **ובאות** י' שם כתב וז"ל כל דבר חסידות לנהוג בו בכל יום דברים שיצרו קשה עליו כגון כו' ושלא לראות בנשים על הכל יש יצר :

(סא) **ושם** באות ט"ז כתב וז"ל ולא יסתכל אדם באשה אפי' היא אשה מכוערת ע"כ
(סב) **מדד"ש** שה"ש ז' י"ג ר' חוניא בשם ר' דוסא אומר ב' יצרים ברא הקב"ה בעולמו יצר עכ"פ, ויצר זנות, יצר עכ"פ כבר נעקר, ויצר זנות הוא קיים אסר הקב"ה כל מי שהוא עומד כנגד היצר הרע של זנות מעלה אני עליו כאילו הוא עומד בשתיחן ;

(סג) **מדד"ש** תנחומא וישלח מ"ה לא תצא אשה בעיר ש"ל והב רבנן אמרו אף בחור אסור לצאת בהן לרה"ר מפני שהעם מסתכלים בה ופנס היא לאשה, שלא נתנה תכשיטין לאשה אלא להתקשט בתוך ביתה שאין נותנין טרצה לפני הכשר וביותר לפני הנגב כו' , לכך צריכה האשה להיות יושבת בתוך ביתה ולא תצא לרחוב כו' ולא תביא מכשול לבני אדם ונמצאו מסתכלין באשת איש ;

אסור ההסתכלות בצורות נשים

(מד) **מדרש** אבכיר טובא בילקוט ויחי רמ"ז קס"א, מעשה ברי' מתיא בן חרש שהי' יושב בבית המדרש ועסק בתורה והי' זיו פניו דומות לפלאכי השרת שמימינו לא נשא עינו לאשה בעולם, פעם אחד עבר שטן ונתקנא בו אפשר אדם כמו זה לא חטא, אמר לפני הקב"ה ר' מתיא בן חרש מה הוא לפניך אי"ל צדיק נמור הוא אי"ל תן לי רשות ואסיתנו אי"ל אין אתה יכול לו אעפ"כ לך, נדמה לו כאשה יפה שלא היתה כדמיתה מעולם מימית נעמה אחות תוכל קין ששעו בה מלאכי השרת שנאי ויראו בני האלקים את בנות האדם, עמד לפניו כיון שראה אותו הפך פניו ונתן לאחריו שוב בא ועמד לו על צד שמאלו הפך פניו לצד ימין הי' מתהפכת לו מכל צד אמר נתירא אני שמא תגבר עלי יצה"ר ויחטיאני מה עשה אותו הצדיק קרא לאותו תלמוד שהי' משרת לפניו אי"ל לך והביא לו אש ומסמר היבא לו מסמרי' ונתנום בעינו כיון שראה השטן נולדעזע ונפ"ל לאחוריו באותה שעה קרא הקב"ה לרפאל ואי"ל לך ורפא את ר' מתיא בן חרש בא ועמד לפניו אי"ל מי אתה אי"ל אני הוא מלאך רפאל ששלחני הקב"ה לרפאות את עיניך אל הניחני מה שהי' הי' חזר לפני הקב"ה ואי"ל רבשיע כך וכך אי"ל מתיא אי"ל לך ואסור לו אני ערב שלא ישלוט בו יצה"ר מיד רפא אותו מכאן אמרו חכמים כל מי שאינו מסתכל בנשים אין יצה"ר שולט בו:

(מה) **ועוד** אמרו בסדרת סוף פ' בראשית ובמדרש רבה ויקרא פרשה כ"ג אני הוא ששלמתי ליוסף כו' ארשב"ג יוסף משרו נתנו לו פיו שלא נשק בעבירה על פיך ישק כל עמי צוארו שלא הרכינו לעבירה וישם רביד הזהב על צוארו, ידיו שלא משמשו בעבירה ויסר סרעה את טבעתו, גופו שלא ננע בעבירה וילבש איתו בגדיו שש, רגליו שלא הלכו בעבירה וירכב אותו במרכבת המשנה המחשבה שלא השב תבוא ותקרא חכמה ויקראו לפניו אברך ובמדרת איתא בזה"ל המחשבה שלא חשב נקרא נבון וחכם, לב שלא הרהר ויקראו לפניו אברך וצפנת פענח עכ"ל המדרת והמדר.

השממות מסוף עמוד ט"ז שאסור לשמוע קול ערוה וכו' נשים רחמניות סיכרים את בניהם למולך להוליכם לבתי טטריאות להרוג את נפשם לידך אהר שרירות לבם ועי' אחו"ל במדר' בפ' לך פרשה מ"ד ר' יודן ור' אייבו בשם ר' יוחנן ב' בני אדם אמרו דבר אחד אברהם ורוד אברהם כתיב ב' הי' אלקים מה תתן לי אמר לפניו רבשיע אם עתיד אני להעמיד בנים להעסיך מוטב לי ואני הולך עירי, דוד אמר וראה אם ררך עוצב בי ונחני בדרך עולם בסוף קפיט"ל קליט אמר לפניו רבשיע אם עתיד אני להעמיד בנים להעציבך מוטב לי ונחני בדרך עולם עכ"ל המדרש הרי לך מפורש להדיא שטוב יותר לילך עירי בלי בנים ח"ו מלהוליד בנים רעים וחטאים להי' הוי' ב"ה, **ובספר** האשכול הובא בכ"ח או"ח סי' רכ"ד וז"ל וכי יקרה בעירך קנייאות של הרשעים השמר לך סן תראה והי' מחילתם או שום דבר שמחתם בו או תזכה ותחזה קנייאתן של ליתן והשור בר עכ"ל:

מודעה רבא לאורייתא

האיסוד החמור שלא יהי בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

בני ישראל זרע קודש, בני אברהם יצחק ויעקב, בני אל חי, בני קדושים אשר נקודת היהדות סאור בקרב לבככם, ודברי תורתנו הקדושה ציווי השוית חביב עליכם, שומו נא מקום לדברי תורתנו ותשמעו לקול התורה, בדבר אשר היא מפורש בתורה ושנוי בש"ס, ומשולש בש"ע. מפורש בתורה "קדושים תהיו ושנוי בש"ס כיבמות כ' ע"א אמר רבא "קדש עצמך כמותר לך", ומשולש בש"ע באר"ח סי' תקכ"ט סעי' ד' וז"ל חייבים כ"ד להעמיד שומריהם ויזהירו בדבר זה לכל העם שלא יתערבו אנשים ונשים בכתיהם, כשמחה' כו' שמא יבואו לידי עבירה אלא יהיו כולם קדושים" עכ"ל המתבר,

ובת"ש בשע"ת סק"ג דאפי' על חתונות יש לאסור התערובות חאנשים ונשים וכת"ש דכן תקנו בכמה מקומות והטילו קנס גדול על העובר ע"ז ע"ש, וכבר צווחו ע"ז על הפרצה הנוראה הזאת גם רבותינו סארי דארטא דישראל רבנן קשישאי וגאונים גדולי הדור ויצאו ע"ז בדברים החוצכים להבת אש לעורר לבבות אחבי' לכלתי הלכר בהפרצה הנוראה הזאת להיות כבית התונה אנשים ונשים בחדר אחד נגד תורתנו הקדושה כמבואר בגדולי הפוסקים המבואר להלן,

והנני מעתיק את אזהרתם עפ"י התוה"ק והכז"ל אות כאות אשר כבר

נדפסה בשנת תרפ"ו, וז"ל המודעה

**מאת רבותינו הגדולים הגאונים והצדיקים מארי דארעא
דישראל ורבנן קשישאי ובתי דיינים של אישכנזים וספרדים
פרושים וחסידים.**

מוסר המידות והצניעות היא יסוד כוסר בחיי העם הישראלי מדור דור, אשר בו היינו מתעארים ומתהללים נגד כל הגוים ואומות העולם, וכמה הזהירו הכז"ל על השמירה וההשגחה של הערובות אנשים ונשים בכל מקום שהוא, גם באסיפות של שמחה, וגם להיפוך ה' ישמרנו, תמיד תקנות גדולות תקנו לכל יעבורו על גררי הצניעות ולהשטר סכל דבר ר"ל, אכן כאשר בעוה"ז שמענו וראינו כי החל הקהל להקל באיסור

האיסור החמור שלא יהי בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

החמור הזה וכיותר בשמחה של מצוה להתאסף ולסעוד אנשים ונשים בבית אחד ומהפכים את מצות שמחת חתן וכלה לעבירה של ההרהור עבירה שהוא קשה מעבירה ר"ל, ועבירה גוררת עבירה ורעה רבה בהקבץ בחורים ובחולות כשהוק וכדומה ושם שמים וקדושת ישראל מתחללים ר"ל, לזאת ראינו אשר לנו זאת לחובה לחודיע בשער בת רבים דעת תוה"ק לאפרושי מאיסורא, כפי מה שכבר נתבאר החומר של האיסור הזה בדברי רכותינו בעלי הש"ע ושאר פוסקים מובהקים שאסרו לומר בכהמ"ז שהשמחה במקונו כשאנשים ונשים בחדר אחד, וכתבו הטעם לפני שאין שמחה במקונו של הקב"ה כשהיצה"ד שולט, **בס"ח, מנהגים, בית, ובישי, יד אהרן, כנהג, באר היטב, היצור ש"ע, ועזר מקודש מבעל דעת קדושים, פלא יועץ, אהבת חסד, ר' חיד"א על ספר חסידים, מחזה עינים מחזה ז', זכרונם לברכה הנה כל אלה היג ספרים מגדולי ישהאל הביאו לאסור דבר זה להיות אנשים ונשים בחדר אחד בלי שום מחלוקת א"כ מוכן הדבר שמוטל חוב קדוש להשגיח בסעודות חתונה וכיוצא בהן שלא יאכלו אנשים ונשים בחדר אחד כי אם האנשים בחדר מיוחד והנשים בחדר מיוחד בין בשיק ובין בחול וישראל קדושים יתאמצו בכל תוקף ועוז להקטיר גררי הצניעות על תילם, ולחזק רת משה ויהודית, ובזכות זה נזכה לגאולת שלימה ולישועה קרובת במהרה בימינו אמן.**

כעתירת החותמים למען כבוד שמו יתכרך בימי השוכבים דהאו שתא תרפ"ו

קה"ק ירושלם תוככ"א:

נאם	אלי קלאצקי	הנאב"ר לובלין
נאם	משה יוסף האפמאן	ראב"ר ק סאפא
נאם	שלמה אלישוב	בעהמ"ח לשם שבו ואחלמה
נאם	חיים שאול דויק	זקן המקובלים
	בדיצ לכל מקהלות אשכנזים	
	בדיצ לעדת אשכנזים חסידים	
	בדיצ לעדת ארם צוכא	
נאם	שלום יוסף אלשיך	ראב"ר לעדת התימנים

האיסור החמור שלא יהי בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

	(	מרדכי ליב רובין	נאם
	(	יצחק במהריא פרענהיל	נאם
בדין לעדת	(	דוב צבי קרעלענשטיין	נאם
אשכנזים		זרח ראובן בראווערמאן	נאם
		יוסף ידיד הלוי ס"ט	נאם
		עזרא הררי ראפול ס"ט	נאם
ראב"ד לעדת הספרדים		דוד פאפו ס"ט	נאם
ראב"ד לעדת הבבלים		יעקב חיים סופר	נאם
רב סראחוב		אלימלך הבהן ראבינשטיין	נאם
רב סרעוין		אברהם צבי ברוידע	נאם
רב מבני ברק		ארי' מרדכי ראבינביץ	נאם
		ארי' ליב ברוידע	נאם
ר"ם סלאמזע		אליעזר שולאוויי	נאם
רב מהאמעל		אברהם אליאשעב	נאם
רב סטשאסניק		בנימין מנחם שווארצמאן	נאם
רב ספראנא		גרשון יהודה זילבערמאן	נאם
טויצ בנבעת שאול		יהודה ליב אשלאג	נאם
טויצ זכרון משה		יצחק צבי ריבלין	נאם
רב סטאקאווע		ישראל ניסן קוסרשטאק	נאם
רב סקאנסקיוואליע		יהושע אלטר ווירמאן	נאם
טויצ לעדת החסידים		ישראל זאב מינצבערג	נאם
טויצ בכנסת		מיכל הורוויץ	נאם
רב יאנישאק		מרדכי ראשקעס	נאם
רב סבראק		נחמן שמואל יעקב	נאם

האיסור החמור שלא יהי' בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

נאם רפאל אברהם חיים דוב שקאלל רב באמעריקא

נאם שלמה יהודה אליעזראו רב בחברון

נאם שלמה אהרן ווערטהיימער סויז

בעזה"י

הדברים פשוטים וברורים לאיסור ואשרי לכל
 השומעים ויתברכו בכל טוב סגה והשיית כרחמי
 יתן בלבנו לשוב בתשובה שלימה לפניו להתנהג
 בקדושה כמורשת אבותינו.

המחכה לתשועה קרובה

הק' יוסף חיים זאננעפלד

האיסור החמור שלא יהיו בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

והא לך קורא נכבד בקיצור את לשונם המהור מתוך ספרים שציינתי ליעל

(ה) ספר הסידים שצי"ג וז"ל כל המברך שהשמחה במעונו צריך לחקור אם קיימו ונילו ברעדה אם רעדה במקום הנילה אבל כו' אם נשים יושבות בין האנשים שם לא יתכן לברך שהשמחה במעונו לפי שאין שמחה לפני הקב"ה כשיש בו הרהורו עבירה בו וכל מצוה הבאה עבירה על ידה טובה שלא יעשה המצוה כמו מצוה לשמה תתן וכלה ואם כו' אינו יכול להיות נהר מלדאות בנשים אף יהי שם עכ"ל ס"ח הנ"ל.
(ב) הגהות לספר המנהגים קרוב לסופו וז"ל מצאתי באורח חיים כל מקום שאנשים ונשים רואים זה את זה אין לברך שהשמחה במעונו לפי שאין שמחה לפני הקב"ה כשיש בו הרהורו עבירה ע"כ.

(ג) בספר כנהיג אבהע"ז סי' ס"ב סעיף כ"ט. כשאנשים ונשים בחדר אחד אין אוסר שהשמחה במעונו.

(ד) ביח אבהע"ז סי' ס"ב כתב שם ראין מברכין שהשמחה במעונו היכא דאיכא חשש הרהורו עבירה: ועי' ביח יו"ד סי' שצ"א בסו"א:

(ה) בספר יד אהרן אבהע"ז סי' ס"ב סכ"ח וז"ל אבל אם נשים בחדר אחד בין האנשים לא יתכן לברך שהשמחה במעונו ראין שמחה כשהיצה"ר שולט ס"ה סי' שצ"ג

(ו) בית שמואל אבהע"ז סי' ס"ב ס"ק י"א וז"ל כתב ס"ח שאנשים ונשים בחדר אחד אין אוסרים שחשמה במעונו ראין שמחה כשהיצה"ר שולט:

(ז) באר היטב שם סק"א כתב ביח כשאנשים ונשים בחדר אחד אין אוסרים שהשמחה במעונו ראין שמחה כשהיצה"ר שולט:

(ח) קיצור שו"ע סימן ס"ט ס"א: צריכין ליהרר במעדת נשואין שלא יאכלו אנשים ונשים בחדר אחד ואם אוכלין אנשים ונשים בחדר אחד אין אוסרין

שהשמחה במעונו כי אין שמחה כשיצר הרע שולט

(ט) ספר פלא יועץ דף ס"ח סוף ע"ב ערך התן ומצינו גדולי עולם שהיו מרקדין לפני הכלה לפי שלא היו בהם יצר הרע אבל עתה לא נתנה רשות להתערב אנשים ונשים אפילו בשעת סיתה ח"ו כל שכן בעידן חזרה שאם יהי' תערובת אנשים ונשים בחדר אחד השגן מרקר בנייהם ונפיק חורבה והשמחה לתונה והפך ח"ו אלא התתן יושב בין האנשים והכלה בין הנשים כל יראו אלו עם אלו ע"כ

(י) ספר אהבת הבר מהמחבר סי' חצ"ן חיים הלך ל' ע"ז בהנה בו וראה מה שנכתב הביח באהע"ז סימן ס"ב משם מנהגים כאשר יש בהוסה אנשים ונשים בחדר אחד אין

האיסור החמור שלא יהיו בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

לומר שהשמחה במעונו ראין שמחה כשהיצחיר שולט שם וכיכ הבית שמואל שם עיכל.
 (יא) **מה** שהוסף בזה ידירנו הרה"ג השיש הצדיק המפורסם כקש"ת מו"ה ר' יצחק
 דוד ראטמן זצ"ל סלאמוע מבייך דהנה הדבר אינו צריך עיון דלהיות בשמחת
 חתונה אנשים ונשים בחדר אחד שהוא ככל"ל אבוריהו דעריות והוא לאו ספורש ונשמרת לכל
 דבר רע ודרשו חז"ל בע"ז כי רלא יסתכל אדם בפנוי' נאה ובא"א אפי' מבעית וכתב
 שם בתוס' דהוא דרשה נסורה ולא אסכתא. הרי ספורש דהיא איסור דאורייתא וא"כ
 כיון דחזקן דאפי' ביה"כ דהוא זמן תשובה כתבו התוס' במגילה ל"א ע"א ד"ה במנחה
 לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום לפיכך צריך להוכיחם שלא יכשלו בהן עכ"ל
 התוס' וא"כ מכשיב בשמחת חתונה דהנשים הולכות מקושטות ותר דצריכין לחשוש
 שלא יכשלו ח"ו בהן באיסורא דהרהורי עבירה דקשה מעבירה ח"ו ולעבור על הלאו
 דנשמרת הג"ל ואפי' בשמחת בית השואבה שהיו או קדושתן גדולה מאוד עד ששאבו
 רוה"ק אמרו"ל בסוכה נ"א ע"ב על המשנה שם נ"א ע"א ומתקנין שם תיקון
 גדול ואמרינן שם ע"ב מאי תיקון גדול אר"א כואתה ששנינו כו' והתקינו שיהיו נשים
 מלמעלה ואנשים מלמטה ת"ר בראשונה היו נשים מצפנים ואנשים מבחוץ והיו באין לידי
 קלות ראש התקינו שיהיו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה עכ"ל הגמרא וא"כ
 חזקן להראי דאפי' בשמחת בית השואבה דמתחילה שהיו הנשים מצפנים ואנשים מבחוץ
 ולא בחדר אחד אמרו חז"ל שהיו באין ליד קלות ראש עד שהתקינו שיהיו הנשים
 מלמעלה והאנשים מלמטה והרי היא ק"ו ביב של ק"ו להיות בחדר אחד כודאי שעון
 גדול הוא ומוצדקים סאד דברי כל הפוסקים הג"ל שאסור לומר שהשמחה במעונו
 כשאנשים ונשים בחדר אחד, וחוא ראי' שאין עלי' תשובה שאין שמחה לפני
 הקב"ה כשיש שם הרהורי עבירה וכמשיב בס"ח ובהב"ח ובבי"ש, ועוד הרבה פוסקים
 הנמשכים אחריו, ואם הבע"ל שמחה רוצה בהצלחת בניו אשר המה צריכים
 לרחמים על כל צער וצער כידוע והוא בעצמו יסלק הישכינה מהם ר"ל, כמ"ש ולא יראה
 בך עורת דבר, ושב מאחריך" שהשכינה הקדושה יסלק שכינתו מהם ר"ל וא"כ איך
 השוטה הוה יצער עצמו על מה שהנשים יצאו ולא יצער על השכינה אשר תצא ממקום
 הוה כי במקום שיש שום אכזר דעריות מיר תצא השכינה הקדושה משם ר"ל תלא
 איש ואשה שכינה הקדושה שרנו' בניהם ובאופן זה נעשה מחיצה של ברזל לפני השכינה
 שלא תכניא לדור שמה' לכן אם באסת האבות איהבים הבנים ורוצים בהצלחתם כל
 ימיהם ולצטוה ברי הצלחה המשמח אלפים אנשים מיכה כל אחד ואחד להשתדל בזה
 קדם ההתנה שחיי לא יהיו שום נשים בהרהר שהאנשים איכ"ל שם ועבור זה ישמחם
 הש"ת בשמחה אסיתית לראית בהצלחת כל בניהם בכל מיני הצלחת הנצרך
 להות

האיסור החמור שלא יהיו בישמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

להזוג בבני חיי ומוזני רויחא, ומיעתא דשמיא באריכות ימים ונשים ארוכים וטובים ומוצלחים **כחפין השי"ת אמן:**

יב) והנה אמרינן בכ"ק ע"ט ע"ב למה חרבר רומה לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה אחד זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך ואחר לא זימן את בני העיר ולא את בני המלך איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך, עכ"ל הנמרא, וא"כ אם מוזין האנשים ונשים בחדר אחד שא"א להיות הקב"ה במעונו ומגרש להקב"ה כביכול מביתו כנ"ל כמ"ש ושב מאחריך. הוי אומר דענשו מרובה ר"ל אם לא ישניחו ע"ז האבות שלא יהיו בשמחת בניהם אנשים ונשים בחדר אחד. ועי' במו"נ הטעם דהרהורי עבירה קשה מעבירה. מפני שהשתמש בכח אלקי הרעת הניתן לו מאת ה' להשתמש בדבר היותר נעלה לדברים מאוסים ונרועים: **יב) העתק** כתי' מירידגו הרב הגאון הישיש ר' גרשון יהודה זילבערמן רב מפראנא שליט"א הגה חומר האיסור שלא להיות אנשים ונשים על החתונה בחדר

אחד הלא הוא מבואר בנמרא מפורשת בסוכה נ"א הנ"ל אשר מבוארים דברי חז"ל שבוערים כלפידים רז"ל הנמרא הקרושה ת"ר בראשונה היו גשים מבפנים ואנשים בהון כו' התקינו שיהיו הנשים מלמעלה ואנשים מלמטה כו' והיכו עביר הכי להוסיף על הבנין אמר רב קרא אשכחו ודרשו כתיב בזכריה י"ב וספדה הארץ משפחות משפחות לבד משפחת בית דוד לבד, ונשירים לבד, אמרו והלא דברים ק"ו ומה לעתיד לבא שעוסקין בהספר ואין יצה"ר שולט בהם אמרה תורה אנשים לבד ונשים לבד, עכשיו שעוסקין בשמחה ויצה"ר שולט בהם על אחת כמה וכמה עכ"ל הנמרא הקרושה, וא"כ ק"ו ב"ב ש"ל ק"ו עכשיו בדורותינו שהוא חוב קדוש ומוטל על כל איש שומר דת למחות בכל ענו שלא יהיו אנשים ונשים בחדר אחד בפרט בעת שמחה כגון שמחת נשואין שהנשים הולכות מקושטת שצריכין לחשוש מהרהורי עבירה כמ"ש התוס' מנילה ל"א ר"ה מנחה אשר או הנשים מקושטות צריכין לחשוש שלא יכשלו בהן ע"כ אין להשגיח ח"ו על האומרים שיגרום בזה צער להנשים להרהיקם מן האנשים דאדרבה דטבא להו עבדינו להו דבההתקרבנות כזה שהוא עצת היצה"ר לבוא לירי מכשול דהלא ההסתכלות בנשים הלא הוא לאו מפורש מונשמרת והרהורי עבירה קשה מעבירה וחזון דאכנה"ג דהו ועברו על מצות ל"ת להוסיף על הבנין ועשו נדר שלא יבואו לירי מכשול ע"י ביאת האנשים ונשים ביחד, ואיתא בברייתא דמ"י כל"ה רבתא מ"ג א"ל תכשל בעיניך שאין מכשול אלא בעינים וכן איתא מוצא בעזא ועזא"ל שלא נכשלו אלא בעיניהם שנא' ויראו בני אלקים את בנות האדם עב"ל, ואיתא במדרש תנחומא פ' וישלח לא תצא אשה בעיר של זהב כשבת ורבנן אמרי אף בה"ל אסור מפני שהעם מכתכדין בה ישי"א נתנה תכשיטין לאשה

האיסור החמור שלא יהיו בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

אלא להתקשט כתוך ביתה שאין נותנין פרצה לפני הכשר וביותר לפני הגנב לכך צריכה אשה להיות יושבת בביתה ולא תבוא מכשול לכניא להסתכל בה, עכ"ל המדרשה, ועיי"ש, וא"כ דברי הס"ח והב"ש וכל הפוסקים הנמשכים אהיהם שלא לברך שהשמחה במעונו אס אנשים ונשים המה בחדר אחד המה כדרכונות נטועים נובעים ממקור מים חיים, דברי הו"ל וא"כ מי אופה הוא שיק"ל ראש נגר גדולי הפוסקים הנ"ל וחוא רק עצת היצה"ר כמו אני כותב כיהודה ועד לקרא ונגנס ע"ג הענקים בתורה וכיראה

גרשון יהודה זילברמן רב ספראוא ובעת בירושלים עה"ק תובכ"א

ומה שיש קלים מספקין לתלות עצמן בדברי הלבוש בכוף או"ה שכתב שם וז"ל אמרו בס' חסידים בס' שצ"נ כל מקום שאנשים ונשים הואין זה את זה כגון בסעודת נשואין אין לברך שהשמחה במעונו לפי שאין שמחה לפני הקב"ה כשיש בו הרהורי עבירה ע"כ ואין נזהרים ועשיו כזה ואפשר משום דעכשו מורגלית הנשים הרבה בין האנשים ואין באן הרהורי עבירה כ"כ הדמ"א עלן כקאקי חיורא מתוך הרוב הרגלן בנינו וכיון דרשו דשו עכ"ל הלבוש שם והנה ע"ז ית"ו עצמן אינה קלים להקל באיסור החמור הזה היוצא מפייהם של הרבה גדולי הפוסקים הנ"ל לאיסור, וע"כ מחויבים אנהנו להראות להם את טעותם הגדול בדברי הלבוש, ראשית לא יאמין אשר מה קדוש כהלבוש וציקלה"ה יאמר דבר אשר הוא מוסרך מההל ועד כלה ששים מפורש ומגדולי הפוסקים ספורסמים בראש מה שכתב אין נזהרין כזה ואפשר משום דעכשו מורגליות הנשים הרבה בין האנשים זה דבר תמיה מאד דמי היתר ההרגל הזה להאנשים להיות מורגליות הנשים ביניהם מה נעשה להתורה שלימה שלנו ונשמרתם מכל דבר דע שלא יסתכל אדם בפנוי נאה ובאשה איש אפ"י מכוערת בע"ז ד"כ וכתבו שם בתוס' דהאי קרא דונשמרת דרשה גמורה היא ולא אסתבתא כדמוכח בפרק גערה שנתשתתה מ"ו ושם פירש"י ד"ה ונשמרת וז"ל וכל מקום שנאמר השמר מן ואל אינו אלא פ"ת וכמ"ש הלבוש עצמו באהע"ז ריש ס"ו כ"א וז"ל בתיב לא תתורג אחרי לבבכם לסיכך אמרו"ל דבר תורה צריך האדם להתרחק מן הנשים ואסור לשחוק עמה שכך אמרו"ל המסתכל בעריות קשתו בנערת כו' ואפ"י בפנוי אסור להסתכל כו' ואסור לשמוע קול ערוה או לראות שעררה כו' עכ"ל הלבוש והיונין דהלבוש עצמו כתב בזה"ל דבר תורה צריך האדם להתרחק מן הנשים וא"כ הא"ך נוכח לעבור על איסור תורה ולהתקרב בינינו הנשים וכן מפורש בטור וש"ע אהע"ז ברו"כ כ"א וז"ל וצריך להתרחק מן הנשים מאד מאד והיונין דאמרוה רבנן בטור וכשיע אבהע"ז בכפילא מאד מאד יהי' הרחוק האנשים מהנשים מבש"כ להיותם מורגליות הרבה היז הוא אין דך איסור גדול מזה לעבור על דברי הכמים הקדושים באשע הנ"ל דצריכים האנשים להתרחק

מא תהיו קדושים

האיסור החמור שלא יהי בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

להתרחק מהנשים מאד מאד ועל משיכ החכם הקדוש הלבוש זיל בעצמו מפורש שהרהקת האנשים מהנשים הוא דבר תורה ועוד מי ימחוק ח"ו את המשנה מפורשת באבות ס"א ס"ה בהתורה "קשבעים שלנו אל תרבה שיחה עם האשה וא"כ איך יאמן שהלבוש הקדוש יכתוב דבר אשר הוא כנגד התורה להיות הנשים סורגלות הרבה בין האנשים היסך דעת התורה הקרו' והיפך דעת הטור ושיע מפירש הנ"ל ובפרש דעת עצמו שהוא אסור מן התורה והנה גם זה יקשה מאד משיכ בהלבוש וז"ל דאין כאן הרהורי עבירה כ"כ שהוא דבר תורה מאד מי נתן הרהורי עבירה לשעורין לומר דמעט הרהורי עבירה יהי' מותר אשר חלילה להעלות כן על דעת התורה, דבודאי אף מעט הרהורי עבירה קשה מעבירה ובפרט משיכ הלבוש בזה דרמ"א עלן כקאקי היורא הנה נ"כ תמוה מאד מנמרא מפורשת כתובות י"ז ר' אחא מרכיב להכלה אכתפוי אמרו לי רבנן אנן מהו למיעבד הכי אמר להו אי דמיא עליכו ככשורה לחיי ואי לא לא וא"כ חוינן דאפילו רבנן דחז"ל שא"ו ר' אחא אם לעשות כמותו והשיב להם אם דמי' עליכו ככשורה לחיי ואי לא לא מכשיכ אנן יתמי דיתמי איך נסמך על ר' גידל הקדוש להיות גם בעינינו הנשים כקאקי חיורא ואפי' אם נימא דבעיני' הלבוש הגאון הקדוש הצדיק אמיתי ד' דמי לי' הנשים כקאקי חיורא אבל כאשר הוא כתב דרמ"א עלן הלא הפירוש על העולם וזה בוראי א"א לומר כן כאשר השיב רב אחא להרבנן דחז"ל אי דמיא עליכו ככשורה לחיי ואי לא לא וא"כ הלא בודאי שום אדם לא יכול להדמות עצמו לר' גידל הקדוש להיות בעיניו הנשים כקאקי חיורא, וכאשר העיר אותי בזה ידידינו הרה"ג החסיד ר' העניך ווערנער שליט"א מנמרא דיומא כ"ח ע"ב א"ר יוסף אנן מאברהם ניקום ונינמר ופירשמי שם בלשון בתמי' וכן מצאתי בירושלמי דהוריות פרק ב' סוף הלכה ה' וז"ל וכל עמא ר' זעירא מפירש שם בהפירוש ציון ירושלים וז"ל עי' פני משה שגדחק מאד ושמעתי בשם התנא מהרא"ו ז"ל שפירש שר' זעירא אמר יהא רואה החדב כו' שבזה יצן שירגיש חומר האיכור וע"ז פריך הירושלמי וכל עמא ר' זעירא היינו שלא כל אדם הוא ביראת אלקים כמו ר' זעירא שירגיש מצד חומר האיסור עכ"ל הציון ירושלים

וא"כ גם כאן יש להקשות כן וכל עמא ר' גידל שיהי' אצלו הנשים כקאקי חיורא כמו האיש האלקי הקדוש ר' גידל הוה אבל ח"ו לומר כן כדאמר ר' אחא להרבנן קרישין ואי לא לא מכשיכ דור יתום כמונו בודאי לא נוכל לומר כן והרב הג' ר' שלמה סביל שליט"א בעהמ"ח שו"ת שלמת חיים הנדפס מחדש העיר אותנו בזה דמשיכ הלבוש דמתוך הרגלן בינינו דמי' עלן כקאקי דחיורא הלא זה א"א לומר כן והוא מופרך מני מפורשת עד שאין לו תשובה כלל וכלל, מנמרא מנהדרין דף ס"ד דאמרינן שם אהני ב"י דלא איגרי בקובתא פירשמי שם דיה אהני ב"י דך תקנתא דלא איגרי בקריבתא באמו ובאחותו אבל מתנה

האיסור החמור שלא יהיו בשמחת נשואין

אנשים ונשים בחדר אחד

הוא בא"א ובנדה עכ"ל דש"י ז"ל ולפי דברי הלבוש הנ"ל דמתוך הרגלן בינינו דמיא עלן כקאקי חיורא איכ למה היו צריכין הכנה"ג לעשות תקנה דלא ליגרי בקרובתא באמו ובאחותו הלא לא יש הרגל יותר כאנשים כמו אמו ואחותו ועכ"ז עשו אכנה"ג תקנה דלא ליגרי בהן הרי מסורש להדיא דההרגל אינו מועיל להיות דומה אצלו כקאקי חיורא דאל"כ לא היו צריכין האכנה"ג להתקנה דלא ליגרי באמו ואחותו אשר ההרגלן היא יותר מכל כמובן עכ"ל הרב מהרש"ם הנ"ל

עוד מה נאמר לרבינו ר' יהודה החסיד בעל תומ' זצ"ל שכתב ב"מ חסידים מ"י תתשל"ח דאף שניטל היצה"ר מקרובים מ"מ ע"י ההסתכלות בעריות היצה"ר מהפיו או מ"י בקרובים ואינו מועיל אצלם ההרגל כלל להיות אצלם כקאקי חיורא ועי"ש ו**ע"כ** כדי דלא נשוויי למאורן של ישראל הלבוש הקדוש כטועה בדבר משנה ובריות מסורשת ח"ו מוכרחין אנו למשכן נפשינו ולומר אישר בודאי תלמיד טועה הומ"ק בדברי הלבוש המילות האלו מן ואין נוהרין בזה עד כיון דדשו דשו אבל הלבוש ח"ו לא כתב זאת מעולם כיון שהם דברים היפך דברי חז"ל כנ"ל

והסכימו עמי בזה הרבה רבנים גדולים וצדיקים דעירנו עיה"ק ירושלים תוכב"א אשר אי אפשר בשום אופן שהלבוש הקדוש כתב זאת ולסתור גם דעת עצמו שהוא כתב בפירוש בהלבוש אהע"ז הנ"ל שהוא דבר תורה להתרחק האנשים מהנשים וכנ"ל נד' התורה השלימה הנ"ל, ונהורנא כי שכיבנא יפוק הלבוש דותי כי תריצנא ל"י להעמידו על האמת כנ"ל ולהשומע לתורת אלקינו ולהפוסקים ראשונים ואחרונים האוסרים בזה יונעם לו ותבא עליו ברכת טוב בזה ובכא

קונטרס

עשרה מאמרות בק"ש

ועתה נסים את ספרנו זה במצורת הכלת עול מלכות שמים באיזהו דינים
נחוצים לכל איש ישראל מדיני ק"ש אשר הוא לעיכובא.

א"י כתב המחבר באורח סי' מ' מע"ד דמצות ק"ש צדיכה כונה לצאת ידי חובות ק"ש
וכ"כ בש"ע הרב ארס"ד ו"ל ש"ס וז"ל כל המצות צריכות כוונה לצאת י"ח בעשיית
אותה מצוה ואם עשאה בלא כונה לצאת י"ח כו' לשם אותה מצוה לא יצא י"ח מה"ט
וק"ש הוא סן התורה וצדיכה כוונה לד"ה עכ"ל

וכן סבואר בהפתיחה להפ"ט בה"ל ברכת השחר דאם לא כיון מתחילה לצאת י"ח
ק"ש דצריך לחזור לקרותו בכוונה לצאת י"ח ק"ש עכ"ל,

וכ"כ בסידור יעב"ץ קודם הק"ש באות י"א וז"ל ויכון לצאת י"ח מ"ע דק"ש ודיעבד
שקרא מסוק ראשון ובשכמ"ל"ו ולא כיון כנ"ל כו' לא יצא עכ"ל,

וכ"כ בסידור הרב מליסא קודם ק"ש באות ד' וז"ל צריך לכוין בק"ש לצאת מ"ע של
ק"ש וכת"ש באות ה' על אם לא כיון כנ"ל אם נזכר קודם שאמר ואהבת יסתין
טעם ויאמר שמע ובשכמ"ל"ו פעם שנית בכוונה לצאת עכ"ל

וכ"כ במשנה ברורה שם סק"ח וז"ל ואם לא כיון לצאת י"ח בעשיית המצוה לא יצא
מה"ט וצריך לחזור ולעשותה ואפי' אם ספק לו אפי' כיון אם הוא מצוה דאורי"י
ספיקא לחומרא כ"כ הפר"מ סי' תקפ"ט עכ"ל.

ע"כ קודם מצות ק"ש צריך לכוין במחשבתו הרינו מוכן ומוזמן לקיים מ"ע של ק"ש
דשחרית אם הוא בשחרית ובערבית צריך לכוין לקיים מ"ע של ק"ש דערבית כאשר
צונו ה' אלקינו ית"ש והא לעיכובא כנ"ל,

וע"י במ"ב סי' סק"י שכתב וז"ל ודע עוד דכתב הח"א בכלל סי' דמה דמצרכינין ל"י
לחזור ולעשות המצוה היינו במקום שיש לתלות שהעשייה הראשונה לא היתה לשם
מצוה כגון כו' בק"ש שהיתה דרך לימודו אבל אם קורא ק"ש כדרך שאנו קורין בסדר
התפילה כו' אע"פ שלא כיון לצאת יצא שהרי משום זה עושה כדי לצאת אע"פ שאינו
מכוין עכ"ל וז"ל היכא שמוכח לפי הענין שעשיתו הוא כדי לצאת אע"פ שלא כיון במירוש
יצא אבל בסתמא בודאי לא יצא כדאיתא בתוס' סוכה ל"ט ע"א ד"ה עובר עיי"ש וכ"ו
לענין דיעבד אבל דכתחילה ודאי צריך לזוהר לכוין קודם כל מצוה לצאת ידי חובת המצוה

וכן

הונמדם עשרה מאמרות בק"ש

וכן העתיקו כל האחרונים בספריהם עכ"ל המ"ב שם עכ"פ וכינו לדין אשר הוא חיוב נדול על כל איש לכיין קודם ק"ש במחשבתו הריני מוכן ומוסמן לקיים מצות עשה דק"ש של שהרית ובערבית ק"ש של ערבית כאשר ציונו הבורא ית"ש.

ז"ע צריך יש כוונה המעכב בדיעבד אליבא דכ"ע שיכוין פירוש המלות של הפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו כמ"ש המחבר סי' ס"ע הקורא את שמע ולא כיון לבו בפסוק ראשון שהוא שמע ישראל לא יצא וכתב המ"א בס"י סיני סע"ד סק"ה דבשכמל"ו בכלל פסוק ראשון הוא וכ"פ בשיע ארמו"ר הרב זצ"ל בס"י סיני סע"ה וז"ל אע"פ שלכתחילה צריך לכיין בכל הג' פרשיות עיקר הכוונה היא בפסוק ראשון שהוא קבלת מ"ש וה"ה לבשכמל"ו שהוא ניכר קבלת מלכות שמים כו' לפיכך אם קרא ק"ש ולא כיון לבו בפסוק ראשון או בשכמל"ו צריך לחזור לקרותן ואפי' האומרים מצות אין צריכות כונה מורים בזה שאם לא כיון לבו לא יצא י"ח מן התורה עכ"ל הרב ארמו"ר זצ"ל ופירוש הפשוט של שמע ישראל הער צו יוד ויכווין שהוא שומע ומאמין ה' יכוין פירוש קריאתו בארנות שהוא ארון הכל יכווין גם ככתיבתו הו"י שהוא ה' הוה ויהי אלקינו יכוין שמקבל עליו על אלקותו יתברך ה' כנ"ל שהוא ארון הכל והו"י כנ"ל ה' הוה ויהי, ה' אחד יכווין שהוא אחד מעלה ומטה וד' רוקות העולם :

ג) עוד יש כוונה הכרחית לכיין קודם שמע המ"ע ליחזרו כמ"ש בסידור יעב"ץ וז"ל יכוין בפסוק שמע לייחד שם ה' בכל כח שכלו להכירו ליחיד בעליונים ובתחתונים עכ"ל וכיון שמצות צריכות כוונה לצאת ומצוה זו הוא מצוה הב' במנין המצות להרמב"ם ליחזרו וע"כ צריך שיכוין במחשבתו שהוא מוכן לקיים המ"ע ליחזרו

ד) עוד יש כוונה הכרחית לכיין המ"ע לאהבו שהוא המצוה ה' במנין המצות להרמב"ם וכ"כ בסידור יעב"ץ שיחשוב במחשבתו אני מכוין לקיים בזה מ"ע של אהבת השם ויתלהב בנפשו או לאהוב את השי"ת בכל לבבו ונפשו שלא יהי' ח"ו דובר שקרים כו' ולכלול עצמו עם המוסרים נפשם על קידוש השם עכ"ל בסידור יעב"ץ ובח"א כ"ל כ"א וז"ל וטוב שיכוין ניכר שהוא מוסר עצמו להרינה בשביל אמונת השי"ת וידמה בדעתו כאילו הוא נשרף עכשיו על קדושת שמו ית' ויתעלה ויחשב לו כאילו עשה בפועל ממש עכ"ל ה) ג' יש לכיין משיכ המחבר סי' ס"א סע"ב שבשעה שאוסר אשר אנכי מצוך היום כאילו שומע היום שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים.

ו) מחבר ספורש בס"י ס"א סע"א יקרא ק"ש בכוונה באימה ובריאה ברתת וז"ע.
ז) ע"י בביאורי הנרי"א סי' ה' שכתב שם שהגם שלפי עוסק הדין א"צ לכיין בזכירת הסם הו"י רק לכיין פירוש קריאתו שהוא ארון הכל עכ"ז בהב' שמות הו"י בפסוק ראשון של שמע יש לכיין בו כקריאתו שהוא ארון הכל וגם ככתיבתו שהוא היה הוה ויהי'
ח) מבואר בס"י ס"א סע"ב וז"ל צריך ליתן ריוח בין תיבה שתחילתה כסוף תיבה שלפני כנון בכל לבבך על לבבכם בכל לבבכם וכו'.

קונטרס עשרה מאמרות בק"ש

ט) איתא בספרי יראה רבעת שאומר אלקינו יכוין שהוא מקבל עליו עול אלקותו ית"ש ועל זרעו ועל זרע זרעו עד עולם להורותם דרך ה' וזהו מגולה גדולה שיהיו בנוי וב"ב יראי השי"ת (י) סבואר בש"ע סי' ס"א סעיף כ"ו והפסוק של ש"ע ישראל צריך לזכור בקול רם.

איתא בסידור דרך החיים בק"ש בס' ציצית אות ז' דכשיגיע להפסוק אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים יכוין לקיים המ"ע של זכירת יציאת מצרים, כי מצות אסירה לכ"ע בעל כוונה לצאת כמו בק"ש המעבד הכוונה לצאת אפי' בדיעבד כנ"ל.

כתבתי כל זמן וזאת לצמור שלא יהטוף ח"ו בעת אמירת ק"ש ומכשי"כ החזן שלא יהי' סן המעבד את הרבים מלעשות מצוה אשר סבואר בהרמב"ם ז"ל בס"ד מה"ל' תשובה ה"ל' א' דזה בכלל המחטיא את הרבים אשר דינו כבר סבואר בהרמב"ם ז"ל ה"ל' תשובה ס"ג ה"ל' ו' דאין לו חלק לעוה"ב ע"כ מוס"פ הדבר על השי"ץ להאריך מעט בק"ש בכדי שאיזה אנשים עכ"ם יכוונו הכוונות הכרחיות הפשוטות הנ"ל והשומע יונעם ותבא עליו ברכת טוב ויזכה לעוה"ב.

ומעשה רב ידענא אשר שמעתי מאיש הכיד ותי"ח גדול אשר הוא סיקרי ירושלים רפה ע"ה"ק תובב"א ר' ישכר מענד"ל וויינגארט שליט"א אשר בדיד' הנה

עובדא שהוא הי' אצל הרב הנאון הקדוש אדמו"ר ר' יחיאל מאיר אבר"ק נאסטאנין וצוקלעה"ה אשר הרב הנאון הקדוש אדמו"ר סקאצק וצוקלעה"ה העיד עליו שהוא מל"ו צדיקים והתפלל סמוך להשי"ן מעט במהירות ואחר התפלה שלח אליו לבא אצלו ושאל אותו מה ואבוי מה עשית היום עשית כמירת ירבעם בן נבט אשר חטא וההטיא את הרבים והרישי"ם הנ"ל צעק לפניו רבינו הקדוש מה ראיתם בי והשיב לו כאשר עמדת סמוך להשי"ן והתפללת מעט במהירות וגרסת שהשי"ן יתפלל ני"ב במהירות ועי"ז התפללו כל הציבור במהירות עד שלא יכלו לכוין פירוש המלות והמעבד את הרבים מלעשות מצוה סבואר להדיא בהרמב"ם ה"ל' תשובה בס"ד ה"ל' א' דזה בכלל המחטיא את הרבים אשר דין המחטיא את הרבים סבואר בהרמב"ם ה"ל' תשובה ס"ג ה"ל' דאין לו חלק לעוה"ב, וצעק לפני האדמו"ר מנאסטאנין הנ"ל מה יעשה לתקן זאת, והשיב לי שיעשה תשובה וינסור נ' פעמים כל הספר תהלים בהעלם אחד, ואחר התיקון הנה בא לפניו אסר לו וסר עונך וחטאתך תכופר אבל תקבל עליך מהיום והלאה אשר לא תהי' ח"ו עוד בכלל המעבד את הרבים מלעשות מצוה בזה למהר ע"י השי"ן חלילה ותזכה לעוה"ב

אגב אספר לכם מעשה רב מהרב הקדוש אבר"ק מנאסטאנין וצוקלעה"ה אשר המעשה הו' סיפר לי הרב החסיד מו"ה ר' זימ"ל קאנטאראוויטש מטאמאשאוו שליט"א בעת הוא בטאמאשאוו מה ששמע מפי זקנו הרב הג' החסיד הספורסם מה"ר יוסף אליעזר ז"ל קאנטאראוויץ אשר הוא הי' אצל הצדיק הקדוש מנאסטאנין וצוקלעה"ה על שבת קודש ובמוצאי"ק אחר חצות היו בבית המדרש של הרבי וצוקלעה"ה לערך שנים עשרה אנשים ובתוכם הי' גם אבי זקני ז"ל איוו מהם עסקו בחסידות ואיוו מהם למדו גמרא

מתאם

קונטרס עשרה מאמרות בקיש

ומתאנם. בא הרבו וצ"ל לבית המדרש ובקש אותם כי יבואו לביתו וכאיש אחד כלם עמדו ועשו רצון הרבי ו"ל ובבואם לביתו כבד אותם כי ישבו אצל השלחן והוא בעצמו כיבד את כל אחד עם כלי זכוכית עם משקה טייל ומיני מוננות, ובעת שהתחילו לאכול ולשתות אמר להם אמר לכם מאורע אחת אשר היום בערב מת איש רשע ר"ל ומובן מעצמו נודל השמחה של המלאכי חבלה בעת בא לידם איש עבריין כזה תיכף לקחו אותו לזרקו להגיהנם היותר קשה, אמנם בא מהצד מלאך קטן מליץ טוב עבורו ואמר האם אותו אתם חסצים לרוחצו לניהנט הלא בשעה הזו נתן נדבה לאיש מדוכא ר"ל אשר בלתי עזרתו הי' מת ברעב והחי' אותו ממש וכלל זה מסור בידנו המחוי' נמש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא ואותי הוא ברא בעשותו המצוה הגדולה הזו ולכן אין אנכי מניח אתכם כי תזרקו אותו להגיהנם והלכו לדון לפני המסליא של מעלה ויצא המסק מהמסליא של מעלה אשר הדין עם המלאך הקטן המליץ הוה ומסקו לו את הנן ערן ומיים בדברי קדשו יהודים חביבים אולי בין כולכם אמצא אהר אשר אחי' אותו עם הגלאו טייל והמוננות ואוכה עיני לניע:

ועתה אעתיק מסילי דשמיא מח שראיתי בספרו היקר של הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם ברורו ר' שלמה קלונער וצוקללה"ה טוב מעם ורעת חלק א' בסוף סי' ק"ב וז"ל ובנידון במה ששאל במה שאין בידם לילך ביארמולקעס תחת הכובע מדינא דמלכותא ורק בביהכ"נ הולכין ביארמולקעס ובשבת דאין שם עירוב מכח הנכרים שאינם מניחין לעשות עירוב ע"כ לובשין היארמולקא אף בחוץ אך כשרואין הולכין נדרם שוטרי המלך הם מסירים אותם מראשם מסחרם אם סותר לעשות כן בשבת סיון דאין שם עירוב ויש חשש דילמא אתי להעביר דיא ברה"ר ואף דאין לנו רה"ר הרי יש דעות ריש לנו רה"ר וכו' הנה בזה אין צריכין להחמיר כי המחבר סתם בפשיטות סי' שיג מעיף י"ח שנהנו להקד' מטעם זה לצאת בומינינו כו' ומכשי"כ ביארמילקא רהוי מילי דשמיא אוי ואבוי שעלתה בימינו כך ונדולה עבירה לשמה שמתר להם להקל בזה ובזכות זה נוכח לחפר עצת השטן ולרוסס קרן ישענו כנמשו ונמש ירדו עכ"ל אות באות

ובזה נבין מה שנהנו בזה היראים ואנשי מעשה שלא להסיר היארמילקס מעל ראשם גמיר כיון שהרב הגאון הצדיק רש"ק וצ"ל כתב ע"ז דהוא מילי דשמיא ואפי' במקום נרנד עבירה כתב ע"ז שנדולה עבירה לשמה ש"מ מזה אשר לילך בהיארמולקא הוא דבר גדול מאוד

וכעין זה ראיתי במ' דובר שלום דף פ"ו ששאל חמיר אחר להרב הגאון הקדוש אדמו"ר האב"ד דק"ק בעל וצוקללה"ה להגיד לו טעם הדבר מה שנהגים החסידים והיראים לכסות ראשם ביארמולקא לכבד הכובע העליון והשיב לו הרה"ק כי

יארמולקא

יארמילקא הם אותיות ירא אלקים ולכך הולכין ביארמולקא להיות יראת אלקים על ראשם ושאל אותו האדם חשוב הנ"ל א"כ ילכו רק ביארמולקא לבד והשיב לו דאית יראה עילאה ויראה תתאה והכיבוע העליון הוא כנגד יראה עילאה והיארמולקא הוא כנגד יראה תתאה והעולם אומרים יארמילקא ירא מלכא ודפח"ח.

וכדי שלא להוציא הנייר חלק אציג בכאן מה שהעירני חכם אחד לחזק את דברי בענין מה שהתרתני בשני ביצים שבשלו ונמצא באחד מהם טיפה דם דהביצה השני מותר בפשיטות

דהנה כאשר הרב הגאון המפורסם ר' אלימלך רובינשטיין אבד"ק ראהוב שליט"א כתב בהפתיחה דספרו נינת אלימלך לסתור את דברי משי"כ כספרי ואמרי אמן חלק ב' דף ט"ו להתיר בב' ביצים שלימים שבישלו ונמצא באחד טפת דם ושסקתי שם להתיר הביצה השני' מכמה טעמים ברורים אשר כבר נדפסו בהיתר שלי בשערי תורה ח"ג סי' ס"ט וכבר הסכימו עמי בזה גדולי הדור אשר דבר זה פשוט להתיר מכל הראיות ברורות שכתבתי ואף שכבר דחיתי כל דבריו מ"מ באתי להדפיס בזה משי"כ לי גם ידירי האברך כמדדשו הרב הגדול בתורה ויראה המוסטך מגדולי הרבנים דפה מו"ה ר' אברהם ווילה"ם שליט"א חתן ידידי' הרב הגאון הגדול המפורסם בתורה ובחסידות בנש"ק נקש"ת מוה"ר ר' ישראל זאב מינצבערג דומו"ץ דפה שליט"א ובן ידידי' הרה"ג החסיד המפורסם בתורה ועבודה מוה"ר נחמן יוסף ווילה"ם שליט"א סחותנו של כ"ק מרן אדמו"ר הרב הגאון הקדוש הצדיק המפורסם סבא קדישא הסידא ופרישא נר ישראל רבינו ר' נחום טווערסקי מראחסיסטרינווקע שליט"א שכתב אלי לחזק את דברי ההיתר שלי ולא אמנע הטוב מבעליו להדפיס זאת משמו להביא נאולה לעולם וז"ל

בחולין דף ס"ד נמצא עליו קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר אסר ר' ירמיה והוא שנמצא על הקשר שלה תני דוסתאי אבוא דרבי אפוטרוקי לא שנו אלא

שנמצא על החלבון אבל אם נמצא על החלמון שלה אפי' הביצה אסורה ס"ט דשרא תיכלא בכולה ובאיזה מקום הביצה נאסרת יש שלש שיטות (א שיטת רש"י דאם נתפשט הדם מקשר החלבון דכל הביצה אסורה. ב) שיטת הרי"ף ורמב"ם דאם נמצא הדם בחלמון דכל הביצה אסורה ואם נמצא בחלבון הדם אסור והביצה מותרת. ג) שיטת הרא"ה דאם נמצא על החלבון אסורה ועל החלמון מותרת. עיי"ש במ"י סי' כב"י ובמ"י סק"ב ודם ביצים אי הוי דאורייתא או דרבנן תלוי ב"כ תירוצים בתוס' חולין דף ס"ד דיה והוא עיי"ש ופסק הרמ"א ביור"ד שם להחמיר ככל השיטות והביצה נאסרת בכל מקום שנמצא לו דם, אבל אם נתערב בביצים אחרים הביצים מותרים הואיל ובלאו הכי הו' בתרי בטל והטעם כתב הש"ך כיון דהרמב"ם וש"ך וסמ"ק ואגודה ואו"ה ומהר"אי סבירא להו דדם ביצים מדרבנן בתערובות ביצים סמכינן עלייהו והוה ספק דרבנן עיי"ש ופסק הש"ך דאפי' נתערב רק חר בחד נ"כ מותר רי"ף הביצת ההיתר הוא יותר מביצת האיפור והוה ס"ם עיי"ש ומשמע מדברי הש"ך בין נתבשל ביצת האיפור עם ההיתר

ובין אם נטרף ביצת האיסור עם ההיתר מותר עיי"ש ודו"ק ועיין בעצ"ל סימן ס"ו שביאר דעתו משום דכיון דייא דם ביצים דרבנן יש להתיר גם בספק א' בנוף וספק א' בתערובת גם חד בחד עיי"ש אך האחרונים חלקו על הש"ך דאין להתיר חד בחד עיי"ש ברעק"א ובב"י וב"י"ח וב"ב"ש ובחכ"א ותשובות ב"ש ובספר מ"ח עיי"ש ודו"ק ועיין בב"ב"ש בחי"ד החמיר בחלמין דלא מחשב ספק כאן דרוב חפ"סקים ס"ל כן, עיין בחכ"א כ"ל ב"ט דין ז' דפ"ג ע"י ופ"ג מכואי בפר"ת ס"י נ"ב סק"ה וס"י נ"ג סק"ה ובשו"ת טטו"ד תליתאי ס"י ק"י"ח ושו"ת שם אריה ס"י י"ג ותשובות באר עשק ס"י ס"ה ותשו' ח"ס ס"י ע"ח ונלע"ד להתיר היכא דבישול"ה חד בחד דהנה ביור"ד ס"י ק"ג הביא הש"ך בשם הרשב"א דכל פליטה היוצאת בע"כ היא מעט פחות נכלעת בהב' מכחי כמיתה וממילא איכא תמיד רוב עיי"ש והגם דר"ז נאמר רק לרבר גנום אבל לרבר שבת חיישינן לפולט וחוזר ובו"ע ופולט עיי"ש בפרמ"ג בס"י צ"ב זה אינו דהא רח בלח בה"מ ל"א חנינ עיי" ב"ט צ"ב והכא כיון דאיכא עוד ספק אם הדם במקום האוסר מותר אפי' בלא הפ"מ עיי" בש"ך בסו" ס"י נ"ד ופרמ"ג בכל"י הוראת או"ה אות ו' וה"ג לא אמרינן דהמים הנבלע בביצה נ"ג כיון דאיכא רוב נגד פליטת הביצה עצמה מותרת ודו"ק ועוד י"ל והוא עיקר דכיון דאיכא קליפת ההיתר וקיי"ל נמי דקליפת האיסור נמי מצטרפת להיתר במקום הספק א"כ יש רוב בודאי בביצת ההיתר נגד האיסור וי"ל עוד הכא כיון דאיכא עוד משיקא מתירין אפי' באין הספק כמ"ש ועוד הא מבואר התם דלאיסור אינה מצטרפת וכיון דקליפת ההיתר מצטרפת רק להיתר א"כ יש רוב בהיתר נגד האיסור בודאי, ואתינן ע"ה דיש להתיר הביצה השנייה בפשיטות כביעו"ת בכותחא מכל הטעמים הנ"ל, וכמו שפסק בכתה"ד שליט"א וזה ברור בס"ד :

וּמִיּוֹשׁ הפלתי דאחר בישול לכ"ע דרבנן עיי' ביו"ד סוף ס"י צ"ב שפסק בזה וכ"ה בהנהגות נוע"מ שע"ל הפס"ג מהגאון בעל שו"מ עיי"ש ובאמת כן מבואר בש"ך ס"י ס"ו סק"ט וז"ל ונ"ל דה"ה אם נתבשל ונתערבה אח"כ באחרות יש להתיר התערובות וכו' ואע"ג דאפשר עיי' בישול נותנת טעם באחרות משא"כ כשהיא חיה (עיי' בפרמ"ג בשע"ה"ת) מ"מ נראה דיש לסמוך אדברי מקילים דאמרינן דם ביצים דרבנן עכ"ל וא"א כדברי הפלתי אדרבה כבישול עדיף טפי ודו"ק, ולענין המים כבר צידד הפס"ג ד"ל כיון דיש דיעות דדם ביצים דרבנן גם הש"ך מודה דאמרינן ס"יק וגם האינו מינו מותר ואף דהלבו"ש מחמיר בזה עיי' בשו"ת טטו"ד מהד"ק ס"י ק"ב פסק כהפ"מ: ורק אם ביצת האיסור טרוף עם ההיתר חד בחד כבר פסקו כל האחרונים דלא כהש"ך, ודפח"ח ושי" :

הש"מ"ה לקונטרס עשרה סאמרות לק"ש : בסידור יעב"ץ כפי ציציית כתב כשיאמר וראיתם אותו, יסתכל בציציית ויכוין לקיים ט"ע זו, וכ"כ בהסידור של הרב מלימא בהכוונת הפשטיות שם וז"ל, וראיתם אותו [יכוין] אני רוצה לקיים המ"ע של וראיתם אותו :

קדושים השממות תהיו

השמטה מעטור כ"ג סוף אות ג' ובפרט שאדונינו הש"ך ז"ל במ" קמ"א ס"ק ל"ב על מה שהמחבר סתיר לצור צורת אדם הראש לבר והגוף לבר כתב שם הש"ך ז"ל והסמ"ג לאוין כ"ב פסק ראפ"י באדם אין חילוק בין חצי צורה בין צורה שלימה ולעולם אסור והמחמיר בכ"ז תבא עליו ברכה עכ"ל הש"ך.

וכ"ב בפ"ת שם סק"י בשם הש"ך דף ע"ז בד"ה וכן נוהגין כת"ש דכשר הרבר שלא לנהוג כן לצייר אפ"י ראש אדם לבר או גוף אדם לבר יעו"ש וכ"כ הגר"ל שבאחרונים הרב הגאון הספורטס ר' אברהם די בוטון בספרו היקר שו"ת לחם רב סי' כ"א שאף עפ"י דין אין נכון לצייר צורת אדם יעו"ש.

ואחרון אחרון חביב בתשובות דברי מלכ"אל הל"ק ג' סי' נ"ח פוסק נ"כ לאיסור לצייר צורת אדם אפ"י הראש לבר אשר השיב שם לשואלו ע"ד מה שדרוש לעסקו שלוח תמונת שקורין פאטינאראפיע אם יש בזה חשש איסור והשיב שם וז"ל לפי"מ דאיתא בש"ס ב"ק ק"א דאיבעי' להו אי חוותא מילתא היא או לא ולא אימשתא ולפ"מ ש"כ בתשובות הר"ן סי' ע' ובפ"ח יו"ד סי' ק"ב בדאיבעי' דלא אימשתא דבראורייתא אולינן לחוסרא א"כ כיון דהכא הוי בראורייתא שלא לעשות צורות אדם מיל"א חוותא מילתא היא והוי כצורה בולטות ראסור מראורייתא לפי"מ דאיתא שם דאי חוותא מילתא היא הוי כאלו הצבע הוא בעין על הצמר יעו"ש.

והשתא כיון דחוינן אשר כל הני גדולי רבנותא נאוני עולם מחמירים בזה שלא לצייר אפ"י ראש לבר של האיש או הגוף לבר ככ"ש דאסור לצייר ראש האשה פאטינאראפ של אשה דאיכא תרתי טעמא לאיסורא האי' מטעם הש"ך בשם הסמ"ג והגאון הש"ך הנ"ל ותשובות לחם רב הנ"ל ותשובות דברי מלכ"אל הנ"ל דאמרי לצייר אפ"י צורת איש. וטעם הב' מטעם הספר מחזה עינים הנ"ל וספר טהרת ישראל הנ"ל שכתבו שהיא עון גדול מדיני דנסרא לתלות צורת אשה בשום בית ישראל ודי בזה.

עוד השמטה מעטור כ"ה מתחולת אות ט' הבאתי דברי הקב הישר שהביא מאחז"ל והוא במנינה כ"ח דאסור להסתכל בצל"ב דמות אדם רשע נזכיר עוד בזה מאחז"ל בזה"ק סי' וירא דף ק"ה במדרש הנעלם וז"ל ק"א"ר מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יכנסו לנהיגם, ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם שאלמלא מלכו הקב"ה לתרח מן העולם כשהי' עובד ע"ו, לא בא אברהם אבינו לעולם, ושבטי ישראל לא היו והמלך רוד ומלך המשיח והתורה לא ניתנה, וכל אותן הצדיקים והחסידים לא היו בעולם עכ"ל הוזה"ק.

עוד השמטה שם מתחילת אות ט' שם הבאתי דברי הקב הישר פרק ב' ישירניל עיניו להסתכל בדבר קדושה, והוספתי שגם באיש צדיק וקדוש מצוה הוא להסתכל בפניו ואו הוא פ"משיך עליו בזה קדושה והארה גדולה כדאמרין בעירובין י"ג ע"ב

כרושים השמטות תהיו

אמר רבי האי דמתחדדני מחבראי דחזיתי לר"מ מאחורוי ואילו חזיתי מקמי היה מתחדדני סמי וכן אמרו בירושלמי מ"ה דביצה ה"ב ר' יוחנן ורשב"ל תרויהוּן אמרין אנן לא זכינן לאורייתא אלא בנין דחמינן אצבעיתא דרבי מן גלגוקין רידי' (היינו בית היר שלו) **וכן** אמרו בויקרא רבה ס"ב א"ר יצחק טוב רואי בהלכה כל הרואהו [לדוד] נוכר תלמודו

וחזינן דלאו דוקא באדם קדוש שורה קדושה אלא אפי' בהכלים של איש קדוש שורה ניכ קדושה והארה גדולה כדאמרינן בירושלמי נדרים סרק ר"א היא וזיל אמרינן ל"י מנא לך הדא אמר להן מקלו של ר' מאיר היתה בידי והיא פלמדת אותי דעה עכ"ל ופי שם בהקרבן העדה ר"ה מקלו של ר"מ וז"ל כלומר משענתו של ר"מ היתה בידו וממנו למד דעה והשכיל עכ"ל, וגם בהמני משה שם ד"ה מקלו של ר"מ כתב וז"ל להפלת קדושתו ושבוהו של ר' מאיר אמר כן עכ"ל, הרי מפורש יוצא מפי דברי הירושלם הוה שאפי' גם בהכלי של איש צדיק וקדוש ניכ שורה עליו קדושה גדולה

השמטה מעמוד י"ח שורה א' הני שהוא מריח בהבשמים שעלי' אשר זה אמור מהי"ת להריח בהבשמים של ערוה וכתב במשנה ברורה בס"י רי"ז ס"ק ט"ז בשם הפרמ"ג כאשר הבתולות שלנו מתמן בחוקת נרות הן שאינן טובלות לנדתן אמור לכו"ע להריח בהבשמים שלהן הבכל"ע עריות הן, ומקורו טהור מהמכילתא דרשב"י פי יתרו ס"י י"ד וז"ל דיא לא הנאף לא תהנה באף מבאן אמרו אסור להריח בהבשמים של ערוה עכ"ל המכילתא, והנה הרשב"א ז"ל הוכא בב"י ס"ס רי"ז תמה על הרמב"ם ז"ל ישכי במ"ט מה' ברכות דאין מברכין על בשמים של ערוה שכתב הרשב"א ע"ז לא ירעתי מאן לו דרב ז"ל שלא ירעתי לו מקום עכ"ל הב"י.

ועתה כאשר זכינו שיצא לאור הספר הקדוש הזה המכילתא דרשב"י ע"י הרב הד"ר האפמאן זצ"ל אשר מצא זה המציאה באוצר הספרים ביבלאטיקא ישינה המכילתא הנ"ל וא"כ מצא הרמב"ם ז"ל מקור קדוש מגדולי חז"ל לדינו דמסק דאין מברכין על בשמים של ערוה מהמכילתא דרשב"י הנ"ל דאסור להריח בהבשמים של ערוה ומטילא אין מברכין על הבשמים שלהם משום דאסור להריח בהבשמים שלהם כמבואר באו"ח ס"י רצ"ז ס"ב וכ"כ המחבר ס"י רי"ז סע"ד וז"ל בבשמים של ערוה כגון קיפה של בשמים התלוי בצוארה או אחוזת בידה אין מברכין עליהם לפי שאסור להריח בהם, וע"כ ודבר זה צריכים אנו להודיע ליראי ה' דבמשנה ברורה ס"י רי"ז ס"ק ט"ז כתב שם בשם הברכי יוסף דאפי' בהבשמים של אשתו נדה ניכ אסור להריח בהם והוכא שם דין זה בשע"ת מק"ה ולפי הנ"ל היא חשש איסור דאורייתא ע"כ צריכים לברוח מזה האיסור ככורה מפני האש.

השמטה לסוף דף ס"ה לענין המ"ע להסתכל בציצית, וכ"כ כפי קב תישר מי ביה אות ג' ח"ל זכן קבלה הוא בידי מן אנשי מעשה שאם היו יושבים בטלים מן המצות חיו סמסמשים בציצית והיו מסתכלין בהציצית, ותוא ענין גדול לקיים מצות דאיתם אותו :

זה הכול קורא הוא מה שהדפסתי כבר והגני מעתיקו כעת בהוספות ותיקונים רבים ביותר שאת ויתר עז בעזהשית עם כמה תשובות מהרבה רבנים הגאונים של ארצנו הקדושה שליט"א מה שהרעישו וביררו עפ"י ש"ס ופוסקים את חומר וגודל האיסור של הבלוריות שהוא איסור דאורייתא ממש בכמה ענינים ה' ירחם וישיים בלבנו לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתנו הקדושה באהבה אמו.

דא גזירת אורייתא

הנה זה מחדש באו לאה"ק איזהו אנשים מחויל אשר המה הולכים בבלורית דהיינו שמניחים בפאת ראשם מלפניהם במקום הנחת תפילין שערות גדולות לנו וליופי שקורין (משאפ) נתן ה' בלבי לברר כל כי האי איסורא בזה להצילם מרדת שחת וגם שלא יתפשט ח"ו האיסור הגדול הזה גם בין בני ציון היקרים שיחיו.

הנה בענין האיסור של הבלורית כתבו רבותינו הפוסקים הגאונים האחרונים ז"ל שהיא מה שמגדלין השער לנו וליופי דרך שחין גאווה והיא עיקר האיסור של הבלורית הלא המה הביח שכתב שם בס"י קע"ח וז"ל ומיש [הרמב"ם ז"ל] ולא יחדל ציצית ראשו כמו ציצית ראשם והוא שמגדלין השער לנו וליופי כמו הבתולות דרך שחין גאווה כו' עכ"ל הביח שם וכ"כ בחפרישה שם סק"ג וז"ל דאסור לנדל ציצית ראשו כמו ציצית שלהן אף שאינו מגלח כמו שמגלחין הן עכ"ל, והס"ז כתב שם סק"א וז"ל דאף בלי שום נילוח נאסר איסור זה כו' ואף זה בכלל בלוריות שאסרו חכמים עכ"ל ומכ"ש דאב מגלח עצמו ומט"ח שערות לנו וליופי דודאי הוא האיסור הבלוריות וכמו עפ"ז הס"ז אה"כ

ווי' דחד טעמא הוא שהכלל שיש לישראל להברל מהם דזה לי בכך וזה לי בכך כי חמדינות ח'וקות במנהגם בזה עכ"ל ומסיק דנס הבי"ח והפרישה מסקו כן והבי"ח כתב 5] באירוש דכל גידול השער שהוא לנו וליופי כמו הבתולות הוי' דין בלוריות, וכ"כ השיך ביו"ד סי' קע"ח במק"א ד"ה לא יגדל ציצית ראשו הוא שמגדלין השער לנו וליופי כמו הבתולות דרך שחץ וגאווה וכ"כ הפרישה עכ"ל השיך ז"ל, והוא מסכים להבי"ח והפרישה והטו"ז וכ"כ טרן אדונינו הגר"א ז"ל ס"ק ב' וכ"כ הברכ"י שם ווי' בר"ה ולא יגדל ציצית ראשו ווי' אף בלא גילוח אסור כו' והרבה בחורים במדינתנו נכשלים בזה ויש להוכיחם אולי ישיבו עכ"ל, וא"כ מאן חשוב ומאן ספין לעבור על גדולי הפוסקים האלו הפרישה והב"ח והטו"ז והשיך והבר"י והגר"א ז"ל אשר מלחמם אנו אוכלים ומיטיהם אנו שותים שפוסקים כן. א"כ לב מי לא יירא לעבור על כל דברי גדולי הפוסקים הנ"ל שסמקו שחשערות העשוי לנו וליופי הוא עובר בזה על האיסור בלוריות: **והנה**, הרב הגאון המחצית השקל במי' כ"ז סק"ד ספ"ו לפידים יהלוכו על אותם המגדלי בלורית וז"ל שם ורע עלי המעשה אותן המגדלין בלוריותיהן מלבד כי הוא דרך שחץ וגאווה יש קצת איסור ממשיך ביו"ד סי' קע"ח שיש בזה איסור בהנחת תפילין כיון שגדולים הרבה ליכא למיטר היינו רבותיהו וחוצצים ומשום מעשה אנשים הללו ל"ל היינו רבותיהו כו' והיה הגי' שערות מרובים הוי' ככובע עבה עכ"ל, והיבא דברי המחצה"ש אלו בהרבה אחרונים.

הא' (בגדול שבאחרונים הרב הגאון ר' שלמה זלמן אבריק מיר ז"ל שפסק כהמחשה"ק מרעת עצמו בספרו הבהיר הנדפס עוד בשנת תקל"א בספר שלחן שלמה על הש"ע סי' כ"ז סק"ד וז"ל לא יהא חוצץ בין תפילין לבשרו לכן יזהר כו' גם שלא יהא "שערותיו גדולים" עכ"ל.

הב' (בקיזור ש"ע סי' י' סק"ד וז"ל אבל אותן המגדלין בלורית מלבד מה שהוא דרך שחץ וגאווה ויש בזה איסור יש בזה עוד איסור משום הנחת תפילין רכיון שגדולים הרבה הוי' חציצה עכ"ל.

הג' (במשנה ברורה ס"ק ט"ו).

הד' (בסי' כף החיים ס"ק ט"ו מביא דברי המחשה"ק באריכות ומביא דברי הקצ"ש ועוד אחרונים לאיסור.

הה' (בסי' תוס' חיים על החיי אדם מביא נ"כ את דברי המחצה"ש אלו להלכה. הו' (הפתח עולם על הש"ע שם הוא מביא דברי המחצה"ש הזה להלכה, ועתה אפי' חוץ מהחששת המחצה"ש והשלחן שלמה הנ"ל מאן חשוב ומאן ספין לעבור על דברי הפוסקים הגאונים האחרונים האלו אשר מלחמם אנו אוכלים ומיטיהם אנו שותים

דא גזירת אורייתא

ג

הלא המה הב"ח והפרישה והט"ז והשי"ך ז"ל ואדונינו הגר"א והברכ"י ז"ל שכולם כתבו שמה שמגדלין השער לנוי וליופי היא עיקר האיסור של הבלורית; גם למעלה בקודש ראיתי בצוואות ר"י החסיד זלה"ה סי' נ"ו שכתב שם בזה"ל לא יגדל אדם בלורית שזה עון פלילי עכ"ל, ע"כ לא אוכל להתאפק מלהודיע קשוט דברי אמת לזכות את הרבים בזה להודיע את גודל האיסור של הבלורית שהאיסור הבלורית הוא עפ"י רוב הפוסקים היא איסור האורייתא ממש ואקוה שישמעו אלי היראים והחרדים לדבר ה' בזה להסיר מהם הבלורית שעשו לנוי ויופי כי עפ"י התורה"ק הוא איסור חמור ע"כ מי שיש בו זיק וניצוץ ירא שמים יסיר ממנו את „אשמתו“ כאשר שמעתי בשם הגר"א ז"ל ע"ז קרקך שער מתהר"ך „באשטיו“ גיוואלט מען טאר נישט גיין קיין טשאט עפ"י ציווי השם ית"ש אשר ציונו בזה בתורתו הקדושה אחרי רבים להטות ואם הרוב פוסקים הגי'ל אוסרים בודאי הוא איסור גמור ובפרט שגדולי הרבנים הגאונים הגדולים דפה ירושלים עיה"ק תוכב"א כולם המכימו עמי בזה אשר קטנם עבה מטנתי המקילים בזה ופסקו כולם שעוברים בזה על דת התורה"ק כנ"ל: והגם שבספר ערוך השולחן משיג על המחצה"ש בענין שערות גדולות אבל כיון שכל גדולי הרור מביאים דברי המחצה"ש הזה להלכה הרב הגאון המפורסם השולחן שלמה הגי'ל והקש"ע, והמטנה ברורה, והפתחי עולם, והתוס' חיים, והפוסק המפורסם השולחן שלמה כתב גם כן מדעת עצמו כן שכתב שם בפירוש בזה"ל גם שלא יהא שערותיו גדולים דחייצ"י הלא קיי"ל יחיד ורבים הלכה כרבים ע"כ עפ"י התורה א"א לפסקי כהערוך השולחן בזה כיון שכל הפוסקים הג"ל הביאו דברי המחצה"ש אלו בהלכותיהן א"כ בודאי הלכה כמחצה"ש בזה דשערות מרובים וגדולות נ"כ הוי חציצה לענין תפילין ומש"כ שם בהערוך השולחן דאינו יודע טעמו אטו משום זה ידחה דברי הרב המחצה"ש שהוא בוודאי ידע טעמא בזה וכמו שהובא דבריו הקדושים בהרבה פוסקים הגי'ל. אבל בבלוריות גם הערוך השולחן עצמו בסו' כ"ז סעיף י"ד כתב להדיא דהוי חציצה, כי הוא לא משיג אלא על שערות גדולות אבל על בלוריות גם הוא מודה להרב המחצה"ש לאסור דהוי חציצה, ע"כ ח"ו להק' בזה ובודאי הוא איסור גמור הן לענין איסור בלוריות והן לענין איסור חציצה בתפילין דהוי ע"י"ז ממש בקרקפתא דלא מנח תפילין, וכדברי תשובות הר"ן הנז' להלן שצריכים להחמיר אפי' כפוסק אחד מכש"כ כאן שהרבה גדולי הפוסקים מחמירים בזה כנ"ל הן לענין הבלוריות והן לענין התפילין בודאי הלכה כמותם כיון דרבים ניהו וע"ז כתב רבינו ר' יהודה החסיד בצוואותיו סי' נ"ו לא יגדל אדם בלורית כי הוא עון פלילי עכ"ל.

כלל דמיצתא דלדברי המחצה"ש"ק וכל האחרונים שהביאו דבריו להלכה הדין הוא ע"י דבריהם שכל אלו האנשים המגדלים בלורותיהם ושערות גדולות במקום הנחת

תפילין דליכא למיטר בהם היינו רבותיהו והשערות האלו לדבריהם הם הציצה לענין התפילין וא"כ הלא אינם יוצאים בהתפילין שלהם מחמת הציצה והוי לדבריהם נקרקפתא דלא מנח תפילין ונקראו פושעי ישראל בנוסן לשיטת המחצהשיק ודעמי' וא"כ אף דיש פוסקין דלא סבירא להו כהמחצהשיק ודעמי' לענין השערות הגדולות אבל לענין האיסור החסיר של הבלוריות גם הערוך השולחן מודה דהוי חציצה כנ"ל ורק בהשערות גדולות הוא משיג על המחצהשיק אבל לאחר השנתו מה נעשה בתשובות הר"ן הובא בתשו' ריב"ש סי' ש"ץ ששא"ל אותו אם מותר לקרות במגילה אשר לרוב הפוסקים היא כשרה. ורק לחד פוסק היא מסולה והשיב שם שבאם איש אחד יצטרך לילך על נשר אשר כולם יאמרו שהוא נשר חזק ורק שר חכם אחד יאמר שהוא נשר רעוע וסכנה היא להלך על נשר זו הלא בודאי לא ילך שום איש על נשר זו וא"כ אם על עניני הגוף יחשוב להחסיר כ"כ אי"כ ק"ו ב"ב של ק"ו שיש להחסיר בעניני הנפש לעשות המצוה על צד הכשרות והיותר טוב בכירור נסור עכ"ל הר"ן הובא בריב"ש הנ"ל וא"כ כיון דלדבריו המחצהשיק ודעמי' הנ"ל שס"ל דההולך בבלורית במקום הנחת התפילין דהוי חציצה והוי קרקפתא דלא מנח תפילין ופושעי ישראל בנוסן אליבייהו א"כ האיך שום איש אשר יראת אל"קים ננע בלבבו להקל בזה כיון דלהמחצהשיק ודעמי' הוי הבלורית האלו חציצה והוי קרקפתא דלא מנח תפילין והוא פושעי ישראל בנוסן ע"כ ח"ו להקל בזה לילך ח"ו בהבלורית האלו ולהבטל מהמצוה החמורה של התפילין אליבא דהמחצהשיק ודעמי' הנ"ל.

ומה שהקשה המלבי"ם בארצות החיים בסי' כ"ז דהאיך נזיר הניח תפילין על שערות הגדולים. והמילואים ביו"ד סי' קע"ח ג"כ הקשה מנזרת שמשון וכן יש שהקשו פ"מה שהתירו חכמים לקרובים למלכות את האיסור הבלורית דהאיך הם הניחו תפילין על ראשם הא השערות הגדולים שלהם הויין חציצה לדעת המחצהשיק ודעמי' אמנם זה לא קשה מידי דכד נעיינ בדבריו המחצהשיק נראה בעין יפה דהוא נשמר מזה וכיון בדבריו הקדושים לתרץ קושי' זו במתק שפתיו אשר ברור מל"ו בלשונו הודך לתרץ קושי' זו בטוב טעם ובפשיטות שכתב שם ובסי' כ"ז סק"ד וז"ל כיון שנדולים הרבה ליכא למיטר היינו רבותיי' וחוצצים ומשום מעשה אנשים הל"ו ל"ל היינו רבותיי' עכ"ל הרי מסורש להדיא בהמחצהשיק דהטעם האיסור בהבלורית משום דלאו היינו רבותיי' הלכך הוי חציצה אבל בנזיר דאסור לו עפ"י התוה"ק ליטול את שערותיו וכן בקרובים למלכות אשר החכמים התירו להם הבלורות עפ"י דעת התוה"ק כמ"ש הב"י והטור' סי' קע"ח סק"ה אי"כ מסילא הוי רבותיי' ואינם חוצצים, אבל לשאר בני אדם הסנדלים הציצית ראשם באיסור הלא בודאי ל"ש לומר אצלם היינו רבותיי' דהא מזהרים הם להסיר את הפינפות הוה של האיסור הבלורית מעל ראשם וא"כ בודאי ל"ש לומר אצלם היינו

דא גזירת אורייתא

ה

רבותי כיון שעושין באיסור ועיב בודאי חוצצין כדברי המחצה"ש ורעמי הנ"ל וק"ל :
ומה שיש מקשין על המחצה"ש מדוע שערות דנרה ל"ה חציצה זה ודאי לק"ס כיון
דקו"ל בס"י קצ"ט שצריכה לסרוק ראשה יפה במסרק וע"י במע"א ובמע"א שצריכים גם
חציפה היטב במקום שער דלעיל בה מיא, ואפי' חוטי משתן אם הם רטוים אינם חוצצין
כמבואר בס"י קצ"ח מע"ב ובש"ך שם סק"ד וו"ל בסק"ה ר"ה חלוצין דרפו מרפא ועי"ל
מיא תותי' עכ"ל הרי דהעיקר שם דיעי"ל מיא תותייהן—אבל בתפלין הלא הוא מניחן על
השערות ודאי הוי חציצה דלהרא"ש אפי' כובע דק הוי חציצה והלכה כמותו בס"י כ"ז
ואליבא דהרא"ש הוא ודאי חוצץ אליבא דהמחה"ש יעו"ש היטב בהמחה"ש סק"ד אלא
שכתב המח"ש דבאן אפשר גם הרשב"א מודה דהוי ככובע עבה וחוצץ אבל להרא"ש
ודאי חוצץ ואיכ מי הוא אשר יכול להקל בזה ח"ו וכנ"ל.

יען כי בזה הוא מחל"ל שם שמים ברבים ובפרט אם הוא איש בן תורה ואיש
חשוב שהכל מסתכלין ע"י מעשיו בודאי הוא מחל"ל שם קדושת אלקינו ית"ש בזה
ונקרא מחל"ל שם שמים ברבים וכתב בס"י יראים לרבינו ר' אליעזר סמ"ך ז"ל וו"ל במצוה
ו' את ה' אלקיך תירא ותן כבוד לשמו ושמו מחל"ל דכתיב בפ' אמור ולא תחללו את
שם קדשי ומקרא זה נוקב יורד עד התהום ועל לא זה ידון הדוים כי חילול השם ישנו
בכזה רברים ואין להם שיעור שכל המבזה אפי' מצוה אחת ומקיל מה בכבוד שמים
נקראו מחל"ל השם עכ"ל ספר יראים ואיכ אותם המגדלים בלורית ובפרט אם הם אנשים
בני תורה וחשובים הלא הם מחל"ל השם ברבים וגדול עונם שנשא ומכש"כ בעיר
אלקינו ירושלים עיר קדשנו ששעולם ועד היום הזה לא ראינו ולא שמענו פריצות כזאת
ח"ו ומכ"ש החרדים ובני הישיבות שת"ל שעד היום הזה כולם קדושים והולכים
בתכלית הצניעות והיהדות ע"כ הוא חילול השם גדול מאלו איהו אנשים אשר מחדש
באו מחו"ל לארה"ק בבלורית אשר ודאי גם ע"ז נאמר מי ביקש זאת מירכב רמוס חצרי
לחל"ל את שמי הגדול בהבלורית שלכם אשר הם עשויים לנו וליופי אשר הוא אמר
להגדולי הפוסקים הנ"ל בשתים הן לענין האיסור ההמור של ובחקותיהם לא תלכו והן
בענין איסור החמור של חציצה בתפלין הקדושים ועוד שיש לירא שלא יחטאו את הרבים
גם מבני ציון היקרים בזה ח"ו. ע"כ לסען השם ולמען השם כל מי שיראת ה' ית"ש
נגע מעט בלכבו יסיר ממנו השרץ הטמא הזה העון הגדול הזה של הבלורית ולא יתחל"ל
שם שמים על ידו ובודאי כל מי שיש בו ריח תורה וריח יראת שמים יסיר את הריח
הרע והקליפה הזאת מעל ראשו כי כל דבר שהוא נגד דתוה"ק אין לך דבר סאום וריח
רע מזה. ושנו חכמים באבות דר"ג סכ"ה ר' יהודה הנשיא אומר כל המקבל עליו תענוגי
עוה"ז סוגעים ממנו תענוגי עוה"ב וכווה"ק ס' וישב עה"ס ותתפשהו בבגדו בנין דכך

דא גזירת אורייתא

שליט יצה"ר עלי' רב"נ אתקין לי' וקשיט לי' לבושו ומסלסל בשערו' הרה"ד ותתמשהו בבגדו וכו' מאן דאיהו זכאה אתתקף לקבליה ואנח ביה קרבא ועי' כתיב ויעווב בגדו בידה וינס וכו' ויערוק מניה בנין לאשתזבא מניה ולא ישלוט עליו כו'. גם יש לדרקק בזה בבנים הקטנים אשר עי' נאמר חנוך לנער עפי' דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה כי שמעתי שרבים משלחים את ילדיהם הקטנים אצל הספר והספר עושה להן בלורית, ועיין בחיי אדם כלל ס"ו סי' ג' דלאפרישא מאיסורא אפי' בקטן שלא הגיע לחינוך חייבים האב והאם להפרישו מאיסורא ולנעור בו אפי' באיסור דרבנן כדכתיב חנוך לנער עפי' דרכו, ומסיק שם החי"א דלכתחלה אפי' לחינוך דלאו בר הבנה ניכ צריכים האב והאם להפרישו מאיסורא וכי"כ שם התוס' חיים על החי"א סק"ד בשם השפתי כהן והרמ"מ ואם מרגילין את החינוך בהטומאה הו' של הבלורית איך יכול לקבל עליו את גורל קרושת היהדות ע"כ למען השם ולמען השם לדרקק בזה מאד לקרש שם שמיט, ומכ"ש הגדולים יוהרו בזה ויתברכו מן השמים וכמשי"כ גם בהתשב"ץ חלק שרישי סי' צ"ג וז"ל ומי שמספר מני ראשו ומניח ציצית שערותיו לאחוריו והיא בלורית ראוי הוא לקללה, ואמרו במס' סוטה (מ"ו ע"ב) על אלישע ויראם ויקללם מה ראה ראה שהיו מנדלי בלורית בעכו"ם, ומי שאינו מנדל בלורית יתברך ויהי לו תקוה ואחרית טוב טוב ה' לטוביב עכ"ל התשב"ץ. ומשי"כ התשב"ץ שמספר מני ראשו ומניח ציצית ראשו לאחוריו י"ל דאז היה מנהג עכו"ם להניח הבלורית מאחוריהם אבל כעת מנהג עכו"ם הוא ללכת עם בלורית מלפניהם או בודאי שכל דבריו הם על הבלורית הנהוג כמ"ש הטו"ז סי' קע"ח סק"א וז"ל מה לי בכך ומה לי בכך כי המדינות החלוקות במנהגים בענין הבלורית וכמ"ש גם הפרישה הג"ל להדיא דאסור לגלח כמו ציצית שלהן אף שאינו מנדל כמו שמגליחין הם עכ"ל, ואי"כ הלא סבואר להדיא בפרישה דאף שהעכו"ם עושה הבלורית מלאחריו אסור לעשות הבלורית גם מלפניו כמ"ש להדיא בלשונו הזך אף שאינו מנדל כמו שמגליחין הם גי"כ אסור באיסור החמור של הבלוריות ואי"כ פשיטא דאין נפק"ם בענין הבלורות בין מלאחריו בין מלפניו, כמשי"כ הבי"ח והפרישה והט"ז והש"ך דכל שהיא לנוי וליופי הוי"ל דין בלורית ואין מזכירים כלל שום אחר מהני גדולי הפוסקים דהבלורית הם מלאחריהם אלא ודאי הוא דאין שום נפק"ם אי מניח שערותיו מלפניו או מלאחוריו וכמ"ש הטו"ז להדיא שם סק"א וז"ל רח"ד טעמא הוא שהכלל שיש לישראל להברל מהם רמה לי בכך ומה לי בכך עכ"ל ובפרט לדברי הפרישה שכתב שם בפירושו דאף שאינו מנדל כמו שמגליחים הם גי"כ הוי בכלל מנדלי בלורית וכן כתב לי ידי"ג הרב הגאון המפורסם ר' שמשון אהרן פולאנסקי שליט"א אבד"ק מעפליק וכעת הוא מגדולי המורים דפעי"ק ת"ז עוד ראה ברורה שאין עליה תשובה

דא גזירת אורייתא

ז

ווייל ביה כאשר ראיתי המחלוקת בענין הבלורית לדעתי אין כאן שום מחלוקת בין המחבר והט"ו והשי"ך בזה כי כל המחלוקת הוא רק שלדעת המחבר אם אינו מנלח כלל ומניח כל השער אין כאן איסור כי בלורית פירוש שמתקן השער באופן שמנלח והניח מעט שער כמו שמבואר להראי במ"י קניז מע"ג מנלח ישראל לעכו"ם יניח נ"י מצבעות לכל רוח סטיך לבלוריתו ומרכתב בכ"ר רוח ש"ס רבכל הראש הוי בלורית בין מלפניו ובין מלאחריו עכ"ל ודמח"ח ושי"י ומטילא לדבריהם הקדושים אין שום נפק"ם אי מניח שערתיו מלאחריו או מלפניו וכמשי"ב המחצה"ש דגם מלפניו הוי"ל בלורית כמו שכתב להראי שמנדלין „בלוריתיה"ן דרך שה"ץ וגאווה במקום הנחת תפילין שהיא „מלפניו" והסברא נותנת כן כמ"ש הט"ו בלש"נו הזהב דמה לי בכך ומה לי בכך ומטילא מה לי מלאחריו ומה לי מלפניו אם הוא לפני וליופי הו"ל דין בלורית ודו"ק ופוקו וחוו משי"ב בתשובת הר"ן ז"ל ששארו אותו בענין אם מותר לקרות המנילה אשר לרוב פוסקים היא כשירה ורק לחד פוסק היא מסורה והשיב שם אם האדם יצרך לי"ך על הנשר ושר חכם אחר יאמר לו שהיא מקום סבנה כודאי לא י"ך על נשר זו ואם על עניני הנוף יחשוב להחמיר כ"כ איב ק"ו ב"ב של ק"ו שיש להחמיר בעניני הגמש לעשות המצוה על צד היותר טוב וכשר בבירור עכ"ל תשובת הר"ן ז"ל ועתה ק"ו ב"ב של ק"ו כיון דלנדולי פוסקים הנ"ל דהשערות שנעשו לפני וליופי היא העיקר האיסור של הבלורית וגם רוב הפוסקים מחמירים בזה לענין חציצה במצוה החמורה של קדושת התפילין, וא"כ האיך יוכל שום איש להקל בזה כיון שנדולי הפוסקים הנ"ל אומרים בזה, וע"כ גם אני מצרף עצמי עם הרבנים הנאונים הנדולים טאה"ק תובב"א שהמכיו עמי בזה שהוא איסור חמור לי"ך בהבלורית לגדל שערים מלפניו או מלאחריו לפני וליופי, עפ"י דתוה"ק ככל הפוסקים הנ"ל, הנם שאיוו מן הרבנים שמעתי שאומרים לי מוטב שיהיו שונגין ולא יהיו מודיקין, ומעות הוא בידם, כי נעלם מהם דברי רבותינו הראשונים הטובאים בשיטת מקובצת על מפי ביצה ר"פ המכיא, וז"ל העיד הריטב"א ז"ל בשם רב גדול שהעיד בשם רבותיו הצרפתים ומכללם ר"י וטהר"ם רומנבערג שלא נאמרו דברים הללו (מוטב שיהיו שונגין ולא יהיו מודיקין) אלא לדורותם אבל ברור הזה שמקילין בכמה דברים ראוי לעשות סייג לתורה אפילו בדרבנן וקנסין להו ופחיתן להו עד דלא לעברו לא בשונגין ולא במורה, ושכן הוא במדרש ירושלמי והדבר נכון מאוד עכ"ל השיטה מקובצת הנ"ל והובא דבריהם הק"י להלכה במ"י מחזיק ברכה במ"י תריח (גם במחצית השקל ס"י תריח סוף ס"ק נ"י, וכיון שכן מי יכול לדחות ולעמוד בנששו שלא ימחה בזה כנגד דברי רבותיק הראשונים האלו אשר דבריהם הם כנחלי אש, ופי"ש כדורותי דור הסרוק הזה, שצריכים לצעוק בקולי קולות ולמחות על נושאי הבלורית האלו שהם קרני רשעים

יחוקות אלהי הנכר והוא דבר איסור ושיקוף העממים ולהשומע ינעם וינוחו ברכות על
 "אשו אמן.

אחר כתבי זאת ראיתי בספר רב מעלים מאת הגאון ר' אברהם בן הגר"א ז"ל
 חל"ה'ק בספר סודי רזא הוא לבעל הרוקח דף ז' וז"ל ואמרינן במדרש אספה קטן ונר"ל
 שם הוא, וכי הרי הן שוין, משל לשנים שידרו למלחמה אחד עלה והתרים שלו מקובע
 בעשרות, ואחד עלה כל גופו מקובע בחצים, איזה נר"ל הוי אומר זה שעלה בעשרות
 כך הרשע מת חוטמו נמק מפני שהריח ריח ע"ג, עיניו נסתמות מפני שהלך לע"ג, ראשו
 נטויה בניהנם מפני שבראשו ציצית שערות נדולות וארוכות להתנאות בגאון ציצית שבראשו
 שנאמר ולא ישכבו את נבזרים נופלים מערלים יחזקאל ל"ב עכ"ל לענינינו. ע"כ כל מי שלא
 יסיר הכלורית מסנו הוא יעבור בזה על דברי חכמים וצריך לקיים דבר זה במסירות
 נפש כאשר אמר ר"ע בעירובין כ"א ע"ב מוטב שאמות מיתת עצמו ולא אעבור על דברי
 חברי, מכש"כ בזה אשר הסכימו עמי הגאונים הגדולים הצדיקים שבעיר קדשינו שליט"א
 ודי בזה ולכל השומע יונעם ויהי נועם ה' עליהם וזבא עליהם ברכת טוב בזכות הקידוש
 השם ובבוד שמים אשר יסירו הכלורית מעליהם ומעל יבניהם הקטנים ויתקדש ש"ש
 ע"י שיקימו שא"ל אביך ויגדך ויקניך ויאמרו לך ועי"ז יתקדש ויתרום גם כבודם בזה
 ובכא ובכל אשר יסנו יצליחו ובזכות זה נזכה לגאולה שלמה במהרה אמן.

נאם הק' יהושע אלמר ווילדמאן אבדיק קאנסקוואלי, ואבדיק
 בילדאדקי וכעת חונה פעה"ק ירושלים תובכ"א.

בעהמ"ח ספר בנין יהושע, עמק יהושע אחרון, שער הטהרה, ברכת יהושע, ואמרו אמן
 ב' חלקים, וספר תורת החסידים הראשונים.

ואחרון אחרון חביב הנני מסדר פה את גודל
 חומר האיסור שגזרו ואסרו הבתי דינין דפה
 עיה"כ הלא המה הרבנים הגאונים הח"מ שליט"א
 בד"צ של הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם
 הר"ר יוסף חיים זאנענפעלד שליט"א

ב"ה יום כ"ג לחדש שבט שנת השמטה תרצ"א

גם אנחנו בד"צ הח"מ הננו מסכימים ועולים ל-דא גזירת
 דאורייתא בדבר איסור הכלורית בין מלפניו ובין מלאחריו

וגם דהויא חציצה בלבישת התפילין. אחרי אשר עסקנו
בהלכה זו הימכראינו כי כל דבריו נאמרים ומכוונים לאמיתה
של תורה, ולהשומע יונעם ותעביט.

בד"צ לכל מקהלות האשכנזים פעה"ק ירושלים ת"ו.

נאם יצחק במוה"ר ז"ל פרענהעל

נאם שמחה בונם ווערנער

נאם פנחס בהגרי ז"ל עפשטיין

ועוד מהרבנים הגאונים ב"ד צדק דחסידים בפעה"ק שליט"א

כבר הארכתי וביררתי בתשו' שגם המגלחים ראשם בתער
או במספרים, ומניחים השער מלפניהם כנגד המצח הוא
בכלל מגדלי בלורית שנזכר בדברי חכז"ל, ומצוה לפרסם
גודל האיסור, למען יחדלו בני הנעורים, וכסום יכסמו את
ראשיהם כדת של תורה ויראת שמים.

בעה"ח ח' אדר תרצ"א פעה"ק ירושלים ת"ז

ישראל זאב מינצבערג

ג"א הנני מצטרף לצירופא דרבנן היה הר' הגאון בעל
המחבר דא גזירת דאורייתא, ואתו עמו רבים מגדולי אה"ק
שליט"א להודיע לאב"י גודל איסור הבלורית שהוא איסור
חמור ונכלל הן אם הוא אחורי הראש או מלפנים כנגד
המצח וגם איסור מוסף מחשש חציצה בתפילין ואשרי מי
אשר יקים את דברי התורה.

בעה"ח יום ג' לסדר ומצוה אתכם כו' אשר תעשון ער"ח
מנ"א התרצ"א פעה"ק ירושלים תוכב"א.

נאם ירוחם פישל בערינשטיין

גם אנכי באתי להודיע גודל האיסור של מגדלי בלורית
אחת מצד חוקות עכו"ם ושנית משום חציצה בתפילין
כמבואר בפוסקים וכל השומע יתברך מן השמים ולראי'
באעיה"ח ב"ח מנחם אב תרצ"א ירושלם עה"ק.
אלימלך הכהן הרב מראחוב ראבינשטיין

ז

תשובת הרב הגאון המפורסם וכו"ר יעקב דיאאוסכו
בעהמ"ח קיום התורה וציונים לתורה.

בעזה"י יום ד' לסדר ויתחזה ישראל וגו' י"א טבת ה' תרצ"א
לפ"ג. פעיה"ה ירושלים תובב"א.

שלום וברכה למע"כ הרב הגאון המפורסם בחבר חבוריב יקרים לזכות את
ישראל לאביהם שבשמים כשיח טויה יהושע אלתר ווילדמן שליט"א
שהיה אבד"ק קאנסקיוואלי ואבד"ק ביליראדקי יע"א וכעת הוא מתושבי עיר קדשנו
ירושלים תובב"א לו ולכל אשר לו ולכל הנלוים אליו רב שלום וברכה עד עולם
אחדשית כראוי באתי ליתן תורה למעכ"ת על אשר הדפים העלה לתרופה למען
חציל סדרת שחת נקרי בני ישראל ירכו ככוכבי השמים לרוב, והאריך לכאר
בענין איסור של אותם הסניחים שערות על ראשם בפאת ראשם מלפניהם במקום
הנחת תפילין שערות גדולות לנוי וליופי שקורין (משופ) והאריך מעכ"ת לכאר
את גודל האיסור סן התורה משום ובחוקותיהם לא תלכו וגם משום חציצה בתפילין
רב ברכות ינחו על ראש מעכ"ת בזכות מצוה רבה הלזה, והנה תליית הארכת
קצת בזה לכאר באריכות קצת ובכן אכתוב בזה למעכ"ת ואבקשו כי אם יזכהו
חקב"ה להדפיס טוה קונטרס מיוחד ייטב נא להדפיס גם את דברי בזה ואקוה
להשי"ח כי יהיה מוה תועלת גדול ורווחא שמעתתא כס"ד
הנה יש אנשים שנחנו להניח שערות על ראשם במקום הנחת תפילין או

סמוך לזו ונקראים אותם השערות כלשון בני אדם (משופ) והרכה מהם שאין יודעים את גודל האיסור בזה ונבאר בעז"ה באריכות קצת רחמשה איסורים יש בזה. א' משום איסור שחץ וגאווה. ב' משום איסור ובחוקותיהם לא תלכו. ג' משום לא ילכש גבר שמלת אשה. ד' משום איסור דהוא מביא לידי הרהור ה' משום איסור רחוצץ כתפילין. וסיתו לענין חציצה כתפילין דליהוי חציצה לכלוי עלמא היינו דוקא אם השער של המשופ הוא אריך ומתקפל על הראש במקום הנחת תפילין. אמנם אם אינו מתקפל רק שהשערות גדולים הרכה בזה ג"כ הוי חציצה לדעת הרבה גדולי האחרונים.

ונבאר עתה כל איסור ואיסור בפני עצמו והנה ראשית ראוי לבאר דוקא במצות עשה קי"ל רצריכות כוונה ויש פוסקים ג"כ דאין צריכות כוונה אמנם למצות לא תקשה לכלוי עלמא לא בעי כוונה לעבור. (מלכד לענין כל תוסף דאיכא פלוגתא וכראיתא בעירובין צ"ו ע"ב ובר"ה כ"ה ע"ב) וכיון שיודע שזה אסור הגם שעושה כן לתיאבון מ"מ הוא עושה איסור בזה. וראיה ברורה לזה דהא קי"ל דמוטר לתיאבון הוי מוסר לכלוי עלמא רק דלא חסור כמו מוסר להכעיס אבל מ"מ מוסר לתיאבון מיקרי וכראיתא בחוריות י"א וכן הוא ברמב"ם פ"ד מהלכות רוצח ופסק הרמב"ם כר' אבהו וכו' יוחנן וכמ"ש הכ"ס שם ולענין מחל"ל שבתות כפרהסיא ועובר ע"ז אפי' מוסר לתיאבון חשוב ג"כ כמו מוסר להכעיס וכמו שכתב הבי"ד ביו"ד סי' רמ"ה ופי' לתיאבון שהוא תאב לזה. וכיון שרוצה הרבר מחמת עצמו או שלא יתביש מחמת אנשי סביבתו וכל כיו"ב הכל נכלל בשם לתיאבון ולכן המגלה זקנו מי שהוא בין אנשים מנולחי זקן והוא מתבייש מהם ובשביל כן הוא מגלה את זקנו אבל אינו מכון ח"ו להכעיס וגם אינו מכון לעבור על התורה ח"ו וגם לא לשם שחץ וגאווה ח"ו רק לפי שאנשי סביבתו הולכים כן ומשיה הוא ג"כ עושה כמוהם. עכ"ז ג"כ הוא מוסר לתיאבון מקרי לענין גילוח הזקן וכמו כן בכל איסורי התורה, ומחמת שיש אנשים שמשתבשים בזה ראיתי לבאר זה והגם שדברים פשוטים הם, ועתה נבוא לבאר את החמשה איסורים שכתבנו לעיל.

א' איסור השחץ והגאווה. הנה מובא מהגמרא דשערות ארוכות לנוי הן מרכרים המיוחדים לגאווה, וכמו ששנו חכמים במשנתנו (סוטה ט') אבשלום נתנאה בשערו ובברייתא שם הלשון שמרד בשעריו, וילפינן לה שם בגמרא מהא דכתיב (בשמואל ב' י"ד) ובאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל וגו' ובגלחו את ראשו וזיה מקץ ימים לימים וגו' ופירשי' שנויר עולם היה וכגלה אמת לשני

דא גזירת אורייתא

עשר חודש עכ"ל והכי איתא בהדיא בנזיר ד' ע"ב ומוכח מכיון דאפילו עושה מצוה בשערו ומ"ם דאחר דכיון כדי להשתגאוח קרינן ליה נתגאה, ואם כיון לשם מצוה קדוש יאמר לו וכמ"ש בתורה גבי נזיר קדוש יהיה וגו' ומה"ט אין להקשות מהא דכתיב ביחזקאל ט' ויקחני בציצית ראשי וגו' דאפשר שהמלאך לקח אותו בהפיאות שלו וכ"ס במנחות מ"ב שאמרו שם ציצית אין ציצית אלא ענף דהיינו הקצה והוא הפאה אבל המגדל ציצית ראשו במתכון ומגדל שערותיו שיהיו מקושטין כמו הכומרים, בין מקצת שערו ובין כל שערו ומפורקים לאחוריו כמו הכתולות, ובין שהן קלועין ובין שאינן קלועין, ודאי דאסור ג"כ משום גאווה, מלכד שאר איסורים וכמו שנבאר להלן בעז"ה ומוכח מאכשלוס דקרינן ליה נתגאה בשערו ואפילו בכל שערו ומכ"ש במקצת שערו דודאי גאווה הוא דלמח משייר המקצת אין זה רק דרך שחיץ וגאווה (וכל המתגאה עובר בלאו כדאמרינן בסוטה ח' ע"א אזהרת לגמי רות מנין שנאמר וכו' ר"ג אמר מהכא ורס לכבך ושכחת וכחיב השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך וכו' והשמר פן ואל אינו אלא "לא תעשה" עכ"ל הגמרא ופירשמי שם מגובה הלב בא לירי שכחה ששוכח את בוראו ובשכחה הוא מזהר תשמר לך פן תשכח עכ"ל רש"י ז"ל).

ועכשיו נבאר איסור הב' משום ובחוקותיהם לא תלכו, והנה מקודם נבאר דשני מיני חוקות עכ"ס יש, הא' לשם ע"ז, הב' משום הכל ושמות או חשיבות וכמו שכתבו התוס' בסנהדרין נ"ב ע"ב ד"ה אלא, ובע"ז י"א ד"ה ואי, וכן הוא בהדיא במדרש רבה פ' ואתחנן אקרא כי תוליד בנים וגו' גם שנו חכמים אלו רברים אסורים מפני דרכי האמורי המספר קומי והעושה בלורית, מהו המספר קומי המספר פאת ראשו ועושה תפיסת קורצין מהו חייב מופג את הארכעים, אבל העושה בלורית אינו מגדלה אלא לשמה של ע"ז, ואין עונש קשה משל ע"ז שהרי הקב"ה אינו מקנא אלא בה וכו', הרי בהדיא דשני מיני חוקות ע"ז הן, הא' לשם נזיר ויופי וכו"ב, והב' לשם ע"ז, ומוכח בהדיא דמספר קומי ומגדל בלורית חרי מילי נינהו וכמו שכתב הכ"י במ"י קע"ח מלשון התוספתא, והנה כתבו התוס' בע"ז י"א ד"ת ואי וז"ל לכך פי' ר"י דתרי גווני חוקה חוי אחד שעושין לשם חק לע"ז, להכי פריך ואי חק לע"ז אנו היכי שרפינן והא כתיב ובחוקותיהם לא תלכו ואף ע"ג דכתיבא באורייתא יש לאסור כיון שלהם הוא חק לע"ז דומיא דמצבה כשהוי מקריבין עליה אבות היתה אהובה לפניו משעשאוה האמורים חק לע"ז שנאה וזהויר עליה דכתיב לא תקים לך מצבה ומסיק אלא דכו"ע לאו חוקה היא לשם ע"ז ומ"ם הוא חק הכל ושמות ובפרק ד' מיתות (דף נ"ב) משתעי חק הוא משום

חשיבות לפי מסקנא דהכא ולהכי אפ"י ר' יהודה מודה דלא גמרינן מנייהו אי כתיבא בדאורייתא ולא חק לע"ז הוא אכל ודאי אי לא כתיבא באורייתא לא תיה לנו להתנהג אפילו במנהג של שטות וכו' עכ"ל התוספתא, והנה מכבוד בדבריהם דכל חוקה שנהגו בה העכו"ם אף שהוא משום הכל ושטות שלהם או חשיבות ונהגו ישראל אח"כ ג"כ כאותה חוקה מ"מ אסור אי לא כתיבא באורייתא (ויש מועים כזה ועלים על דעתם מאחר דנהגו ישראל אח"כ ג"כ כזה שוב אין כזה משום חוקות עכו"ם וזה טעות וגזוף כמו שכתבו התוס' דאי כתיבא באורייתא לאו מינייהו גמרינן והגר"א ז"ל אר"י סי' ק"ח האריך כזה טובא וכתב שדברי הר"ן כזה תמוהים מסוגיית **גמרא** בסנהדרין וכע"ז ודברי המחרי"ק כזה אין נראין כלל : אמנם בדבר דיש פה משום שחץ וגאווה ע"כ דזהו התדמות למעשה הגוים דלא כאלה חלק יעקב דדרכם להיות ענוים וצנועים פשיטא דגם המהרי"ק מודה וכדומה מדבריו ומובא בר"מ וברמ"א סי' קע"ח ס' א' וא"כ בציצית הראש שמגדלין אותו לנוי וליופי דרך שחץ וגאווה וכמו שכתב חב"ה פשיטא דגם למהרי"ק אסור משום חוקות עכו"ם, וז"ל המהרי"ק טובא בכ"י שם, וענין השני אשר יש בו לאסור משום חוקות עכו"ם לפי הגלע"ד הוא הדבר אשר שייך בו פריצות נגד דרך הצניעות והענוה וכו' עכ"ל וכד"מ מכבוד שם ביותר לשון המהרי"ק וא"כ פשוט וברור דלגדל ציצית הראש הוא אסור לכלי עלמא משום חוקות העכו"ם. אלא דהגר"א הוכיח בראיות ברורות דאף בדבר דאין בו משום פריצות כיון דזה מיוחד לעכו"ם אסור אי לא כתיבא באורייתא או שהיינו עושים דבר זה גם בלא העכו"ם אכל אי מינייהו גמרינן אסור מה"ת משום ובחוקותיהם לא תלכו, והנה לגדל ציצית הראש הוא חוק ישן של עכו"ם דהוא מוזכר בתורה כהנים (פ' אחרי) ר' יהודא אומר לא תנהוד ולא תגדל ציצית וכו'. ואף סיפור קומי שנהגו העכו"ם לא הוי ג"כ משום ע"ז רק משום נוי ויופי וכמו שנתבאר לעיל מתוך דברי המדרש רבה פ' ואתחנן דדוקא בלורית הוי לשם ע"ז משא"כ לספר קומי. ולא כאלה חלק יעקב שיגדלו ציצית כראשם. וכל גאוני וגדולי ישראל הרחיקו מזה כמו הרחקה מע"ז. ולכן כל מיני ציצית הראש בין מלפניו ובין מלאחריו הכל הוא משום חוקי עכו"ם והם משנים לפעמים את הציצית שכראשם לפעמים לפנייהם ולפעמים לאחריהם וכל כיו"ב. ואנו מתפללים והסר שמן מלפנינו ומלאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו. והנה כל הדברים המוזכרים ברמב"ם ומוש"ע משום חוקות עכו"ם ודאי דאסורים מה"ת ואע"ג דמסרן הכתוב לחכמים וכמ"ש הכ"מ זככ"י ומובא

בט"ז שז בסי קע"ח סק"ה אבל ס"מ מן התורה הם דהא לוקים גם עליהם
 וכמ"ש הרמב"ם שם בפ"א מהלכות עכו"ם וחוקותיהם וכל העושה אחת מאלו
 וכיו"ב לוקת. וא"כ פשיטא דאסורים מה"ת.

ועכשיו נבאר איסור הג' משום לא ילכש גבר שמלת אשה הנה כל
 הקישוטין כדי לייפות עצמו אסור משום לא ילכש גבר וכדאיחא בשבת נ' ע"ב ואם
 בשביל לייפות אסור ופירש"י משום לא ילכש גבר שמלת אשה ואף לאמיטר
 ורב אשי דס"ל כמתניתא דרוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו. משום
 שנאמר כל פעל ה' למענהו. היינו דווקא כרחיצת פניו ידיו ורגליו וכיו"ב משא"כ
 במידי דאיסורא דודאי לית בזה משום כבוד קונו. ומצינו עוד דיש דברים שהם
 חסורים יותר בשער מכשאר קישוטין של תכשיטין כגון המלקט שער הלכן מתוך
 השחורות הן בשער ראשו והן בשער זקנו וקנה ואפילו בשערה אחת אסור וכדאיחא
 בגמרא שבת צ"ד ע"ב, מכות כ' ע"ב וברמב"ם פ"יב מהלכות עכו"ם וחוקותיהם
 ובמש"ע יו"ד ס' קפ"ב ס' ו' וכן אסור לאיש לצבוע שערות לבנות שיהיו שחורות
 ואילו שערה אחת אסור וכדאיחא שם ברמב"ם וטוש"ע. והנה גבי שאר קשוטין
 כגון לא יעדה מאיש עדי האשה וכו' הוא דוקא במקום שאין לובשים אותם
 הכלים אלא נשים וכמו שכתב שם הרמב"ם וטוש"ע. ואילו גבי שערות לא חלקו
 כלל אלא דבכל גוונא אסור ודינא לצבוע שער אחד לכן לשחור דכתב הרמב"ם
 ז"ל דחייב כתב המ"ם דליד זה הרמב"ם ז"ל מדינא דהמלקט שער לכן מתוך
 השחורות. אבל עכ"פ חזינן דקישוט השער לכן מתוך השחורות או לצבוע אותם
 לשחור הוי מדברים המיוחדים לנשים. ואפילו לדעת הר"ן דסיקל לענין להסתכל
 במראה במקום דנהגי ג"כ האנשים בזה אמנם לענין ליקוט השער לכן או לצבוע
 שחור לא מתני בזה מנתג כלל וכרמוכח מהגמרא דלא מפליג כלל וכן גם
 הפוסקים לא חילקו בזה כלל. אמנם אפילו לענין להסתכל במראה במקום שנחנו
 ג"כ האנשים בזה. הנה הגר"א לא נדאו לו כלל דברי הר"ן שמתיר במקום שנהגו
 ואפילו לדברי הר"ן הרי הר"ן עצמו כתב שהחכמים נמנעים בזה בכל מקום וכמו
 שכתב הב"י בסי קנ"ו בשם הר"ן.

ועבירה גזירת עבירה דדרכם של המגדלי ציצית כראשם להסתכל ג"כ
 לפרקים קרובים במראה לעיין אם חציצית הראש הוא מקושט יפה. אמנם עצם
 הקישוט של ציצית הראש הוא יותר חסוד מהסתכלות המראה וכמו שנחבאר
 לעיל, וגם הוי חדיר.

ועתה נבאר איסור תר', משום דמביא לירי הרחוק, וחמוד העון בזה מאד וכמו

רא גזירת אורייתא

מא

שאחזי' כנדה ייג ע"ב כל חמביא עצמו לירי תרהור אין מכניסים אותו כמחיצתו של הקב"ה וכו' והנה פשוט דקישוט השער מביא לירי תרהור וכמו שאחזי' בכ"ר פ' כ"ב אין יצר-הרע מהלך לצרדין וכו' ובשעה שרואה אדם סממשי (כשערו) בענין סתקן בשערו סתלא בעקבו אוטר הרין לירי הוא וכוח"ק אקרא ותתפשהו בכגרו וכו' בנין דכר כר-נש אתקין ליה וקשיט ליה לבושן ומסלמל בשערו שליט יצר-הרע עליה הח"ר ותתפשהו בכגרו וגו' סאן דאיהו זכאה אתקיף לקבליה ואנח ביה קרבא מה כתיב ויעזב כגרו בירה ויגס וכו' וערוק מיניה בנין לאשתיוזבא מיניה ולא ישלוט עליה וכו' ובגזיר ד' ע"ב אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי נזיר טמא חוץ סאדם אחר שכא אלי סן הדרום יפה עינים וטוב רואו וקוצותיו סדורות לו תלתלים ושאלתי אותו מה לך לשחת שער נאה זה. ואמר לי כאשר הלכתי לשאוב מים סן הסעין ונסתכלתי בכואה שלי ופחז יצרי עלי וביקש לטורדני סן העולם ופירש"י וסיהר עלי יצרי זהביאני לירי תרהור וגרסינן אח"כ בגמרא שהאיש אמר לעצמו ריקה מפני מה אתה סתגאה כעולם שאינו שלך שסופך להיות רמה ותולעה העבודה שאגלחך לשמים עמדתי ונשקתיו על ראשו וכו' הרי חזינן סכל הנך סאמרי חז"ל דקישוט השער מביא לירי תרהור ר"ל ומכ"ש אותם שססתכלים כמראה לראותם אם חציצית ראשם הוא מסודר יפה פשיטא דפוחז עליהם יצרם ומביאם לירי תרהור ר"ל. וצריך להזהר סזה סאד מאד ועיין בלשון הטור ש"ע אה"ע ריש סי' כ"א ובסי' כ"ג ס' ג'.

ועכשיו נבאר איסור החמישי משום דהוי חציצה בתפילין. אם חציצית הראש הוא ארוך ומתקפל על הראש פשיטא דהוי חציצה לכלי עלמא הלא שייך כלל דומר היינו רבותייהו וכן כתב בהגהות קיצור שולחן ערוך בפאת השולחן סהסחבר הקש"ע ורבר פשוט הוא. וקי"ל להלכה דלא יהיו דבר חוצץ בין תפילין לבשרו ד"ש של יד ול"ש של ראש וכדאיתא כמוש"ע א"ת סכ"ז סע' ר' ואפילו בשעת הרחק אין לברך על התפילין של ראש אם יש שם חציצה וכדאיתא שם בש"ע בסעיף ה'. אמנם אפילו אין השער מתקפל רק שהשערות גדולים הרבה חוצץ ג"כ לדעת הרבה סגדולי אחרונים והם הסחצית השקל ושולחן שלמה וקיצור שולחן ערוך ומשנה ברורה ועוד הרבה אחרונים.

וררך אנב ראוי לכארדהך חציצה רתפילין וכנדי כהונה הוא ענין אחר סחציצה רטבילה דכהמבילה חוי החציצה משום דלא עיילו שם חסים בסקום החציצה אבל אם הוא רפוי לא הוי חציצה אבל גבי כנדי כהונה ותפילין דבעינן על כשרו חוי חציצה משום דמפסיק בינן לבשרו ולכן אפילו נימא אחת חוצצת אם מפסיק

בינם לכין כשרו ודווקא כסירי דהוי רבותייהו כהכי לא חייג משא"כ כסירי דלא
 הוי רבותייהו כהכי שפיר הוי חציצה ומשיה לענין חציצה דטבילה קי"ל דלא תטבול
 בחוטי שער וכחומי צמר שעל ראשה עד שתרפם ותעייל שם מייא כדאיתא בשבת נ"ז
 ע"א אבל לענין בגדי כהונה אף אם הם רפויים מי"מ הוי חציצה ועד כאן לא אבקי
 לן בזבחים י"ט יצאו שערו כבגדו טהו כגופו דמי או לא פי' אח"ל ירו לא הוי
 כגופו אבל שער של אחר פשיטא דחייג ואע"ג דרפוי דהא האיבקי מיירי
 בכה"ג וכמו שפירשי' שם דיצא שערו מראשו למטה עד שנכנס בין כתונת
 לכשרו הרי כהדיא דהאי חציצה הוי ענין אחר מחציצה דטבילה. ודוק

והנה הארכתי קצת כזה כדי שיתכאר היטב כל האימורים בזה וסי' לכל
 החמשה אימורים שיש בזה מ"ש (משלי כ"ח. כ"ב) כי גחלים אתה חותה על
 ראשו וגו' נוטי גחלים. גאווה חזק עכום. חציצה לא ילכש. מביא לידי הרעור
 והנה מצינו ליחזקאל ג' שאמר הקב"ה ליחזקאל צופה נתתיך לבית ישראל וגו'
 הוא בעונו וגו' ואתה את נפשך הצלת. וכמו כן בכל דור ודור המזהיר לשוב
 מדרך הרעה בין שמוהיר לשוב מדרך הרעה בין שמוהיר כפה וכין שמוהיר בכתב
 קרינן גביה ואתה את נפשך הצלת. ויה"ר מלפני אבינו שכשמים שישכנו לתורתן
 הקרושה ויזכה לעשות רצונו בלכב שלם ונזכה לראות פני משיח צדקנו כב"א.

נאם הקטן יעקב דידאווסקי בהרי"ב ר' עקיבא זצ"ל

בעל המחבר קיום חתורה, וציונים לתורה על תרי"ג מצות.

ב"ה הוספנו בו פרק ד' מספר קיום התורה שחיבר
הרה"ג ר' יעקב דאבידורסקי זצ"ל בעמח ספר "ציונים
לתורה" בביאור מצות קדושים תהיו אשר מרן החפץ
חיים זצל שיבח מאוד את הספר הזה

הקדמה

בעזרה יום ג' לסדר ולכל בני ישראל היה אור במושבתם ב' שבט התרפ"ד לפ"ק.
ידוע הוא [מפורסם] הוא כי התורה היא אור וכמ"ש [משלי ו'] ותורה אור, ואומה
ומגילה אסתר ה' ליהודים היתה אורה וגו' ודרשו חז"ל אורה זו תורה, דהנה התורה
תאיר לאדם את דרך החיים האמתית הן החיים של עולם הזה הן החיים של עולם הבא.
והנה אם ילך אדם במקום חשך יוכל לינוק ע"י המכשולים שהיו לפניו כגון קוצים
וברקנים וליסטים והיות רעות וכל כיו"ב ואף ע"י נגיעה כל שהו יכול למות, כגון שהו
נחש בדרך ונגע בו ונשכו, וכל זה ע"י שהלך בחשך. אבל אם ה"י אור בידו ה"י ניצול
מן המות וה"י הולך לבטח דרכו. וכן הוא אור התורה שהיא מאירה לאדם שכל ילך
בחשך ולא יכשל מהחיות והליסטים והנחשים וכל כיו"ב, ואף אם יראה האדם עולם
מלא ההולכים בחשך אל ילך בדרכם ואף שאומרים על החשך שהוא אור, הא למה
זה דומה, כמו שהיו מתקבצים כל העולם והיו אומרים על אור היום שהוא חשך ועל
חשך הלילה שהוא אור וה"י שם פקח אחד ולא ישת לבו לדבריהם כלל, כן הדבר הזה,
והנה בחולה שנשמה למות אפי"ן אם יתקבצו כל הרופאים וכל החכמים וכל באי עולם
להוסיף לו חיים לא יוכלו, דהחיים תלוי ביד הקב"ה וכמ"ש ואתה מתיה את כלם וגו'.
וא"כ מאחר שהכתיב לנו הקב"ה בתורתו הקדושה [ש' נצבים] ראה נתתי לפניך היום
את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע אשר אנכי מצוה היום לאהבה את ה' וגו' ולשמר
מצותיו וחקתיו ומשפטיו וחיית ורבית וגו'. ואומר [שם] העידתי בכם היום את השמים
ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה
וזרעך לאהבה את ה' אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו כי הוא חייך ואיך ימך וגו'.
הנה מי האיש החפץ חיים אישר יסור מדרך התורה הקדושה אף זו כל שהוא, כי
אם יסור אף זו כל שהוא הרי סר מדרך החיים אל דרך המות ר"ל, והנה כל אדם
בידו ידליק אורו, ובעצמו יהפוך בורו כמ"ש הרמב"ן ז"ל, אמנם מי שלא הכו עיניו
בסגורים מציל את נפשו ממות, וכן כל אחד מישראל המזהיר להבירו שילמוד את
התורה בקדושה ובטהרה ויקיים את כל מצותי באהבה, ואף אם ישאר אחד בעולם כמו
אברהם אבינו ע"ה, הרי את נפשו הציל וכמ"ש [יחזקאל ג'] בן אדם צפה נתתיך לבית
ישראל וגו' באמרי להשע מות תמות ולא הזהרתו ולא דברת להזהיר רישע מדרכו
הרשעה לחיותו הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש, ואתה כי הזהרת רשע ולא
שב מרשעו ומדרכו הרשעה הוא בעונו ימות ואתה את נפשך הצלת, ובשוב צדיק
מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו הוא ימות כי לא הזהרתו בחטאתו ימות ולא
תזכרן צדקתו אשר עשה ודמו מידך אבקש, ואתה כי הזהרתו צדיק לכלתי חטא צדיק
ודוא לא חטא חיו יחיה כי נזהר ואתה את נפשך הצלת, ואומר [שם י"ח] השליכו
מעליכם את כל פשעיהם אשר ששעתם בם ועשו לכם לב חרש ורוח חדשה ולמה
תמתו בית ישראל, כי לא אחפץ במות המת לאם ה' אלקים והשיבו חתיו. וה"ל מלפני
אבינו שבשמים שיישיבנו לתורתו הקדושה ונזכה לשוב לפניו באמת ובלבב שלם וישלח
לנו משיחו הולך תמים בטהרה בימינו אמן וכן יהי רצון.

קיום פרק ד התורה

פרק ד בביאור מצות קדושים תהיו

כתוב בתורה"ק [פ' קדושים] דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וגו' וא"כ מצוה מן התורה על כל ישראל שיהי' קדוש, וכי' הרמב"ן ז"ל בביאורו על התורה. בא הכתוב אחר שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנהי' פרושים מן המותרות וכו' וגם ישמור פיו ולשונו מהתגעל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס כענין שהזכיר הכי' וכל פה דובר נבלה ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפריושות וכו' שנהי' נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים וכו', ומעם הכי' שאמר כי קדוש אני ד' אלקיכם לומר שאנחנו נזכה לדבקה בו בהיותינו קדושים עכ"ל, והנה עוד קודם מתן תורה מצינו שנאמר להם לישראל שיהיו קדושים וכמ"ש [פ' יתרו] ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וגו'. א) **והנה צריך האדם להיות קדוש בכל עניניו וכמ"ש [פ' כי תצא] כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך וגו' והיה מחנך קדוש וגו' וצריך האדם לקדש את מחשבתו שלא יחשוב מחשבות און רק תהא דבוקה תמיד בהקב"ה ובתורתו ויעשה כל פעולותיו בקדושה מצד שכן צוה הקדוש ברוך הוא וכמ"ש והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני. והנה הזהירנו הקב"ה שלא נתגאה כלל, ואפי' במלך ישראל אישר אינו יכול למחול על כבודו וכמ"ש בתורה, אעפ"כ כתבה התורה לבלתי רום לבבו מאחיו, וכי' הרמב"ן ז"ל נרמו בכאן בתורה איסור הגאות כי הכתוב ימנע המלך מגאות ורוממות הלב וכל שכן האחרים וכו' כי הגאווה מדה מגונה ונמאסת וכו' כי לד' הגרולה והרוממות, והנה אחז"ל [סוטה] כל המתגאה אין עפרו ננער וא"כ מה נורא ואיום איסור הגאווה, וכן הזהירנו הקב"ה שתהי' יראתו על פנינו וכמ"ש [פ' יתרו] למען תהיה יראתו על פניכם ואחז"ל זו הבישה ישכל המתבייש לא במהרה הוא חושא, ואחז"ל [נדרים] כל מי שאין בו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. ונכלל בזה ג"כ מדת הכעס, כי כל הכועס חכמתו מסתלקת הימנו ואם נביא הוא נבואתו מסתלקת הימנו וכמו שאחז"ל [פסחים]. וכל הכועס פורק ממנו יראת שמים וכמ"ש [תהלים] רשע כגובה אפו וגו', וכמ"ש אם משבר כלי בחמתו או ספור מעותיו בחמתו שאחז"ל [ישבת] יהא בעיניך כעובד עבודת כוכבים, שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד עבודת כוכבים והולך ועובד. והנה כשנדייק בדבריהם הקדושים שאמרו והולך ועובד, הנה חיל ורעדה תאחו שהחליטו שסופו לעבוד עבודה זרה, מאחר שעושה אלו הפעולות בחמתו, וא"כ מה מאד יתרחק האדם מן הכעס. ואף אם לפעמים נצרך האדם לכעוס לדבר מצוה מ"מ כל יעשה זה רק לפנים אבל תוכו רצוף אהבה לכבוד אביו שבשמים, וכל הכועס מביא עליו רעה וכמ"ש והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך, וכמו כן הזהירנו הקב"ה מלשון הרע וריבילות וישקר וחניפה וליצינות ומרמה וקנאה ושנאה וחמדה מכל אשר לרעהו ותאוה וכבוד, ומכל המדות הרעות ומדהוריי עבירה ושנשמוע עצמנו מדבר המביא לידי הרעור עבירה וכמ"ש בתורה ונשמרת מכל דבר רע וגו'. והנה פרסיהם לאלשיב ולרבותא, ואם לא ילמוד האדם הלכותיהם במה ישל**

קיום פרק ד התורה ב

בהם בכל ימי חייו כי התורה לבדה היא המדרגת את האדם בדרך החיים.

ב) וכן הזהירו הקב"ה שנהיי' רחמנים וגומלי חסדים וכמ"ש והלכת בדרךיו וגוי' ודרשו חז"ל מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון וכו', וכן הזהירו הקב"ה שלא נלך אחרי שיטת לבנו וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם וגוי', והנה כל אדם שאומרים לו מה שמושל עליו מן התורה לעשות הן בגופו הן בממונו והוא משיב שהוא הולך בשיטה, הנה מינות נזרקה בו, וראוי להתרחק מאיש כזה וכמ"ש הרחק מעליה דרכך וגוי'. ומאד מאד צריך אדם ליזהר מלשון הרע אשר הוא חמור יותר מע"ז וג"ע וש"ד וכמו שישנו חז"ל. וידוע כי כל ספיקא דאורייתא לחומרא, ומכ"ש בע"ז וג"ע וש"ד. ועאכ"ז בלה"ר שהוא חמור מכולם הן לקבל והן לאמר, ועל כל דבר שיפול עליו שום ספק ספיקא אסור לאמר ואסור לקבל, והגם שהצו"ד מתיר לו בהיתר פשוט, וראוי לאדם שיתרחק מלשמוע תמיד דברי חרישות במילי דעלמא כי אדם כזה ראו' מאד להכשל בלה"ר ועוד עבירות, וכן צריך האדם מאד מאד לשמור את עינו מלהסתכל בנשים, וידוע כי העין רואה והלב חומר ורוד המלך ע"ה התפלל העבד עיני מראות שוא וגוי', וכמו כן ראו' לכל אדם להתפלל על זה שלא יכשל בעיניו, ואחז"ל אל תכשל בעיניך שאין ממשול אלא בעינים וכמ"ש וראו בני וגוי' ואחז"ל והגיגהו דנקרא גיהנם לפי שהכל יודדין לשם על עסקי תנם ופירש"י ז"ל עריות, וא"כ ראו' מאד להזהר שלא להכשל ח"ו.

ג) ואחז"ל בברכות, אל יספר עם אישה בשוק וכו' אפילו היא אשתו ואפילו היא בתו ואפילו היא אחותו לפי שאין הכל בקאין בקרובותיו, ולא ילך אדם אחר האישה בשוק ואפי' עם אשתו ואין צריך לומר עם אישה אחרת וכו', וכן אחז"ל הבטלה מביאה לידי שיעמום ולדי זמה, ואחז"ל ונדרים ואל תרבה שיתח עם האישה שסופך לבוא לידי ניאוף וכל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה, ואחז"ל נאמר כאן לא תקרבו ונאמר להלן לא תקרב לדבר המביא לידי עבירה לא תקרב הרחק מן הכיעור זמן הרומה לכיעור. ואחז"ל ואדר"נ אל יאמר אדם בופח אני כעצמי וכו' שנא' כי רבים חללים הפילה וגוי', ואחז"ל רבה פ' נשא והוסיף ילכר בה זה שהוא רואה את אשתו שהיא קולנית ורגלה רמה ופרוצה בשחוק ואינו מקנא בה, לפי שדרכן של בנות ישראל לא קולניות ולא רגלה רמה ולא פרוצות בשחוק, עוד אחז"ל שם אקרא ופרע את ראש האשה, ואומר לה את פרשת מדרך בנות ישראל שדרכן להיות מכוסות ראשיהן והלכת ברכי הגוים שהן מהלכות ראשיהן פרועות וכו', ואחז"ל גיטין אכלה בשוק גיגרה בשוק ופירש"י הלכה נטוית גרון הניקה בשוק, פרוצות, ואחז"ל ונדה כל המביא עצמו לידי הרפור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה, ואחז"ל וברכות קול באשה ערה ושער באשה ערוה וכל המסתכל אפי' כאצבע קטנה של אשה כאלו מסתכל במקום התורף. ווא' ברמב"ם פכ"א מא"ב ובטוש"ע אה"ע סי' כ"א. וכי הרמב"ם ז"ל ושמ' ואסור לאדם לקרוץ בידו וברגליו או לרמח בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש ואפי' להריח בשמים שעלי' או להביט ביפיה אסור ומכין למתכוון לדבר זה מכת מרדות וכו' והדברים האלו אסורין בחיובי לאוויין, ומותר להסתכל בפני הפנייה וכו' כדי שיראה אם וכו' ישאנה ואין בזה צד איסור, ולא עוד

אלא

אלא יראו לעשות כן, אבל לא יסתכל דרך זנות הרי הוא אומר ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה. ואח"ל [מכ"ר] שאלו את ר' אליעזר מהו לשנות בכלה כל זמן שבעלה מיסב, אמר להם כל השותה בכלה כאילו שותה בזונה. אמרו לו והלא בנות ישראל יש להן דרך ארץ, אמר להם ה"ז כל שאין התורה עוברת על פיהו אין בו דרך ארץ. הכריז ר"א בארבע מאה שיפורי כל המקבל כוס מהבלה אין לו מחילה לעולם. ושנו חכמים [אבות] ואל תרבה שיחה עם האישה באשתו אמרו ק"ז באשת חברו וכו' ר' עקיבא אמר שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה.

ד) **והנה** צריך האדם לקצר בתכלית הקיצור בדיבור עם האישה, אף לפעמים דמתרמי לי שמוכרח, וכמו שאח"ל [עירובין נ"ג] אמר לה באינו דרך גלך ללוד אמרה לי גלילי שומה לא כך אמרו חכמים אל תרבה שיחה עם האישה, היה לך לומר באיזה ללוד, הגה לפי ידובר עמה שתי תיבות יתירות אמרה לו לא כך אמרו חכמים וכו', והגה השומה הגמור הוא מי שעובר על דברי חכמים וכן קראוהו חז"ל כסיל, דהרשעים הם הכסילים הגמורים שמאבדים עולם נצחיי בשביל הנאת יצרם לפי שעה, המוליכם לדיומא התחתונה שבשואו ואח"ל [סוטה] אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שמות. והרי זה דומה לאדם שאוחז סכין בידו רוצה לאבד עצמו מן העולם והאיש החכם שעומד אצלו אין מניחו. ובעיני הכסיל הלז נדמה אותו החכם כמו שאינו רוצה בטובתו, ומכ"ש אם האיש החכם לקח את הסכין מידו והכהו גם מכה רבה על זה, ודאי שנדמה אותו החכם בעיני הכסיל לאבדו, כמו בן הפתי שנפתה ר"ל בתאות הניאוף העוקרתו מהעוה"ז ומעוה"ב, הוא שקוע כל כך בתאותו עד שנטרפה דעתו ממנו ולכן המינעו בזה יחשב אצלו לאכזרי, אבל לא כן אמרו חכמים, ואח"ל [סנהדרין] מעשה בא' שהעלד לבו טינא וכו' ואמרו חכמים ימות ולא יעבור עבירה ואפי' לדבר עמו אחריו הגדה, אמרו חכמים ימות ואל תדבר עמו אחריו הגדה, וכן אי' ברמב"ם [פ"ה מה' יסודי התורה ה"טו] וז"ל מי שנתן עינו באישה וחלה ונמה למות, ואמרו הרופאים אין לו רפואה עד שתבעל לו ימות ואל תבעל לו אפי' היתה פגרו ואפי' לדבר עמה אחריו הגדה אין מורין לו בכך וימות ולא יורו לדבר עמה מאחוריו הגדה, שלא יהיו בנות ישראל הפקר ויבאו בדברים אלו לפרוץ בעריות עכ"ל. והנה ע"י הסתכלות העינים במקום האסור והרהור הלב שהיה לקח לו, את המות בידו, והנה הכסיל חושב שלרעתו הוא שיהרג ואל יעבור, ואינו יודע כי בנפשו הוא שאם הלילה יתפתה לדעת יצרו וליכנו בדיוטה התחתונה שבשואו וימות במיתה מנולת ובסודוק הרעת וביסורים קשים זהו עונשו בעוה"ז מלבד עונשו בעוה"ב, ואמרו חכמים ימות זכאי ואל ימות חייב. וכמו שכ' בעכ"פ [הושע ז'] יענך ד' היום הזה ואח"ל [סנהדרין] היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעולם הבא.

ה) **והנה** אפי' מי שזנו עינו מן הערוה צריך כפרה וכמו שאח"ל [שבת] מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני שזנו עיניהם מן הערוה. והגד אסור להתיחד עם ערוה מהערוות חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו והבעל עם אישתו נדה. ואסור להתיחד אפי' עם פגרה ואפי' עם כותית אסור [התייחד, ותינוקות

מבת ג' שנים ומעלה היא בכלל איסור ייחוד, ותינוק מכן מ' שנים ומעלה. וכדאי' במוש'ע אה'ע סי' כ"ב ובל' פרטי דיני ייחוד נתבאר שם, והנה לא הזכרנו רק ראשי פרקים, והעיקר שלמעשה על כל ספק טמא עשה ול'ת, הן דאורייתא והן דרבנן ישאלו אצל תלמיד חכם גדול בתורה וידעה כמו שכת' באריכות בפ"א, וכ' הרמב"ם ז"ל ובכ"ב מא"ב ה"ב ראוי לו לאדם לכת' יצרו בדבר זה ולהגיד עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן, וזהו מן הייחוד שהוא הגורם הגדול, גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בת, הזהרו בי מפני כלתי, כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד, וכן ינהוג להתרחק מן השחוק ומן השכרות ומדברי עגבים שאלו גורמין גדולים והם מעלות של עריות. ולא ישב בלא אישה, ישמנהג זה גורם לטהרה גדולה, יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה ורחיב דעתו בהכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובהכמה הוא אומר אילת אהבים ועלת הן הדיה ירוך בכל עת באהבתה תשיגה תמיד עכ"ל.

ו' והנה מצוה על כל אדם שישא אישה בן י"ח שנה כדי לקיים מצות פרו ורבו וכדאי' במוש'ע אה"ע סי' א"ל ומצוה מן התורה לישא אותה ע"י קדושין. ואע"פ שקיים פריה ורביה איסור לו לעמוד בלא אישה וכו'א" שם. והנה שנת י"ח זהו זמן הפרק של נישואין, אבל מצות חכמים להשיא בנו ובנותיו סמך לפרקן וכמ"ש הרמב"ם ז"ל ובכ"א מא"ב הכ"ח חו"ל מצות חכמים שישיא אדם בנו ובנותיו סמך לפרקן שאם יתן יבואו לידו זנות או לדי' הרפור ועל זה נאמר ופקדת נוך ולא תחטא וכן א"י ביש"ע שם. והנה אח"ל [הולין] אהא דכתב וחיים לנערותך תן חיים לנערותך, למדה תורה דרך ארץ שלא ילמד אדם את בנו בשר ורין ונפרש"י ז"ל לבני ביתך למד דרכי חיים להסתפק במונות קלים. וכן אח"ל וישם לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתכסה במה שיש לו, ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו, שהן תלוי בן והוא תלוי במי שאמר והיה העולם. והנה כל פרטי דיני איש ואישה כבר מובאים בשולחן ערוך, ומצוה לכל ישראל ללמד תמיד בכל ימי חייו ובמו שנת' לעיל בפ"א באריכות, והנה אח"ל [פסחים] לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח שאם מת או גולה מוכפח לו שכנו ת"ח. ואל' ישא בת ע"ה שאם מת או גולה בנו ע"ה. וכן ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בתו לת"ח. וכן א"י ברמב"ם ז"ל ובכ"א א"ב הל"ב. והנה מאחד שמחויב אדם למכור כל מה שיש לו לישא בת ת"ח וא"כ ק"ו בן בנו של ק"ו שאם יכול ליקח בת ע"ה בנדוניא מרובה, ובת ת"ח בנדוניא מעטת, ישצרך לישא את בת הת"ח בנדוניא מעטת. וכן אם היא בת ת"ח עני שאין לו אף נדוניא מעטת, והוא יש לו כדי סיפוקם, שצריך לישא את בת הת"ח אף בלא נדוניא. וכמו כן אם יכול להשיא בתו לת"ח באופן שלא יצטרך למכור כל מה שיש לו פשיטא שמחויב להשיאה לת"ח, והוא מחויב למכור כל מה שיש לו, ולהשיא בתו לת"ח. והנה בבית הזכירו חו"ל בת ת"ח ואילו בני דידן לא אמרו חו"ל בן ת"ח, רק ת"ח, וכ"ש ת"ח בן ת"ח דיא' ויא' וכמו שאח"ל, אבל אי בר אבהן הוא ולא בר אוריאן הוא אמרו חו"ל מנהגות

אישא תיכלי, וכל זה הוא בשביל שיהיו בניו ת"ח. ועאכ"ו שמחויב אדם למכור כל מה שיש לו בשביל שיהיו בניו ישראלים ולא יתערבו בנשים. ולא ישא אשה פרוצה שחשודה על נדה וכל העבירות שבתורה. וכן לא ישא בתו לפרוץ שחשוד על נדה ועל כל העבירות שבתורה ויפקיר את בתו, והבנים ספק ממזרים ר"ל, ודי לחכימא ברמיזא עד היכן הדברים מגיעים מחיובא דימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח. וכן ימכור כל מה שיש לו וישא בתו לת"ח. והאיש העובר על דברי התורה הדי לוקח לו את המות בידיו מלבד עונשו הגדול בעוה"ב. וכ' הרמב"ם ז"ל ופ"ג אישות ה"ב גנאי הוא לאשה שתהיה יוצאה תמיד פעם בחוץ פעם ברחובות, ויש לבעל למנוע אישתו מזה וכו' המריר את אישתו שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה וכו' ואם ה"י טוען מפני בני אדם פרוצים שיש בבית האבל או בבית המשתה והוחזקו שם פרוצים שומעין לו עכ"ל.

ו והנה בשנים הללו עיקבא משיחא ידוע הבכל העירות הוחזקו שם פרוצים והמקיים מ"ש במזמור הראשון שבתהלים הוא לברו ימלט. והוא מהשרידים אשר ד' קורא. וזכמו שנת' לקמן סוף פ"ח. והנה דרך אנכי נבאר מי הם האפיקורסים מישראל אשר אמרו חז"ל דאסור להשיב עליהם תשובה וכן נפסק להלכה. וח"ל הרמב"ם ז"ל (בפ"ב מה' עכו"ם ה"ה) וח"ל וכן האפיקורסים מישראל אינן כישראל לדבר מן הדברים, ואין מקבלין אותם בתשובה לעולם שנא' כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים. והאפיקורסים הם התרים אחר מחשבות לבם בסכלות דברים שאמרנו, עד שנמצאו עוברים על גופי תורה להנעים בשאט נפש ביד רמה ואומרים שאין בזה עון. ואסור לספר עמיהם ולהשיב עליהם תשובה כלל שנא' אל תקרב אל פתה ביתה וכו' עכ"ל. והנה מוכח דהאסיק מישראל אסור לספר עמיהם ומכ"ש שאין לשאול בשלומם. ואסור לעשות עמיהם שום ויכוחים, ואם איתרמי לאדם שלא בטובתו שנודמן עם אפיקורוס ישראל. והאפיקורוס אומר לו שום דבר של אפיקורוסות יעננו, "לא" ואל יעשה עמו שום טענות וויכוחים. וכן פ"י מהמפרשים הא דבי' (משלי א') בני אם יפתוך חטאים אל תבא. שתאמר שאיך רוצה בלא שום טעם על זה, רק איני רוצה. ח"ש אל תבא, ותו לא. וכ' אה"כ (שם) בני אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם. ולא מיבעיא אתם בדרך ודאי אין לילך רק אפי' ללכת בדרך אחר, ורק אותו הדרך הוא הדרך אצלם. ג"כ אין לילך. ח"ש אל תלך בדרך אתם וגו' הדרך שהוא אתם אל תלך. והנה כל מי שיש לו מוח בקרקדו יבין מהדברים אלו של הרמב"ם ז"ל כי אפיקורוסות נזרקה במי שאינו מגדל בניו לת"ת, דק נותנם אל המורים התרים אחר מחשבות לבם וספרים החיצונים שלהם אישר כל הקורא בהם אין לו חלק לעוה"ב. וכן יבין האדם את תוצאות תלמידיהם.

ח והנה אה"ל הנושא אשה צריך לברוק באחיה וכו' רוב בניס דומין לאחי האם. וכן אה"ל מתון נתיב איתתא ופירש"י ז"ל המתן עד שתברוק מעשיה שלא תהא רעה וקטנרנית. וכן אה"ל אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה. ובשנים הללו עיקבא דמשיחא, מאד מאד צריך האדם להיות מתון מתון שלא יכשל ח"ו באשה פרוצה, שלא תשמור ה' נדה ומקואות וכל מצותי' ויכשל באיסור כרת ר"ל. ודרך אנכי נבאר דלאחר שנעשו השדוכין, עד זמן הגשואין אסורין החתן והכלה להתיחד, כמו יחד כל העריות ואסורין לילך

לילך ולטייל מישים ייחוד. מלבד המכשולים הגדולים של אנשי דור המבול המצויים בזה. ועין גדול הוא בין על החתן והכלה בעצמם בין על אבותיהם ואמותיהם. הנה אמרו חז"ל [נדה] בנות ישראל שהגיעו לפרקן הרי הן בחזקת טומאה. ופ' נדות וכמו שפירש"י ז"ל בחזקת דמים מצויים בהם. וכן א"י ברמב"ם ז"ל וא"כ מאחר שהיא נדה הרי היא ככל העריות שאסור להתיחד עמהן, ואפ"י לאתר הופה אם פירסה נדה אסור החתן להתיחד עמה. וכדא"י בשו"ע אה"ע. ושעה אחת קודם הכניסה לחופה. ישכבר טבלה לנדתה וגם סמוך הוא שעה אחת קודם החופה. בזה נהגו בראשונה ביהודה לייחד החתן והכלה וכדאיתא בהדיא בכתובות ו"ב. א"ר יהודה ביהודה בראשונה היו מייחדין את החתן ואת הכלה שעה אחת קודם כניסתן לחופה. כדי שיהא לבו גם בה ובגליל לא היו עושין כן. וכו'. הרי שדייק ר' יהודה ואמר שעה אחת קודם כניסתן לחופה. וגם זאת לא היו עושין בגליל. ואף ביהודה בראשונה דוקא היו עושין כן וכמו שאמר בראשונה וכו'. והנה כל זה באיסור מן התורה. ומדברי סופרים אפ"י ארוסה וכבר טבלה לנדתה אסורה לבעלה עד שיכניסנה לחופה ובכרבת חתנים [וכדא"י ברמב"ם וש"ע אה"ע]. והנה דיני ייחוד מכואר ברמב"ם וטוש"ע. ומקומות האפלים גרועים מייחוד וכדא"י שם והפורין נדר ישכנו נחש, והנה כבר הזכרנו מה שב' הרמב"ם ז"ל גנאי הוא לאשה שתהיה יוצאה תמיד פעם בחוץ פעם ברחובות ויש לבעל למנוע אשתו מזה וכו'. ואחז"ל [בראשית רבה] וכבישה כתוב, האיש כובש את אשתו שלא תצא לשוק שכל אשה שיוצאה לשוק סופה להכישל מנא לן מדינה שנא' ותצא דינה ולבסוף נכשלה הח"ד וראו אותה שכם וגו' והנה מה נורא העון בזה שאמרו חז"ל שסופה להכישל ולא אמרו ישמא הכישל. רק שסופה להכישל בלשון ודאי. ותרומנו דקרא ופ' וישלחו הכוונה יעשה את אחותנו. הכנסת ברא תו'. ומכל מצדקי שיכול לגרום שתהא יוצאנית מוטל על האב למנוע מזה. וכמו שאחז"ל [פרקי דר"א לח] שהיתה בתו של יעקב יושבת אהלים ולא היתה יוצאת החוצה, מה עשה שכם בן חמור הביא משחקות נערות הוצה לה מתופפות בתופים יצאה דינה לראות בבנות המשחקות ושללה וישכב אותה וכו', וא"כ מה מאד צריכה להיות השמירה רבה בזה באב על בתו וכ"ש באיש על אשתו. ואחז"ל [ספריו] אהא דכתי' ומצאה איש בעיר, אילו לא יצתה בעיר לא ה"י מסתקף בה וכו' שהפריצה קוראה לגנב, וכן אחז"ל אהא דכ' אשתך כגפן פור' אימתי אשתך כגפן פור' כשהיא צנועה בירכתי ביתך או בנך כשתילי זתים וכו'.

ט) **והנה** להומר העון של בגדים פרוצים וגם רבים הללים הפילו הבגדים פרוצים ועצומים כל הרוגיהם, לכן נבאר מעט מזעיר בפרטות ואף שבעני קלי הדעת דימה זאת לשמות, וכבר שנו חז"ל מוטב שאה"י שומה כל ימי ולא אעשה שעה אחת רשע לפני המקום ברוך הוא, ואמרו חז"ל וכו' אמרה ומהאי קרא אמרה, כי ישרים דרכי ד' צדיקים ולכו בהם ופושעים יכשלו בהם. ומי שיש בו ניצוץ של יראת שמים ימסור נפשו בעד השמירה מבגדים פרוצים בתוך ביתו. ומה נורא ואיום עון פריצות שמצינו שקראו חז"ל לפריצות הדלוך בנשיה גרן ומסחרות עינים והילוך בקומה זקופה ועקב בצד גדל ומביאות מור ואפדסמן וכו' לגילוי עריות וכדאיתא ביומא. והנה עון פריצות נכלל

במ"ש בתורה ובחקתיהם לא תלכו, ופי' בערוך הא דקריע רב גדל לטרבלתא דהוא בגד אדום, שאין רדך בנות ישראל להתכסות בגד אדום משום שהוא פריצות וכו', וכן כתב הרמב"ם ז"ל כדרך שעושות העכו"ם הפריצות וכו' או שהיתה משהקת עם הבחורים וכו' עכ"ל. וכן הוא ביר"ד סי' קע"ח דבגדי פריצות אסורים משום ובחקתיהם לא תלכו, וכו' הרמב"ם ז"ל ופי' הי' עכו"ם אין הולכין בחקות העכו"ם ולא מדמין להן לא במלבוש ולא בשער וכיוצא בהן שנא' ולא תלכו בחקות וגו' אלא יהיה הישראל מובדל מהן וידוע במלבושי ובשאר מעשיו וכו' וכו"א ואבדיל אתכם מן העמים עכ"ל. עוד נכלל עין פריצות במ"ש בתורה ופי' אחרי מותו לא תקרבו לגלות ערוה וגו' שפירושו לא תקרבו לדברים המביאים לידי גילוי ערוה כמ"ש הרמב"ם ז"ל. וכן א"י באהר"ן לא תקרבו לגלות ערוה לדבר המביא לידי עבירה לא תקרב וכו'.

ו והנה א"א לבאר כל ענין פריצות בפרט רק נבאר מעט, הנה מכנסים מצוה מן התורה אף באיש משום כיסוי בשר ערוה, ובבגדי כהונה כתיב לכבוד ולתפארת, ואילו גבי מכנסים כתיב ועושה להם מכנסים כד לכסות בשר ערוה וגו'. ושיעורן ממתנים ועד ירכים והיינו עד סוף הארכובה כמ"ש הרמב"ם ז"ל. והנה זהו השיעור של כיסוי בשר ערוה אף באיש וכ"ש באישה. ואסור מן התורה לקצר המכנסים משיעור זה, וכשמקצרים מזה השיעור עלולים מאד לעבור על מ"ש בתורה ולא יראה כן ערות דבר, וכן ג"כ על מ"ש בתורה ולא תקרבו לגלות ערוה לדברים המביאים לידי גילוי ערוה, וכן ג"כ על מ"ש בתורה ונשמרת מכל דבר רע ופי' חז"ל שלא יהרהר אדם וכו', כי זה מביא לידי הרהור ח"ל. וכן ג"כ על מ"ש בתורה ולפני עור לא תתן מכשול ואחז"ל כל המתטיא את הרבים אין לו חלק לעולם הבא. והנה כל הלאוין שהוכחנו עתה שייכים בכל בגדי פריצות, והנה פוזמקאות צריכים לכסות את כל השוקים היינו מפרסת הרגלים עד עצם הארכובה, והיינו סוף מקום המכנסים וצריכים המכנסים לכסות גם מעט ממקום הפוזמקאות. והבגד העליון צריך להיות יותר ארוך מהמכנסים דאי לא"ה פריצותא הו' באישה. והנה בקטנה מכת ג' שנים ויום אחד ומעלה מזההרים על"י מן התורה משום ולא יראה כן ערות דבר, וכן מזההרים על"י ג"כ משום יחוד וכדאי ברמב"ם ופוש"ע אכן העזר. והנה אם הלבישו את הילדה הקטנה בגדים אשר לא כרת בזמן ישהיא קטנה והיא גורמת הטא לרבים שיכשלו על ידה, הנה אז בקטנותה לא חי עדין העונש עליה רק על אבותי' או על מדריכה אם היא יתומה, ודמה מדים יבוקש. אבל בזמן שתגדיל הינו לאחר י"ב שנים ויום אחד חל העונש גם על"י כי אז הגיעה לכלל עינישין, וכיון שאומרים לה שאסור ללכת כן ואסור להסתכל על כל העולם כולו רק אל התורה עינינו. אין שום אמתלא למה פלוגית הולכת בן הלא אבי' רב או ת"ה או גאון, כי אין להסתכל על שום הנהגת אדם בזמן שהוא נגד התורה וכמה תלמידי חכמים אמיתים אשר יצאו בניהם ובנותיהם לתרבות רעה כמו שמודיעים צערם וכמסתרים תבכה נפישם ותפללו אל הקב"ה בכל ימי חיהם שישבם מדרבם הרעה. ולכן פשיטא שאין להסתכל כלל וכלל על הנהגות בניהם.

ואין להסתכל על שום הנהגת אדם בעולם בזמן שהוא נגד תורה'ק, ולכן הבת כיון

שהיא

שהיא יותר מ"ב שנים הל העונש ג"כ עלי. הן אמת דגם אבותי או מדריכה ענוש יענישו על זה, שדם היו עיקר הגורמים לה בקטנותה והרגילה ללכת בבתי ידים קצרים או במכנסים קצרים שאין מגיעין עד סוף הארכובה ומקצת מן הפוזמקאות, וכן בשמלות קצרות. וכן אם הלכה נטויה גרון ובמ"ש יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון. כי צריך שסמוך לצואר יהי סתום מכל צד ואף הצואר בעצמו יקף הבגד מעט מן הצואר. וכן אם הבתי ידים קצרים היו פריצותא, וכמו שאחז"ל [כתובות] דטוה בשוק היו דת יהודית משום דמראה זדועותיה לבני אדם. וכן בגד דק שהבישד נראה מתחתיו אחז"ל [יומא] דהוי במהלך ערום, וכ"ש באישה דהוי פריצותא טובא. וכל זה אף בילדה קטנה מבת ג' שנים ויום אחד כי מאז היא נקראת ערוה ואסור להתיוחד עמה. וכן בגד אדום הוי פריצותא באישה וכמו שפי' בערוך הא דכרכלתא. וכן הוא ביו"ד סי' קע"ח. והנה אורך הבגד העליון צריך להיות בבת בוגרת יותר ארוך מבת קטנה, כי עתה הגיעה לפיק הנשואין. ובאמת כל מה שהאדם עושה סוף דבר יסובב לו בעצמו כל מעשיו בין לטוב ובין למושב, כי אין עושה רעה להאדם כמו האדם בעצמו. והנה אם הלילה יהא אדם על ידה. ענוש תעניש מן השמים, והגם שאסור להסתכל על נשים, מ"מ אם נכשל אחד על ידה ובא לידי הרהור רע ח"ו. הנה דמו גם מידה יבוקש בין מהמסתכל בין מהגורמת. ומכ"ש בבת בוגרת ישולכת יקף, ועאכ"ו באישה איש החמורה מאד ענוש תעניש בין היא ובין בעלה כמחטאי הרבים, ואם בעלה ת"ח הוא, עוד מהלל הוא את השם, ועליו נאמר אם יכופר העון הזה לכם וגו', וגם יושב עמה בספק איסור וד"ל. והנה אורך בגדי נשואה ודאי צריכין להיות יותר ארוכין מבגדי כשהיתה בתולה, ואחז"ל [ושבת] משל לאישה שמהלכת בשוק ושיפול"י מהלכין אחריה. ועל האישה לדעת כי אינה דומה כלל וכלל לזמן שהיתה בתולה, כי עתה היא איש החמורה מאד ולא ינקה מדינה של גיהנם כל הנוגע בה, ואשת איש כולה ערוה, והמסתכל אפי' באצבע קטנה שלה, לא ינקה מדינה של גיהנם כמו שאחז"ל [זכרות] ומובא ברמב"ם וטושו"ע אבן העזר. ואחז"ל [אדר"ג] כל הנוגע באצבע קטנה של אישה כנוגע באותו מקום. ואפי' במרצה מעות מידו לידה ומכין להסתכל בה אחז"ל אפי' הוא כמישה רבינו שקיבל התורה מהר סיני לא ינקה מדינה של גיהנם שנא' יד ליד לא ינקה.

ובו והנה כל הגורם רעה לחבירו גם הוא ענוש יעניש, ולכן כל התופרים בגדים פרוציב עתדים ליתן את הדין. וכמו כן מוכרי ספרים של תאוה ומינות. וכן המספרים שמגלחים הזקן ומקיפים פאות ועוברים כמה לארון. והנה כתוב הבין לקראת אלקיד ישראל. וישראל בעי הנבה. ולכן כשהולכים להמספר צריכים להזהרו שלא יגע בהזקן כלל ולא יקף הפאות כדל ושיעודן כמו שנתבאר ביו"ד ומבא לקמן בפ"ה. וכן כשנחתים הבגדים לתפור צריכים להתנות עמהם הכל באר הישב ובתנאי כפול ומכופל שיתפור הבגדים בלא פריצות כלל. וראום היאך לעשות וזהו עליהם שלא ישנו כלל וכלל. ואחז"ל מי שישם אורחותיו זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה. והנה אף הכתנת של האישה הכשרה צריך להיות בבתי ידים, וכן הוא גם במתני' [נדה] בית יד של חלוקה, ומאד מאד צריכה האישה להזהר שלא יתגלה כלל מכשרה במקום שהרבים מצוים. בלתי פני

וכפות ידיו. וגדול עונה מאד בזמן שאינה משימה את לבה לזה וכן לכל דרכי הצניעות אשר א"א להעלותן הכל על הכתב. ואפי' אם מחמת עצלות אינה משימה לבה לזה. עין גדול יש בידה כי היא מחמיאה את הרבים. ואינה דומה כלל לאנשים, כי היא צריכה להשים עיניה ולבה על כל דבריו שידיו בצניעות ואין זה מדת חסדות רק מדת התורה וכמשנ"ל שכמה לאוין יש בזה. ואסורה להיות עצלה בזה. ואחז"ל [ויקרא רבה פ"ט] על ידי שהאשה הזו מתעצלת מלכנסת את עצמה כראוי וכו' הה"ד וגלה את ערותה וגו'. והנה כל בגדי צחק צדים הסרים קצרים בגדי פריצות הן. ורמז לדבר אין צחק אלא ג"ע. וכן כל ביו"ב ומאד מאד צריכים להתנות היטב קודם התפירה שיעשו כדת משה ויהודיה ויראו להם הכל באר היטב. ואם לא התנו כן מתחלה הרי הוא דבר האבד קודם שיתקנו אותם. וכל ימי הלוכה בהם היא חוטאה ומחמיאה את הרבים. לכן צריך אזהרה מרובה על זה. וכן תזהר האשה בכל בגדי שלא תלכשם דרך פריצות כדרך שהפריצות עושות והכל יהי בצניעות וכן כל דבריה וכמשאחז"ל.

ג) וצריכה לזהר מאד שלא יהיו כמו בגדי אנשים. וכן בגדי אנשים כמו בגדי נשים המזוהרים על זה משום לא ילכש גבר וגו' ונקרא תועבה וכתבו הפוסקים דאפי' אם לובשת מלבוש אחד כמו אנשים אף שניכר שהיא אישה מ"מ אסור מה"ת ולוקן על זה. וכן לא תלכש אישה כובע או מצנפת משום לא ילכש גבר וגו' ומשמע מהרמב"ם ז"ל דהוי מהבגדים המיוחדים לאיש ולא מהני בהם שום מנהג. דפשיטא דאפי' אם ינהיגו עצמם אנשים כבגדי נשים המיוחדים וכן נשים כבגדי אנשים המיוחדים להם דפשיטא דחייבים משום לא ילכש גבר, ואין לך תועבה גדולה מזו שירגילו אנשים כבגדי נשים וכן נשים כבגדי אנשים. ולא מהני מנהג רק בתכשיטין וכיו"ב אם הוא דרך המקום לנשים לבד אז אסור לאנשים ללכשם משא"ב אם גם דרך אנשים ללכשם שרי. אבל כבגדים מיוחדים לא מהני שום מנהג. ומשמע מדברי הרמב"ם ז"ל דכובע ומצנפת הוי ג"כ מבגדים המיוחדים לאיש וכסוף ה' עכו"ם וחקותיהם דאילו לענין תכשיטין ובגדים צבועים תלה במנהג ואילו לענין כובע ומצנפת ושריון לא תלה כלל במנהג. ומשמע מדבריו דלא מהני בזה שום מנהג או שינוי כמו בשריון, דמ"מ כלי גבר ינהו. וכן אסור לאיש ללקט אפי' שעד אחד לבן מתוך השחורות, וכן לא יצבע שערותיו הלבנות משום לא ילכש גבר. וכן לא יסתכל במראה אלא משום דפואה ויש מתירין להסתכל במראה במקום שגם האנשים נוהגים להסתכל במראה. ומ"מ כי הר"ן ז"ל דההברים נמנעים בכל מקום. והגר"א ז"ל לא נראו לו דברי המתירין ויד"ד קניו כביאור הגר"א שם.

ד) והנה בזה"ל ישנתרבה הפריצות בעו"ה וכמה בתם שנשרפו באש הפריצות ר"ל. לכן כל אחד מישראל יאזור כגבור חלציו בתוך ביתו וימסור נפשו בעד זה ואז יעלה בידו, כי אין לך דבר שמסרו נפשם עליו שלא נתקיימה בדם. וכן זהו האדם בתוך ביתו מלשיד. כי קול באישה ערה, ומחמיאה את הרבים. וכן זהו האדם בתוך ביתו שלא ילכו יתף דהוי ערה. ואותם האנשים המניחים את בנותיהם מכת ג' שנה ומעלה ללכת יתף בשעה שמדיחות את הרצפה. קלות יש בהם ועאלכו בא"א החסודה דהוי חוטאה ומחמיאה את הרבים. ועל הבעל מוטל למחות באשתו בכל כחו. ורק במקומות

במקומות שדרכן לילך יחף תמיד משום עניות כזה כי הפוסקים דלא הוי ערות. מיהו כל זה בפרסות הרגל לבד ולא יותר. מיהו במקומות שאינן הולכות יחף רק משום שלא ישנפו הפוזמקאות בשעה שמדיחין את הרצפה וכיו"ב. ודאי דאסור וגדול עונה מנשוא. ואוי להן לאותן נשים שנהוגות היתר בעצמן ומרה תהי' אחריתן ה"ו וכן בעליהם המניחין כך וההולך בגלוי ערוה הוא משוקץ ומתועב ואחרית רשעים נכרתה, ואחז"ל שוק באשה ערוה, והנה שוק הוא למעלה מעט מכף הרגל, והוא מעצם הקטן הנקרא קרסול עד הירך וכן הוא הפי' האמיתי של שוק באדם. וכן מוכח במתני' פ"ק דאהלות, והנה שוק באשה ערוה ולא מהני בזה הגילות כלל כי ערוה ממש הוא. וכן פרועות ראש לא מהני כלל אפי' אם יתרגלו כל העולם בכך מאחר ששער באשה ערוה.

טו) ופרועות ראש מלבד איסור דערוה איכא נמי איסור מן התורה לצאת בראש פרוע וכמו שאחז"ל [כתובות] טהא דכי' ופרע ראש האשה, והנה אפי' אם קיימה כל המצוות רק שהולכת בראש פרוע הגה היא מומרת לאותו דבר ומתמאה היא את הרבים. והנה זהו דת משה, והיינו מן התורה.

טז) ודת יהודית הוא אף ששערה מכוסה במטפחת מ"מ אם הולכת בשוק וכן מבור מפולש וכן הצדי שהרבים ביקעים בו צריכה ללבוש רדיד על המטפחת וכראי' באה"ע סי' קמ"ו. והנה מקום שנהגו שאין הנשים יוצאות לשוק בלתי עם רדיד גדול המכסה ראשה וגם גופה, אסורה לצאת שם בשוק בלי רדיד כזה. וכן כי הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהי אישות, מיהו כ"ו לענין רדיד גדול ומש"ה תלה במנהג משא"כ לענין רדיד קטן [בפכ"ד אישות] לא תלה במנהג. משום דזהו דת יהודית. ולצאת בפאה נכרית שניכר לכל שאין זה ישערות ראשה כחמת גדול העובי של הפאה נכרית, הוי מחלוקת הגאונים בזה ונהרא נהרא ופשטה. אמנם הפאה נכרית שנראה כשערות ראשה ממש זה אסור בכל מקום. כי הוא דומה לכל כמו שהולכת בגילוי שער ממש ולכן פאה נכרית כזה אסורה בכל מקום, ודוע דע"ז וג"ע וש"ד יורג ואל יעבור. ואף אבזרייהו יורג ואל יעבור. ואחז"ל [ע"ז] מעין המושך לפני ע"א לא ישחה וישתה מפני שנראה כמשתחווה לע"א ואע"ג דאיכא סננה דאי לא שתי מיית מ"מ אסור. ואף שהוא אינו מכרין רק לשתי מ"מ מפני מראית העין אסור. כמו כן בפאה נכרית כזו מפני שנראה כהולכת פרוע ראש אסור משום מראית העין. וכמה חסור אף אבזרייהו דג"ע, וכמו שנפסקה ההלכה במי שהעלה לבו טינא וכי דאפי' לדגד עמו אחורי הגדר אסור ומוטב שימות ואל ידבר עמה משום שלא יהו בגות ישראל פרוצות וכ"ש כזה. והנה אחת מתקנות עזרא שתהא האשה חוגרת בסני. ופי' הרב המאירי ז"ל היינו בשעה שהיא עושה מלאכתה שאם לא כן שטא תהום על בגדי' ותחשוף שולי' והדבר מנהג עכ"ל. וכן כי הרמב"ם ז"ל [בפכ"ד אישות] ז"ל חוגרת תמיד בסני בתוך ביתה משום צניעות עכ"ל.

יז) והנה אפי' בתוך ביתה צריכה להתנהג בצניעות ומכ"ש בשוק ובכל מקום שהרבים מצוים שם. והנה אוי ואבוי לאבות שבעתהן יוצאות וראשן פרוע והולכות בפרצות, ואר ואבוי לבעלה וכל מיז ידשב באיסור עם אשתו. והנה

אף אותן שמכסות היטב את שערותיהן ואינן נראות כלל. מ"מ ראוי לאשה שתלך בשערות קצרות, כי בלא"ה עלולה מאד להכשל באיסור כרת ר"ל שמאחר שהשערות ארוכות קשה מאד שאף קצה השערות יהי תחת המים ולא יהי יש על פני המים. ואף אם רק קצה ישער אחד נשאר מעל המים הרי לא עלתה לה טבילה מן התורה והרי היא בנדרתה רוישבת באיסור כרת ר"ל. ולכן מאד מאד ראוי לזוהר בזה, ואל תאמין בעצמה במקום סכנת נפשות כזה, וגם זאת לכל ישראל לדעת כי דווקא בקצת השערות הסמוכין לאוזן ואי אפשר לצמצמן תחת בגד המצמת הישער בזה הקיל הרשב"א ז"ל, וכן כי החתם סופר סי' ל"ז. אבל בשאר השערות כגון אותן שלמעלה מן המצח פשיטא דאף איזה שערות מהן הוי ערוה. דהוי מקצת ערוה ואין הילוק בגלוי ערוה בין כלו או מקצתו, וכל זה מדינא. ובזה"ק החמיר מאד שלא יראה שום ישער מהאשה וכתב המ"א דודאי כן ראוי לנהוג כהנהגה.

יח) ודרך אנכי נזכיר דבר פשוט לכל והוא. הנה ידוע כי מי המקוה הם ארבעים סאה מי גשמים שמטהרים את הנדה מטומאתה וכן שאר כל הטמאים, וזה הוא מהחוקים הכתובים בתורה אבל לא מהמת נקיות. ואפי' אם שפכו על הטמא כל המימות נקים ישבעולה, לא יזוהר מטומאתו לעולם. והכמים גזרו עוד שכל שבא ראשו זרובו במים שאובים או שנפלו על ראשו זרובו ג' לוגין מים שאובים נטמא ונעשה כשני לטומאה, משום שלא יאמרו כי המים שאובים מטהרים, ולא הטבילה שבמי המקוה. ומש"ה גזרו עליהם טומאה מד"ס, וז"ל הרמב"ם ז"ל [סוף הלכות מקואות] דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן. ואינן מדברים שדעתו של אדם מכרעתו והרי הן מכלל החקים, וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החקים הוא שאין הטומאה מיט או צואה שתעבור במים אלא גזירת הכתוב הוא וכו' עכ"ל. והנה אותה האשה המתעצלת בטבילה בשביל שאין באותו מקום רק מקוה של מים סרוחים. הנה פרוצה גמורה היא כשאר כל הפרוצות. ובעלה יושב עמה באיסור כרת ר"ל. ואוי לה ואוי לבעלה. ושנו חכמים במשנתנו [ושבת] על שלשה דברים נשים מתות וכו' וחדא מיניהו בעון נדה שאין נזהרות בטבילה. ולכן לכל אשה לדעת כי הייה תלוין בזה בין בעוה"ז ובין בעוה"ב. ואפי' במקום שיש מקוה נקיה רק שיש ספק בטהרתה אם עשוי כדן וכדת עפי' ת"ח בתורה ויראה, ויש שם מקוה כשרה כדן וכדת בהשגחת ת"ח גדול בתורה ויראה אבל אינה נקיה, ודאי דראוי לילך שם בהמקוה הכשרה ודאי, ואף שאינה נקיה. וה"ז רומה לאדם הרעב שיכול להשיג פת קיבר במקום אחר. ובמקום אחר יכול להשיג פת נקיה, אבל ספק שמא מעורב שם סס המצת פשיטא דלא יקח הפת הנקי משום חשיש סכנת נפשות, ואפי' בחנם לא יקח את הפת הלז. ואם בסכנת הגוף כך עאכ"ז במקום שיש חשש סכנת נפשות של חיים הנצחיים וכמ"ש כי הוא הייך ואורך ימך וגו' ואומר אשר יעשה אתם האדם וחי בהם וגו' ומתרגמין לחיי עלמא. ולכן כל אחד ואחד מישראל מהויב להישיג בכל לבו ונפשו בענינים אלו העומדים ברומי של עולם וכמו כן בכל התורה כולה.

ועתה

(ט) **ועתה** נבאר מעט מן האיסור הגדול של תעובת אנשים ונשים. הגה כתוב בתורה (פי' תוצא) ונשמרת מכל דבר הרע ופירשו חז"ל (וע"ז) שלא יסתכל אדם אפי' בפניו ובאשת איש ואפי' מכוונתו, ומדברים המעכבים את התשובה הוא, וכמו שבי' הרמב"ם ז"ל (בפ"ד מה' תשובה) חז"ל כ"ד דברים מעכבין את התשובה וכו' המסתכל בעריות מעלה על דעתו שאין בכך כלום וכו' והוא אינו יודע שראיית העינים עון גדול שהוא גורמת לגופן של עריות שנא' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו', וכן דרשו חז"ל דהאי ונשמרת מכל דבר הרע הוא אזהרה שלא יהיה אדם ביום ויבוא לדי' טומאה בלילה, וכן כי בתורה (פי' אחרי) לא תקרבו לגלות ערוה: ופי' חז"ל (באדר"ג ומובא ברמב"ם ז"ל פכ"א מה' א"ב) לדבר המביא לדי' עבירה לא תקרב. והנה כל מקום שיש שם תערובת אנשים ונשים, עוברים בין האנשים ובין הנשים על האיסורים האלו. ואמרו חז"ל (סוכה) אהא דתנינן במתניתין תיקון גדול, היכי עבדי הכי והכתיב הכל בכתב סיד דו' עלי' השכיל ופי' והאיך הוסיפו על הבנין, וכו"ג מקשינן בחולין פ"ג: אמר רב קרא אשכחו ודרוש ופירשו ז"ל שצריך להבדיל אנשים מנשים ולעשות גדר בישראל שלא יבאו לדי' קלקולו וספדה הארץ משפחות ומשפחות לבד "משפחת בית דוד לבד ונשיהם לבד, אמרו והלא דברים ק"ו ומה לעתיד לבוא שעוסקין בהספד ואין יצר הרע שולט בהם אמרה תורה אנשים לבד ונשים לבד, עכשיו שעוסקין בשמהה ויצר הרע שולט בהם על אחת כמה וכמה.

(כ) **ועתה** נבאר מעט מהאיסור הגדול של טרשיאות ובלשון בנ"א סינימא או ראינע וכל כו"ב המוסבות שם. הגה כתוב בתורה פי' אחרי ובחקתיהם לא תלכו ושנו חז"ל בתורה כהגים, וכי מה הניח הכתוב שלא אמרו והלא כבר נאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באיש וגו' כי תועבת ה' כל עושה אלה וגו' ומה ת"ל ובחקתיהם לא תלכו, בנימוסות שלהם בדברים החקוקין להם כגון טרשיאות וקריסאות והאיצטבאות, והנה כל האיסורים שנתבי' מקודם במקום התערבות אנשים ונשים, ישנם נמי בטרשיאות וקריסאות ואיצטבאות וכל כו"ב המוסבות שם, וכן איסור של מושב לצים ג"כ ישנו שם, וכמו שאחז"ל וע"ז. וכן ידוע דכל מיני פריצות שיש בעולם הכל הוא על ידי אותן המקומות הטמאים. ופריצות מביא לדי' ג"ע ולמעשה דור המבול, וכיון האביק בה טובא כמינות דמיא וכמו שאחז"ל וע"ז, הרי דמביאים ג"כ לדי' מינות, והנה האיש אשר עדי' בו נשמתו אך לא יאזוד כגבור הלציו שלא ישפך דם ורעו ודם אשתו וכל כ"ב וימנעם מללכת באלו המקומות האסורים, שהם גורמים ג"כ למינות. וכמו כן אם יניח את בנו או בנותיו ללכת בבתי הספר ובחדרים המסוכנים הרי מכירת את נפשם מארץ החיים, ומה גם בארץ ישראל ארץ אשר ד' דורש אותה, הרי הוא מורד במלך בפלסין שלו וגדול עונו מנשוא. מלבד אשר אחרית רשעים נכרתה. ומכ"ש בארץ ישראל ארץ הקודש אשר אינה מקיימת עוברי עבירה ולסוף שתקיא אותם הארץ. וכלו ששנו חז"ל בתורת כהנים. והנה רואים בעליל אשר אם יראה אדם שאשתו רוצה להשקות את בנו ובנותיו עם המת ואף לאחד מבניו ובנותיו, הגה יעמוד כגבור מזוין נגדה ולא יתירשל כלל מלהציל את בנו או בתו מידת שחת. בשביל שתאמר שתתגרש

קיום פרק ד התורה

אם לא ישמע לה להניח לה לעשות כרצונה. ואם בחי הגוף כך בחי הנשמה על אהת כמה וכמה שצריך לאזור כגבור מזון נגדה, ולהציל את בנו ובתו משריפת הנשמה על ידי הבתי הספר וחדרים המסוכנים והמריטראות וכל כיו"ב. ועוד בו נשמחו של האב כל זמן שעיניו עדיין פקוחות יציל את בנו ממקומות הטמאים וממלבושי הפרוצים והפרוצות וזרעם אחריהם. וכמו שנושאים הילדים דברים שיגיני עליהם בעת ההולי ר"ל, ואין מתביישין כלל. כמו כן אף אם האב יעשה כל מה שעליו ולא ינח את בנו ובנותיו ללכת במקומות הטמאים ולא יניחם ללכת בפרוצות. הנה אם לא יעשה שמירה מעולה על בגדיהם עדיין בסכנה עצומה הוא שלא יתפתו מחבירים רעים ומחבירות רעות כי הטומאה תופסת בכגד וכדאי בזה"ק אקרא ותתפשהו בכגדו. והבא למדה מטייעין אותו מן השמים.

כא) ועל ידי מצות תלמוד תורה שאדם מצווה מה"ת לקבוע עתים לתורה בכל יום וכמשי"כ לעיל בפ"א באריכות. וכל האדם לזנות לקיים התורה ומצותיו בין המצות שבין אדם למקום ובין המצות שבין אדם להבירו כפי רצון השי"ת, ולבאר את הכל בפרט אי אפשר רק ע"י לימוד כל התורה כולה. ומאחר שמקיים האדם את מצות תלמוד תורה יזכה לשאול אצל ת"ה אמיתי גדול בתורה ויראת שמים את ספיקותיו וילך לבטח דרכו, אבל אם חלילה ישאל אצל ת"ה הנקרא אצל החמץ ת"ה. ואין בו יראת שמים. הנה לא ישיג אצלו דעת תורה וכמו שנתבאר לעיל בפ"א. ועאכ"ו אם ישאל מאי שמיעות נורקה בני, וידוע מה שאחז"ל הלומד ד"ת מן המגוש הייב מיתה וכן נפסקה ההלכה בש"ע י"ד.

כב) ואחז"ל ושבתו האי מאן דעבר אדרבנן שרי למקרי עברינא, ומכ"ש מאן דעבר אדאורייתא. וכי הב"י במור אה"ע סי' ו', שהרמב"ם ז"ל כתב פתיחה שלחה בנא אמן על כהן שנשא גרושה והחרים שניהם במצרים ואלקהרא ושלה הפתיחה למקום שעשה המעשה רע, ושיהרמו אותם בשמים, והחרים כל בר ישראל ובת ישראל שישא ויתן עמהם ויאכל וישתה וישב עמהם תוך די אמות, ומי שיכנס עמהם לשמחה ולאבילות שיהיה כהם. ומי שישתתף עמהם בחיים ובמות חייב לקול ארונם כשימותו וקבורתו יהי בלא צידוק הרין ולהראות שיסין ושמהה באבדם וצוה לנשים בתנולית האזהרה מלהכנס עם הגונה בשום מקום ואפי' לבית המדרש. וכזה ראוי לנו ה' שומעים בקול הרב שנפריש ונבריל כל הקמים עליו ועוברים על מצוה כמצותיו ולא נניח בינינו ובניהם שתוף ולא שייכות בשום ענין ולא בשום פנים עד שישבו לשי"ת, ובשישבו יגרשנה ויבאו שניהם לב"ד ולקח כל אי מהם מכת מדרות. וישבע כל אי מהם בס"ת המקודש שלא ישבו לעשות כמעשה הזה לעולם. ולא ישא נשים בעבירה לעולם. ויחדו את עונם ברבים כמו שמרו ברבים אז נטיר להם החכם, ואם יתמידו במרם תודיענו כרי שיצאן הפתחן לעירות הקרובות ורחוקות ותחדשו עיד עליהם החכם ברבים אם לא ישבו. כי לא יתכן להתרשל בכמו המעשה הרע הזה הגדול. להרים יד בכרי ולכפור במשה ובתורה הקדושה בגלוי ובפרהסיא ותתעלם מזה. וחלילה לשם ית' ששפיר סניס בזה או שנפחד משום אדם או נעשה לכבודו, ובעל תרחמים אך אפים יחרים למוטב עכ"ל.

קיום פרק ד התורה ח

והנה ברור דאותם האנשים ההולכים בטרשיאות וכל כו"ב, וכן האנשים שאין מגדלין את בניהם לתלמוד תורה כמו שצויה התורה וכמו שנתבאר לעיל בפ"ב, הגם מרימים יד בתורתנו הקדושה בגלוי ובפרהסיא ונכללים הם בדברי הרמב"ם ז"ל שם. ובעל הרחמים אך אפים יחזרים למוטב ויזכו לשוכ בתשובה שלמה ויתורו את עונם כרכים כמו שחטאו ברבים וכמו שכו' הרמב"ם ז"ל ואז יזכו לתשובה שלמה, והקב"ה יזכנו לשוב בתשובה שלמה ע"י קיום תורתו הקדושה וכמו שאנו מתפללים שלש פעמים ביום השיבנו אבינו לתורתך וקרבתו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפנך אמן וכן יהי רצון.

מכתב להלכה

מאת שר התורה ועמוד ההוראה
מרן הגאון ר' משה פיינשטיין שליט"א

הנה ענין צניעות לנשים הוא חיוב גדול ומדאורייתא על הנשים, לא רק על הנשואות ולהן אסרה תורה אף לגלות שער ראשיהן וכ"ש לגלות מבשר הגוף מהמקומות שצריכות לכסותן. אלא גם על הבתולות אף שאין להן איסור בגילוי השער שאין זה ענין פריצות כל כך, אסורות בגילוי מקוב מגופם כמו הנשואות, והאיסור מזה חמור מאד. ולכד איסור עצמה הרי ההולכות בפריצות מחטיאות את הרבים בהרהורי חטא וגם מרגילות ממילא את עצמן ואת הרבים לעבירות היותר חמורות שאף אוה"ע ידעו שהשי"ת שונא זמה הוא. והנשים כשרות שלבושות בצניעות זוכות לשכר היותר גדול שהוא להעמיד דורות כשרים וצדיקים כמפורש בגמ'. והלבושות בפריצות עונשן חמור ביותר אשר ודאי כל בת ישראל צריכה ליוזר מאד בעניני המלבושים שיהיה בצניעות שטוב לה ולזרעה ולעולם.

הנה בזמן האחרון עלה הפורץ גם בכמה בתי שומרי תורה ללבוש מלבושים קצרים רחמנא לצלן ובאנו לפרסם ולהודיע ברבים שהוא מאיסורים החמורים ביותר אשר העונש גדול מאד בזה ובבא והגזירות מזה שכתן גדול מאד בזה ובבא, וגם להודיע שחובת בת ישראל ללבוש בגדים כשרים אשר לא יתגלה בהן אפילו משהו מהברכים ח"ו הן בשעת הילוך והן בשעת ישיבה. ואף כשלובושות פוזמקאות אסור דהוא פריצות גדולה אף באלו שלא נראה הבשר וכ"ש הפוזמקאות שנראה הבשר בהן כמו בזכוכית שאינו כלום.

וחובה על כל איש ואיש להשגיח שלא יפרצו בני ביתו ח"ו בלבושת בגדים הקצרים ח"ו ויתקיים בנו והי' מחניך קדוש ויזכו עבור זה לדורות ישרים יבורך ובנים עוסקים בתורה"ק ובמצות.

ואל ראשי ומנהלי החינוך החרדי של בנות ישראל אנו פונים לעמוד חזק במאבקם הקשה ולא תניחו לתלמידות לבא בלבושים קצרים. וזכות הצניעות וקדושת ישראל נזכה להגאל במהרה.

נעתק מספר חוקת ישראל עם' מ"א

סיכום הדברים מסימן ב.

- א. שמירת העינים היא יסוד הקדושה לאיש ואשה מישראל, לזוהר להסתכל ולהביט רק על דברים הממשיכים קדושה.
- ב. השומר עיניו לא להסתכל בדבר רע, יחיו בניו ויגדלם בלי צער ויזכה לרב טוב הצפון.
- ג. ירגיל עצמו בקדושה יתירה במחשבה טהורה ובדעה נכונה.
- ד. יתרחק מן השחוק, ומן השכרות, ומדברי עגבים.
- ה. צריך להתרחק מן הנשים בכל מיני הרחקות כגון (א) אסור לקרוץ להן בידיהן וברגליהן, או לרמוז בעיניו, (ב) אסור לתקוע להן כף אל כף, (ג) אסור לשחוק ולהקל ראש כנגדן, (ד) אסור להביט ביופיין, או לראות שערן, והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ומתכוין להנות ממנה הרי זה אסור, (ה) אסור להריח בבשמים שעליהן.
- ו. גם בנות ישראל מוזהרות שלא לעשות שום קרבת הדעת עם הגברים, כי גם להן אסור להרהר אחרי גברים זולתי בעליהן.
- ז. אסור להסתכל בתמונות של נשים בפרט בציור תלבושת השחץ.
- ח. חתן וכלה המאורשים אחרי האירוסין קודם החופה אסורין בכל מגע וקירבה ואסורים להתייחד קודם החופה. וגדולי ישראל התקינו שלא יכנסו לא זה בבית זו ולא זו בבית זה.
- ט. חוב קדוש על כל בר ישראל איש ואשה אשר בידו לתקן גדרי הצניעות שלא יחשוך עמל וטרחה כדי לחוק גדרי הצניעות.

הרב רבי אלי דוד רבינוביץ האומים גאב"ד פעה"ק ת"ו בהסכמתו לספר. טוב עין.
ספר. טוב עין אשר יסודו על לאוין של איסור הסתכלות בנשים.
אשר כמעט נשכח כל האיסור מרבים מאחכ"י.

לדעת רבינו יונה בשערי תשובה העובר על זה הוא מומר לאותו דבר.
ובאמת דבריו אינם מידת חסידות רק הלכה פשוטה שהיא כן בכל התורה
כולה. שהעובר כמה פעמים לאו שבתורה ומורגל כל כך עד שהיתר נדמה לו
הרי הוא מומר לאותו לאו, ומה לי לאו אחר ומה לי לאו של לא תתורו
אחרי עיניכם, יגם, ונשמרת מכל דבר רע שלא יסתכל גם להנאתו.

קונטרס

ליקוטי דברות קודש

העתק אגרת שבא אל הגאון הקדוש ר' מרדכי באנעטה זי"ע,
והוא כעין פתקא מן שמיא.

[מצאתיו בסוף ספר שו"ת פרשת מרדכי, וז"ל שם]

העתק מאגרת ישן נושן שנמצא אצל הרב הצדיק מו"ה לייב
ז"ל אב"ד דק"ק קארלעסבורג, ואמר שנכתב בשנת תק"פ,
ואמר שנמצא בלייפניק בזמן ההוא. למעלה נכתב בזה"ל
מכתב מפלוני אלמוני להרב הגאון מו"ה מרדכי בנעט זצ"ל
בלשון תרגום, וז"ל:

אל נשיא ישראל אב"ד דק"ק ניקלשבורג והמדינה.

ה' עמך גבור החיל חביבי וידידי מרדכי היהודי איש ימיני מסטרא
דקדושה, הנה יצאתי לקראתך כי הקב"ה מבני מתיבתא שדרוני לאתויי
לך שלם ולאודיעותך הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה
מעידנא דפסלת לך ארבעה טורים נגד ד' אותיות הוי' ב"ה בכך תעלה
ותתנשא ותתרום לפני כל בני מתיבתא דרקיע וכולם משדרין לך שלם
על שאתה עוסק תדיר באורייתא ובפוסקים קמאי, ובפרט הרי"ף והרא"ש
והרמב"ם ומרדכי שאתה מחבר אותם זה בזה, ואע"ג דכמה עידנא
דאפרדת מנהון לעסוק ביגיעה רבה כמקדמת דנא מחמת חולשא, מ"מ
כיון דאהדרותא דלכך תדיר לדחלתא דה' ולאורייתא ומסגיאות טיבותא
ורחמי דקב"ה איתקף עלך, לכן שרני לגבך לעורר נר"נ דילך. הלא ידעת
אם לא שמעת, איך גברה פרצות בישראל ואבדה אמונה, ואפיקורסת
מתגברת בכל יומא ויומא, לית קרתא דלית ביי מכת דלהון, אית בהון

ליקוטי דברות קודש

בגילוי, וסגי מנהון בטמירא, תיפח רוחם, ומכחישינ בתורה שבכתב ושבע"פ, ומזולזלין בדברי חז"ל, ועי"כ אורייתא מתמעטת בכל עידן ועידן, וכמעט נתקיים דברי שמואל קדישא עתידה תורה שתשכח מישראל, והמון עם כולם שיכורים מחמדת העולם הבלי הבליים, והאי גרם דאיתפשט מסאבתא טובא בעלמא ואתפגים סגי ואיתחזק ס"א ס"מ וחילא, ושכינתא קדישא כביכול בגלותא רבה, ואורייתא חוגרת שק ומתפלשת באפרא וצווחת וי רי רגזה הארץ תחת עבד כי ימלך ושפחה תירוש גבירתה, ולית מלאך מליץ אחד מני אלף אינון מגיני דרא להשיב חמת המלך מלך מלכי המלכים הקב"ה לקנאות קנאת ה' צבאות ולנקום נקמת ד' בהנהו רשיעא כמה דעביד פנחס קנאה וכו'. והשתא לית מאן דמשגח בגודל גלותא דשכינתא חרב ויבש סגי על ידי עובדא בישא דרשיעי' ולית מאן דמתקנא קנאת מטרוניתא קדישא. ובני עלי' המה מועטים. ואף הגדולים וחכימי דרא לא משגיחים רק לעצמם בלחודוהי, לזכות עצמם בלחוד, אבל לא לזכות דרא לעורר תשובה בעלמא כמא דעבד מרדכי ואסתר ביומי דאחשורוש ופולחנן כפולחן עבדא למרא דלא יחזו בשאר אחוי למעבד פלחנא כדקא יאות משום דלא מחשב ליקרא דמרא. ודא ממש יראה תתאה דלא כעובדא דברא קמי אבוהי דמסר נפשו ורוחו ונשמתו בדיל אבוהי ומשגיח אף מאחרינא יהא יקרא טובא לאבוהי מחמת רחימא דאבוה וכובר נאמר באורייתא ואהבת את ד' וכו'. וכמה דפירש משה אמיתי על פסוק מה ד' שואל וכו'. וכבר צווחו חז"ל אל תהיו כעבדים וכו'. ומה דשגור בפיהם להתנצל אין בדור הזה מי שיכול להוכיח, משום דאין מקבלין תוכחה, וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה (שלא?) לומר דבר שלא נשמע. אכן התנצלות דא לאו כלום הוא, כמאמר חז"ל אם לפניך גלוי לפנייהם מי גלוי ואף חייב אינש למסור נפשו בשביל רחימא דקב"ה ושכינתיה ובשביל רחימא דישראל כמא דעביד משה רבינו ע"ה ומרדכי ואסתר ושאר קדושים שמסרו נפשם למיתה בשביל ישראל, ואהדרו עלמא לתשובה שלא יתוקד עלמא בשלהובא דדינא קשי' חלילה כמ"ש רשב"י ז"ל. ואתה בני חביבי ראה הנה נתתיך נגיד על עמי וכל גדולי דרא סרים למשמעתך וכל מנהיגי ונגידי עמא דחלין ממך ויש לאל ידך לעשות כרעותא דלבך, ואעפ"כ אתה יושב דומם כאיש אשר לא שומע ואין בפיו תוכחות ללחום מלחמות ד' ולמלוך ביד חזקה על הנך רשיעי' דאחריבין עלמא. וממך יראו שאר חכימי דרא ויושבים ושותקים. וכינו לבינו האמונה והדת ישראל הלך וחסור בסיתך, ועל דא קמו הרבה מקטריגים לקבלך וקמו עליך בדינא

ליקוטי דברות קודש

קמי קוב"ה, אלו מיימינים ואלו משמאילים, וכמעט דאיתגזר דינא עלך לולא רבני מתיבתא דרקייע אוליפו עלך זכו כפרט יעקב דחילו (הוא רבינו יעקב בעל הטורים ז"ל) ויוסף תנאי (הוא מרן בעל הבית יוסף ז"ל) וקמו בסעדרך ואמרו להתנצל יתך. אילו היית יודעת חלק א' מיני אלף אלפי אלפים תוקף צער גלות השכינה כביכול וחורבת עולמות העליונים בודאי היית מוסר עצמך למיתה כאחד מקדושים הקדמונים ואף הקב"ה בזכות תורתך רחים יתך ושויב יתך מדינא, והסכימו במתיבתא דרקייע, וקב"ה וכל בני מתיבתא שדרוני לותך לאודעותך שאתה הוא בסוד הגלגול נשמת מרדכי היהודי וכמה שהוא לא דחיל משום אדם אפילו מפני המן הרשע, כך אתה לא תדחל משום אדם שבעולם.

והנה אתה מתפלל תדיר להדריךך בדרכי התשובה והעבודה, ושדרוני ללמדך להועיל את המעשה אשר תעשה, וזה יהי' לך לזכו לדרא דרין ולעלמי עלמין. וכה תעשה לך כנוס את כל היהודים אינון חכימין דרא שרים ומלכים, מאן מלכי רבנן היושבים על מדין בכל אתר ואתר וקציני ונגידי ומנהיגי דרא שאתה מכיר בהם שאינון סרים לדחלתא דקוב"ה לאתר חזא ליום המוגבל, וכשהיו כלם יחד תזעק לפניהם זעקה גדולה ומרה בכבי' רבה על גלות השכינה כביכול, אשר כמה שנים נפלה ואין מנחם לה ועל גלות התורה ועל ביטול הדת ועל התגברות השקר ואברת האמונה, ולעורר לבכם לקנאות קנאות ד' צבאות, ואנכי אהי' שם עם פיך להורתיך מה שתדבר. וכד ישמעו מלין אילין מפומך, כולם יודון וישבחוך לך, ואפי' הנך גדולי הדור שאתה תחשוב שלא תפוננו לדברך כמו משה עברי מפ"ב ומשה מהיר מבודון, אדרבה אינון יהון לך לסייע רבה, ואתה תתגדל ותתרוםם בלבהון, ועבדו לך יקרא סגי, וכלהון מקטן ועד גדול יתלבשון עוז וגבורה ויקבלו עליהם עול מלכות שמים באמת, לקיים מ"ש בכל יומא ויומא תרי ותלת ואהבת וכו' ולמסור נרו"נ בדחילא ורחימא כרי להחזיר עטרה ליושנה ולקיים הדת על תילה. ומה טוב אם יהי' בכניסתכם מאה רבנים והוא סוד בתיקון עולמות העליונים כידוע, והי' עליכם יראה ויתן בלבכם עצה כי המשפט לאלקים הוא, ויתן לכם חן וחסד בעיני המלך והשרים לסמוך ידכם לכוף כאגמון ראש רשעים, וכיד חזקה תמלוכו עליהם, ולהכניע את האפקורסים ותראו נסים ונפלאות גלויים ונסתרים מה שיעשה ד' לכם כמו בימים הראשונים... וכל כנסי' שהיא לש"ש סופה להתקיים. ע"י תקנות גזרות וחרמות גדולות כמו שנעשה כבר בימים קדמונים בכת ש"ץ ימ"ש, ואח"כ תלכו בשלום רב כל

ליקוטי דברות קודש

אחד למקומו איש תרכו על ירכו לייסר את בני עירו, וכל ישראל ישמעו וייראו, וכולם יענו ויאמרו נעשה ונשמע, וישוכו אל ה' בכל לבכם ובכל נפשם ובכל מאודם, ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר תזק, והחלש יאמר גבור אני לעשות רצון קונו, ותמלא הארץ דעה לדעת את ד', ובאתערותא דלחתא יתעורר אתערותא דלעילא בעולם התשוכה היא בינה והיא יוכל, ומשם ישפע שפע רבה בכל הספירות עד מלכות שמים מלכות כל העולמים, ומשם יבנה ויכוון מלכות בית דוד ויצמת פורקני ויקרב משיחא, וימלוך בציון במהרה בתיכון וכיומיכון וכתיי דכל בית ישראל, ויהיה ד' אחד ושמו אחד, ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום, ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום.

• • •

אגרת הקודש מכ"ק מרן הגה"ק בעל **ישמח משה** זי"ע אשר כתב לבנו כ"ק מרן הגה"ק רבי **אלעזר ניסן ט"ב** זי"ע אתר תתנתו,

וידוע מחסידי קדמאי שהי' להם קביעות ללמוד את האגרת הזאת מזמן לזמן.

טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, נאמנים פצעי אוהב ונשיקות שונא נעדרות, שמע בני מוסר אביך, יתמוך דברי לך, אל ילוזו מעיניך, כתבם על לוח לך, לדברי הקשיכה לאמרי פי הט אונך, רפאות תהי לשריך ושקוי לעצמותיך, אם עד עתה קיימת "שמח בתור בילדותך", מעתה הגיע העת שתקיים "זכור את בוראך בימי בחורותיך", ויראת ה' תהי' על פניך, ותורת ה' יומם ולילה יהגה תיכך, **כי כל הבטל ממונה באחריתו על העבר קובל**, כי זולתה הכל הבל, ותתרחק מן הבטלה עד קצה האחרון ובאורייתא קדישא רמש וצפור קרא בגרון, ובכל עצמותיך תאמנה ותשבית כעס ותרון, ואז תהי' תורתך זכורה, כמו שדרשו רז"ל ערוכה בכל ושמורה.

בני ידידי הלא לך לדעת כי שני הינקות הם מבחר החיים, וביטול שעה אחת מהן הוא מגדולי העוונות, מעוות אשר לא יוכל

ליקוטי דברות קודש

לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, כי תמול לעד לא ישוב, ושעה אחת בשני הבחרות כשנה שלימה בשנות העמידה חשוב, למאי נפקא מינה לגירסא דינקותא, היא על לוח חרותה, גם כי יזקין לא יסור ממנה, כי מה מאד דברי חז"ל נאמנים, הלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר חדש מהיר לקלוט וקשה לאבד, על כן נעשה מלא וגדוש ונעשה כמעין המתגבר ממקור מעיני חכמתו חידושין לחדש, ונשמע קולו בבואו אל הקודש, דרוש דרש, בני בני בתורה הקדושה קרא בגרונך עד לא רחיים על צווארך, ועד לא טירודין דעלמא על קדלך, יראת השי"ת תהי' למולך, ומשיבת בתי כנסיות של יושבי קרנות כמפני הארי תנוס, ועצור לשונך מלשון הרע שקר וליצנות, כי הם רצים לבאר שחת ואתה על נפשך תחוס.

בני יחידי ידידי, למען השם יתברך בלום פיך מדברי הבלים ותתרחק כמטחוי קשת מן הטיילנים אשר ימיהם בעשן כלים, ומכל שיחה בטילה פיך תשמור כאישון, כי החיים והמות ביד הלשון, ותמיד יהי' בין עיניך כטוטפות, מאמר החסיד בחובת הלבבות, שתהי' בעיניך הנעת האבר הכבד שבאברייך יותר קל מהנעת הלשון, ואל יתר לו רק לצורך התורה או לצורך הכרחי בענייך, ודע כי היום קצר והמלאכה מרובה כי תורה הקדושה ארוכה מארץ מדה, ומיני ים רחבה, אי בעית אימא גמרא אי בעית אימא סברא, הא לגירסא והא לעיוני, ולחזור על לימודך כ"פ עד שתהי' כמונח בקופסא, כי הלומד ואינו חוזר כמוליד וקובר.

בני בני! למען השם ית' תראה לקבוע שיעורין דאורייתא לגרסא בגמרא ותוספות והרא"ש עם חרשי זקננו מהרש"א ז"ל ולחזור כמה פעמים, וכן שיעור פוסק ללמוד ולחזור כמה פעמים, ושיעור מקרא דהיינו תורה עם פרש"י ונביאים או כתובים סימן א' או ב' סימנים, ושעה אחת ביום לעיין היטב ביגיעה רבה עם כל עשתונותיך ומחשבותיך ורעיונך, כי שניהם כאחד טובים למגמר ולמסבר וגם מזה על תנח ירך, ואם יהי' לך איזה חידושין תאמריהו בפני לומדים ואם יושר בעיניהם כתבהו, ואל בינתך אל תשען, ותרגיל עצמך לכתוב אחר גמר השיעורים בכל יום, ותהי' צייתן לכל ותלמד מכל אדם, כמו שאמרו רז"ל איזה חכם הלומד מכל אדם, ובפרט שתציית מאד לכבוד חמך וחמותך, ותרגיל עצמך לכתוב בלי שיבושין וטעות כי שבשתא כיון דעל על.

למען השם ית' תרחק עצמך מן הבטלה מאד מאד, כי הלואי

ליקוטי דברות קודש

שיספיק כל הזמן לזכות בכתרה של תורה, ואיזה זמן הוא נעשה נותר להוציא לבטלה, ועוד ראוי לך לדעת הלא הזמן אשר האדם חי הוא מבחר הקנינים כי כל אשר לאדם יתן בעד נפשו, ואם יקח אדם צרור כספו וישליך למצולות הנהר משתגע יקרא, ואם כן יותר מזה הוא משתגע מי שמשליך קצת זמן מחייו לקיא צואה בלי מקום, ולמען השי"ת תרחיק עצמך מכת החנפים והצבועים ומדרך השקר לא יחרוך רמי' צידם, רק תדרוך בדרך אמת כפיך כן לבך, ותהי' ירא שמים בסתר כבגלוי ותשכים בבוקר ותתפלל בכונה וברעותא דלכא, ותרגיל עצמך במעט שינה, מעט תגומות, וכל התחלות קשות, אבל הבא לטהר מסייעין לו וההרגל נעשה טבע, ותרגיל עצמך לקראות בעת הפנאי קצת באיזה ספר מוסר בכל יום, והרחק עצמך מדרך תהפוכות כי מה לאנוש בדרכי ההבל, אם ירתק החבל, ע"כ ישוב וניחם עד נפשו לא תאכל, וטרם בא רב החובל, הפקדון לקבל, וטרם לקבר יוכל ותעתועיו ישליך באהב, טרם תרוץ גולת הזהב, מה לשפחה כי גבירתה בעיני' תקל, בזכרה יום בואה לפני סופר ושוקל, מה לעבד בעבודת רבו מואס, בזכרו יום שרבו כועס, ומשלם אל פניו להאבידו כפיס מעץ יעננו, ואבן מקיר מעידו.

ע"כ בני יחידי מחמד עיני ולבי, נפשי קשורה בנפשך, עומד ומשתטח לפניך בוכה ומבכה, משה כותב בדמע ומתחנן אליך שתעזוב דברי היצר ותרבק בדרכי היוצר ב"ה וב"ש, וכעת אין לך לחשוב מחשבה אחרת כלל וכלל רק בהבורא ית"ש ובתורתו הק', ואף בעסקך במפורסמות בצורכי גופך כוויץ תהי' פתוחין לך בעליתיך נגד אלקיך, ובכל דרכיך דעהו וכל מעשיך יהיו לשם שמים, ולמען השם אף אם תלמד חו"מ או יו"ד מ"מ תלמד מעט בכל יום בשו"ע או"ח ע"מ לעשות, למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו לחיים כי כשמו כן הוא אורח חיים למעלה למשכיל, ולמען השי"ת תראה לחדש מדי שבת בשבתו חידושי תורה, דהיינו ביום ו' ערש"ק תלמד איזה ענין קטן בגמרא ותוספות ומהרש"א ותיגע בו מאד לחדש בו ותכתוב לי מה שתחדש ותקיים בו מצוות כיבוד אב על אופן המעולה והשלם שבשלימות, כי אין לי נחת רוח ותענוג עולם כמו בשמעי מחידושי תורה היוצאים ממעייני חכמתך, ואורות המקוה . . . לא תלך יותר מדאי רק בעת הצורך או לכבוד שבת ותתענג על רוב שלום, ושמח באשת נעורך ויהי' מקורך ברוך, ויתן ה' האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהן את בית ישראל.

ליקוטי דברות קודש

והנה אהובי בני, הלא ידעת אם לא שמעת כי אני יודע בעצמי באמת ובלב שלם שאינני בגדר צדיק והלואי שאהי' בגדר בינוני, אך אעפי"כ השי"ת ברוב רחמיו שומע תפלת כל פה וקרוב ה' לכל קוראיו כתוב והנה זה דרך כל ישראל להתפלל בימים הקדושים האלו עבור בניו ובנותיו וחתניו וכלותיו ובני ביתם, וידוע ומפורסם שבכל התפלות מזכירין שם האם דוקא ויש בזה טעם על פי סוד כנודע ליודעי חן, ואף שאין לי עסק בנסתרות מכל מקום ידוע לי ואני מאמין שדרכם בקודש דרך אמת, ע"כ תכתוב לי שם אם זוגתך תחי' כדי שאדע להזכירה בתפלה למשה ובתפלה לעני בדעת ובמעשים טובים כמוני, וזה עני קרא וה' שמע.

בני בני, אל יהיו דברי אביך עליך למשא כי מרוב אהבה דברתי עד הנה, חזור עליהן כמה פעמים, ובני קח אמרי ומצותי תצפון אתך בעומק הלב ולא תקרא את דברי מן השפה ולחוץ בלא לב, והי' זה שלום מאד"ש כנפשך וכנפש אביך המעתיר בערך בכל הענינים.

מכתב שכתב מרן הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע לנכדו הגה"ק רבי שמואל זצוק"ל

בעזה"י, שיל"ת אור ליום ה' י"ג שבט, תקצ"ה לפ"ק

רב שלום וברכה לראש נכדי ב"ב הרבני החרוף האברך כ"ש מר' שמואל* נ"י לנצח.

אחרי דרך מבא השלום אין חרשות בפי רק אודיע כי ת"ל אתנו החיים והשלום כה לחי ונוכה תמיד לשמוע רק בשורות טובות זה מזה ומכל ישראל אכ"ר.

(* הוא הי' אבר"ק גארליץ ובנו השני של הגה"ק ר' אלעזר ניסן זי"ע.

ליקוטי דברות קודש

ראשית חכמה יראת ה' להתחזק במעוזך בתורה וביראה בהתמדה גדולה ביגיעה כאמרם ז"ל יגעת ומצאת תאמין ושניהם כאחד טובים הא למגמר והא למסכר ולקבוע עתים הא לגרס' והא לעיוני ואל תכלכל מחשבתך בהבלי עולם רק בתורה וביראת ה' כל הימים ומלאכתך יהי נעשית ע"י אחרים בעלי אמונה ותדע באמת כי גרסא דינקותא הוא העיקר ולמע"ה אל תזוו מביתך עד שיבא אביך ה' הרב הגאון***) נ"י למכוננו ויהי שם אי"ה עידן עידנים עד שיתוודע לנו היטב מהות ענין הרבנות הנ"ל אז נחקור איך יהי בקביעת אהלך של תורה אי"ה ודברתי עם חותנך***)) הנגיד נ"י שבאם שיהי באפשרי שתקבע אהלך כעת אצל אחיך****)) הרב הגדול החריף ובקי ותמים כמעשיו כו' הי' טוב מאוד מאוד רק באופן וכתנאי שתשמע לקולו בכל אשר יאמר כי הוא זה ואל תט ימין ושמאל מדבריו כי אז תצליח בעזה"י את דרכך ואז תשכיל כי אחיך נ"י הוא איש נכון ומשכיל ומתון וכל פינותיו לש"ש ומשתוקק מאוד מאוד לזכות לכל איש ישראל אשר יוכל לזכותו ומכ"ש לאחיו אשר כנפשו וכוזה אצא ואומר שלום מא"ה.

ה' יזכני לראות בגדולתך יושב על כסא ישראל ועיני רואות ולראות ממך בנים ובני בנים גדולי ישראל בתורה וכמצות כולם חיים וקיימים ונזכה במהרה דידן לשמע קול מבשר לאמר להאסירים צאו.

דברי זקינך המעתיר בעדכם

הק' משה טייטלבוים

**)) ה"ה הגה"ק ר' אלעזר ניסן זצ"ל.

***)) ה"ה הר"ר מנחם מנדל מסקולע יצ"ו.

****)) ה"ה הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע שה"י או אבד"ק סטראפקוב.